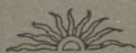

A 171

ANUARUL XL

AL

GIMNASIULUI GR.-OR. ROMÂN

DIN

BRASSÓ (BRAȘOV),

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**AL ȘCOLEI REALE
ȘI AL ȘCOLELOR
CENTRALE PRIMARE**

PE AL 54-LEA

AN ȘCOLAR

1903—1904.

PUBLICAT DE

VIRGIL ONIȚIU,
DIRECTOR.

ANUARUL XL

AL

GIMNASIULUI GR.-OR. ROMÂN

DIN

BRASSÓ (BRAȘOV),

AL ȘCÓLEI REALE
ȘI AL ȘCÓLELOR
CENTRALE PRIMARE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

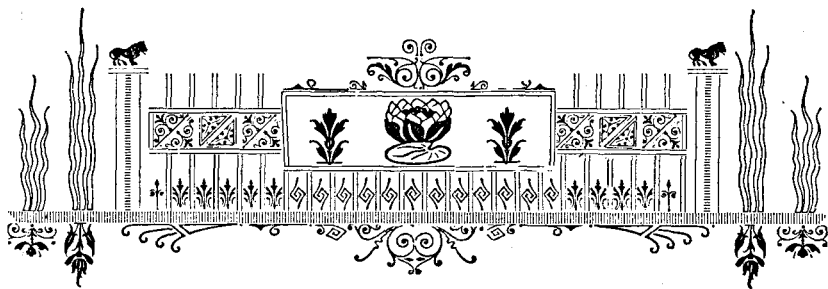
PE AL 54-LEA
AN ȘCOLAR

1903—1904.

PUBLICAT DE
VIRGIL ONIȚIU,
DIRECTOR.

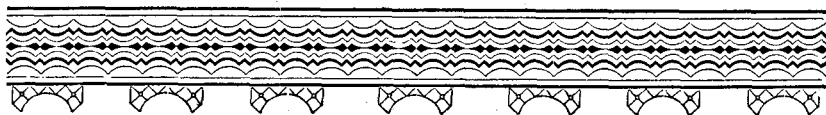

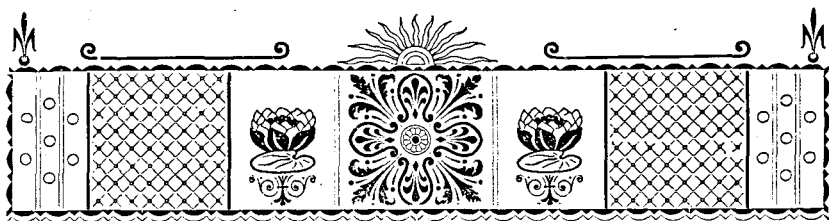
BRASSÓ (BRAȘOV),
Tipografia A. Mureșianu.
1904.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I.

I.

Problema școlii moderne.*)

Școla și familia.

De Nicolae Sulică, profesor gimn.

Stimat public!

Onorat Corp profesoral!

Iubiți școlari!

Astăzi, când dat ne e din nou să ne împărtășim cu darul duhului sf. *Înțelepciunii*, iar școla noastră se vede din nou chemată a-și da sémă în mod sərbătoresc prin rostul unuia din slugitorii săi spirituali de *principiile* și *idealele*, în serviciul cărora stă deja de 52 de ani cu cinste și credință, — găsească cu cale a insista ceva mai amănunțit asupra unei chestiuni culturale din cele mai *actuale*, care preocupă azi și pasionază lumea pedagogică și societatea deopotrivă. Înțeleg **problema școlii moderne** preste tot și în special problema școlilor noastre, așa precum se reflectează în lumina trebuințelor culturale de azi a pedagogiei științifice moderne.

Problema școlii, privită în generalitatea sa ca chestiune elementară și esențială pedagogică, deși azi mai actuală decât orî și când, nu e o chestiune nouă, ci e o chestiune veche, care a frământat mintea și inima pedagogilor din tóte timpurile, în-

*) Discurs festiv rostit în aula gimnasiului român gr. or. din Brașov la serbarea sf. Sofii, în ziua de 5/18 Octomvrie 1903.

cepând dela filosoful *Plato* și până la filosoful *Herbart*; e o chestiune, care a pasionat pe toți oamenii de școală din toate epocile de *crisă morală* și de sbuciumări culturale, în cari școla, *educațiunea*, a fost considerată ca factor de prima forță și indispensabil pentru consolidarea trainică și morală a societății omenesci.

Idealul școlei, așa precum a fost stabilit în teorie de profunzii cugetători ai tuturor veacurilor, a fost în ultima analiză aproape același în toate timpurile: *perfectiunea morală* a omului. Dacă însă acest ideal a stat de multe-ori departe de practica vieții, cauza n'a fost nici-de-cum școla, ci societatea, care și-a aservit de regulă educațiunea intereselor sale, de multe-ori diametral opuse cu ținta ideală a școlei. Astfel și problema școlei variază și fluctuează după vremuri, după cum variază și tendințele societății omenesci. Școla a fost constrinsă mai totdeauna de forța apăsătoare a împrejurărilor să țină pas cu tendințele și problemele sociale contemporane, cari după mărturia vie a istoriei au balansat în totdeauna între cele 2 extreme: *idealismul* și *materialismul*. Școla vrând-nevrând a trebuit să se acomodeze întru toate timpurile postulatelor și necesităților sociale, deși adevărații pedagogi — spre onorea școlei fie accentuat aici — au condamnat în toate vremurile materialismul cras și utilitarismul unilateral, ca tendințe imorale, disolvante și destructive, și incompatibile cu misiunea morală și nobilă a omului.

Aceeași mărturie elocuentă a istoriei imparțiale dovedesce, că *adevărata cultură* și *adevăratul progres* s'au întemeiat totdeauna pe *idealism*, *umanism* și *moralitate*, iar materialismul s'a putut strecura la suprafață ca factor conducător numai pentru scurtă durată și numai în epoce de tranziție, în epoce de istorie și *crisă culturală-morală*.

Că adî societatea omenescă de pretutindenea, mulțămită esceselor tendințelor materialiste și utilitare, a ajuns într-o *gravă și acută crisă culturală-morală*, e un trist și apăsător adevăr sub greutatea căruia se sbat toate elementele neatinse de otrava materiei și a imoralului egoism.

Răul e *general*, plângerea și protestul e aproape *unanim*.

Greutatea o simte mai mult decât orî și cine și mai mult decât orî și când școla de adî pretutindenea, unde are să lupte

cu un adversar atât de îndărătnic și popular, cum e materialismul, banul și interesul, degenerarea și apatia.

Cunoscând această semnătură simptomatică a timpului nostru, vom înțelege, pentru-ce s'a format în timpul din urmă în cercurile pedagogice de pretutindenea o mișcare atât de agitată și febrilă pentru *reformarea școlii*, și mai ales a școlilor medii în sens idealist-moral.

Strigătul de alarmă pentru restabilirea echilibrului moral al societății *prin școală*, îl auzim la ocaziuni de pe tribună, îl cetim aproape zilnic în colónele ziarelor, în reviste pedagogice și în anuarele școlare.

Cestiunea problemei școlii de azi e deci o iminentă cestiune actuală, care deci de sine se impune ca obiect de discuțiune pentru o ocaziune festivă, cum e și ziua sfintei Înțelepciuni de azi.

Cestiunea reformării instrucțiunii mai ales în școlile medii a fost sulevată mai întâi în *Franța*, unde desastrul moral e mai cumplit, decât ori și unde. Cestiunea reformei morale a societății prin școală a fost minuțios discutată în congresul internațional didactic, ținut în 1889 la Paris, unde s'a enunțat ca principiu, că salvare se mai poate spera numai din partea școlii, și anume a școlilor medii, care reculegându-se, să caute nu numai să *instrueze*, ci să și *educe*, să *crească caractere morale*.

Școla așa-dară, care a fost până acum împedecată în avîntul său ideal cu toate mijlocele posibile, e chemată în ultimul moment să sară în ajutorul unei societăți, care se prăvale vedînd cu ochii pe povirnișul decadentei.

Din Franța mișcarea a trecut în *Germania*, iar de aici și în *patria noastră*: congresul didactic milenar dela Budapesta a discutat cu mult interes problema educațiunii morale-religioase în școlile medii. De-atunci mișcarea a fost îmbrățișată tot cu mai multă căldură din partea cercurilor pedagogice, semn că celor mai multe școle medii dela noi le lipsesce tocmai fundamentul etic-religios al instrucțiunii, sau mai bine zis al educațiunii.

Mișcarea de reformă în patria noastră e o aparițiune la tot casul semnificativă, dar și îmbucurătoare, mai ales după-ce se scie, ce opoziție vehementă a dezvoltat dieta din 1883, care a votat actuala lege a școlilor medii în frunte cu ministrul

instrucțiunei Trefort, în potriva aceloră, cari cereau să se codifice și să se preciseze și oficios, clar și lămurit, în §. 1, care avea să formeze scopul școlilor medii, că cultura generală, ce o intenționează școlile medii să se întemeieze pe educațiunea etică-religioasă a elevilor.

Nău trecut decât 20 de ani de atunci și lumea a început a se convinge mai curând, decât cum s'a putut prevedé, că în adevăr școlă și cultură solidă fără educație nu se pôte.

Astfel cred, că în țera noastră, unde agitațiunea ia proporții tot mai pronunțate, mișcarea nu se datoresce unei simple sugestii inspirate din afară, ci e cu totul spontană și isvorită de-adreptul din necesitățile ideale ale adevăratei culturî, periclitată și la noi, ca pretutindenea, de despotismul materiei.

Iată dar pentru-ce pedagogia modernă cere cu insistență, ca școlă să nu degenereze într'un simplu institut de instrucțiune, ci emancipându-se de cătușele rațiunei reci și ale speculei egoiste, impuse de o parte a societății de ađi, să dea locul cuvenit și inimei, credinței, nobleței sufletesci, caracterului moral, cu un cuvânt *educațiunei*.

Școlă modernă vrea să stabilească o armonie desăvîrșită între cultura minții și cultura inimei, și cunoscințele le consideră numai ca un mijloc pentru perfecționarea morală a individului. Esperiența ăilnică ne dovedesce *ad oculus*, cât de de parte e de multe-orî omul așa numit învățat, dar lipsit de cultura necesară etică, de omul în adevăr cult. Adevărata cultură n'o constituie cantitatea, ci calitatea cunoscințelor. În sensul acesta cu drept cuvânt se pôte dice, că școlă, în care se instrueză fără să se și educe, e o slabă școlă, orî cât de alésă și multilaterală ar fi instrucțiunea, ce se dă. Școlă modernă are să crească caractere nobile, întemeiate pe religiositate și moralitate. Aici, în educațiune zace forța și superioritatea școlei moderne, dar și nespusa ei greutate.

Nu se pôte o misiune mai nobilă și mai înaltă pe séma școlei, dar și mai grea și mai anevoioasă, decât e educa, a cresce caractere morale, mai ales după-ce fatalitatea împrejurărilor aduce cu sine, ca școlă să trăească de multe-orî pe picior de răsboiū tocmai cu unicul său aliat natural: familia.

Sunt nespuse sarcinile educative și în legătură responsabilitatea, ce se impune ađi școlei, și dacă cu tot devotamentul

și conștientă și că școala n'ajunge tot-deuna la sporul și mulțumirea dorită, vina n'o mai poartă școala, ci societatea, familia, care e chemată în primul rînd să așeze temeliile educațiunei și apoi să-si dea concursul cu toată sinceritatea și tot devotamentul la marea operă a educațiunei, ce o are a îndeplini școala.

Schalk numesce pe educator într'un avînt de însuflețire »sculptor al omenimei« (Menschen-bildhauer), căci precum sculptorul are să tórne viétă în figurile sale mórte, așa are să tórne și educatorul apa vie a moralității și caracterului în slabele vine ale elevului. Sculptorul creéază tipuri artistice, iar educatorul caractere omenesci. Comparațiunea cât de iperbolică s'ar părea, cuprinde totuș o bună dosă de adevér, și anume adevérul, că precum sculptorul e artist în domeniul artei sale, un astfel de artist în felul său e și educatorul. Ce e drept caracterul individual depinde în primul rînd dela dispozițiunile înăscute fiecărui și dela educațiunea primită deja în familie. Acesta e substratul, pe care are să edifice vrînd-nevrînd, educatorul. Cu cât dispozițiunile firești sunt mai fericite, iar educațiunea familiară mai alésă și mai pedagogică, cu atît mai ușurată va fi opera educatorului. Nu încapă însă îndoála, că opera de educațiune se póte duce la îndeplinire numai în școală și numai aici i-sé póte da o direcțiune definitivă și decisivă caracterului individual în sensul culturai morale de ađi. Aici zace și se vede adevérata artă a educatorului și a școlei.

Precum sculptura presupune talentul înăscut și firesc al artistului, tot vocațiunea, talentul înăscut însuflețesce și pe adevératul pedagog. Iată dar, că în templul și serviciul Muselor sunt angajați tot artiști și póte cei mai aleși și mai nobili artiști ai omenimei. Pedagogia nu e simplă sciінță, împrumutată din manualele teoriei pedagogice; adevérata pedagogie e artă.

Și care să fie taina cea mare a artei pedagogice? Pedagogi consumați, filosofi și savanți reputați dic, că numai și numai *buлul simț și tactul pedagogic, devotamentul, iubirea și entusiasmul*. Tóte acestea sunt însușiri înăscute și firești. Vestitul filolog *W. Ritschl*, pe care veacul trecut l'a distins cu titlul onorific de »princeps philologorum«, se exprimă astfel: »Nici o înțelepciune și nici o filosofie nu e în stare să facă, ceea-ce face o caldă inimă omenescă: o inimă devotată studiului, ce se propune, și o inimă devotată aceloră, căroră li-sé propune«.

Scurt, dar la înțeleș!

II.

Ce a făcut și ce face școla noastră în fața acestor grele probleme educative, ce i-le impune pedagogia modernă și societatea de azi?

Iată o întrebare, asupra căreia de multe-ori am meditat și o mărturisesc franc, tot-deuna cu plăcere și cu multă satisfacțiune sufletescă.

Am fost însu-mi elev al acestor școle, de cari numai amintiri plăcute mă légă.

Trebue, că a făcut asupra-mi deja de copil o deosebită impresiune *aranjamentul simbolic* al acestei săli festive, căci altmintrelea nu-mi pot esplica, pentru-ce până în ziua de azi, de câte-ori mă cuget la școla noastră, mi-să reproduce înaintea ochilor sufletesci nu frontul exterior al edificiului, ci frontispiciul intern al aulei festive.

Și cu drept cuvânt. Incadrarea simbolică a frontispiciului festiv mi-a impus tot-deuna. Sus, chipul eteric al *Mântuitorului*, simbolul neclintitei noastre credințe în viul Dumnezeu al strămoșilor noștri și în aședămintele tradiționale ale bisericei noastre, tot acolo e *devisa ideală* a școlelor noastre: *litteris et virtuti*, cuvinte de aur îmbrăcate în aur; de desubt chipul *Majestății Sale*, simbolul neclintitei noastre alipiri și credințe față de tron și patrie, iar alătura chipurile celor 2 archierei, *Șaguna* și *Popasu*, autorii intelectualii ai acestor școle, — simbolul credinței și neclintitei noastre stăruințe în ideale croite de strămoșii și marii noștri înaintași.

Să pôte un tablou mai sugestiv și mai imposant?

Printr'o fericită grupare se simboliséză aici virtuțile cardinale ale neamului nostru și în același timp virtuțile, în serviciul cărora stă acéstă școlă deja de peste o jumătate de veac.

Iată cheia micei enigme psihologice din sufletul meu, și iată și motivul, pentru care sufletul meu se umple de o justă mândrie și e cuprins de o deosebită satisfacțiune sufletescă, de câte-ori mă cuget la trecutul și prezentul acestor școle.

Înaintașii noștri de acum 50 de anî n'au absolvat nici școla pedagogică a filosofului *Herbart*, nici altă școlă a pedagogiei științifice de azi, și cu toate acestea prevenindu-ne pe noi, cei de azi, au ajuns la convingerea întemeiată în bunul

lor simț și în moralul înalt al poporului nostru, că școlă fără educațiune întemeiată pe virtute și moralitate, nu plătesce nimic. De aici devisă de aur a acestei școli, deja din primul moment al existenței sale: *litteris et virtuti* — prin știință la virtute.

Iată o devisă, precum nu se poate mai nobilă și mai ideală, și pe deplin justificată de progresele pedagogiei științifice de azi.

În rîvna mea am răsfoit tot ce mi-a cădut în mână, și cu surprindere, dar și cu un fel de mândrie am constatat, că în totă patria noastră, pe lângă școlile noastre, nu există școlă medie, care să-și fi formulat din capul locului o devisă analoagă devisei școlilor noastre. Numai vechiul edificiu — dar nu și cel nou — al colegiului reformat din Clușii, mai poartă inscripțiunea: *litteris et pietati*.

Astfel e o părere cel puțin greșită a acelora, cari cred și la noi, că elevul e trimis la școlă să învețe numai carte. Are să învețe și carte, dar pe lângă carte și mai pre sus de toate are să învețe și *omenie*. Acesta e o distincțiune esențială și elementară, care dacă ar înțelege-o în totă profunditatea ei cei chemați, și mai ales părinții, ar înceta încordarea, ce — din nenorocire — se observă une-ori și la noi între școlă și familie. A învăța omenie, a disciplina, a da moralului elevilor o astfel de direcțiune, din care să resulte independența și superioritatea morală, tăria de caracter a bărbatilor de mai târziu, — acesta e esența educațiunii, pe care nu vrea s'o înțeleagă tot-deuna societatea, familia. Chiar și intențiunea nobilă și desinteresată, din care sunt isvorite toate mijlocele de disciplinare și educațiune sunt luate une-ori în nume de rău și în deșert din partea societății noastre.

Hinc lacrimae... De aici nemulțămirea și supărarea, de aici acusa nejustă și absurdă, că profesorimea și învățătorimea prin tendința de a monopolisa educațiunea, comite prevaricațiune, încălcare în drepturile de a educa ale părinților. Nu e vorba aici de monopol și prevaricațiune, ci simplu de împlinirea datorinței. Facă-și mai întâiu părinții datorința, și va fi pace și bună înțelegere.

Ce intenționează școlă modernă prin sistemul său actual de instrucțiune și educațiune?

Iată ce ne spune filosoful engles *Sir John Lubbock*: »Scopul educațiunii nu este să crească jurisprudenți sau preoți, nici

soldați sau bărbați de școală, agricultori și industriași, ci numai și numai *omeni*, însă *omeni* în sensul adevărat și nobil al cuvântului».

Școla așa-dară, și mai ales școla medie, ca tréptă intermediară între școla elementară și studiile superioare academice, nu e o școală de specialitate nici profesională, ci e institut per eminentiam de creștere, care intenționează să deștepte și să susțină vie și nealterată conștiința de om, conștiința morală a tinerelor generațiuni.

Așa înțeleg eu și rostul școlilor noastre și numai în sensul acesta au avut și vor avea și de aci înainte rațiune de a fi.

Acest scop înalt și-l ating școlile medii prin *selecțiunea* cuvenită făcută în materialul de învățământ (*material de cuprins educativ-moralisător*), prin diferitele studii și obiecte de învățământ, toate de o potrivă de importante pentru închegarea și cristalisarea caracterului moral al elevilor și al culturii generale, ce se cere, ați dela ori-ce om în adevăr cult.

Cară sunt armele, prin cară are pedagogul de ați să susțină greua luptă a educațiunei? Terorea și despotismul? — Dómne feresce! S'au trecut vremurile, când totă pedagogia se concentra în nuiă, iar devisa școlei era: *sub virga degere*. Armele educațiunei moderne sunt cu mult mai omenescă și mai morale. Orientare temeinică psihologică pentru cunoșcerea felului de funcționare al intelectului omenesc și pentru înțelegerea individualității elevului, abnegațiune, paciintă și devotament, și mai pre sus de toate *dragostea și autoritatea* — sunt armele neînvins ale unui bun părinte spiritual.

Iată armele și mijlocele, cară au ridicat și institutul nostru la vađa și renumele, de care s'a bucurat până acum.

Date fiind astfel din partea școlei noastre toate condițiunile unui bun institut de educațiune, de sine ni-să impune întrebarea, cum de atunci *sporul intelectual obținut une-ori de elevi în școlile noastre, nu stă la înălțimea nivoului tradițional al școlilor noastre?*

Statistica comparativă a progresului în studii în toate școlile medii din patria noastră dovedesce, că bunăoră în anul școlar 1901/1902 nota generală de nesuficient fluctuează între 2.63% și 39.23%. Între acestea școlile noastre figură în numitul an cu 34.55% nesuficienți din sporul total al școlei, — un procent la tot casul semnificativ și chiar îngrijitor.

Cine și ce să fie cauza? *Profesorii, elevii sau părinții*, căci aceștia sunt cei 3 factori, cari trag în cumpănă în astfel de casuri?

Să fie băieții noștri — în genere vorbind — un element atât de indocil și indisciplinabil? Nu, căci e fapt cunoscut și recunoscut, că elevii noștri sunt un material *foarte bun* de școală.

Ce să fie atunci cauza? Prea marea încărcare a elevilor (*surmenajul*), lipsa de tact și pricepere pedagogică și clasificarea prea severă a profesorilor? Nu, căci iarăș se scie, că la noi se clasifică, ce e drept, strict, însă tot-deuna după dreptate și merit, dar nici când extrem de sever. Nu e vorbă, și profesorul e om, nici el nu e infalibil. Câte o greșală pedagogică se mai stre-cără ici și colea, dar tot-deuna inconștii și isolat.

Cine poartă deci vina sporului câte-odată nu pe deplin satisfacător?

Îmi voi lua voia să răspund însumi fără încunjur, *franc și leal*, așa precum mi-să presentă cestiunea, judecându-o după *analogia* altor școle și din casurile noastre singuraticе, așa precum le cunoscem din *praxa* zilnică. Vina n'o poartă nici profesorii, nici elevii, ci aproape consecuent: **familia, părinții, societatea.**

Onóre excepțiunilor! *Central University Library Cluj*

Iată după părerea mea, greșelile pedagogice neertate și neadmisibile ale părinților, prin cari se periclitéză apoi ori-ce spor și ori-ce progres:

1) *Crescerea neîngrijită și neglijată în familie.*

Școla e chemată să continue opera de educațiune începută și întemeiată în familie. Unde însă această operă nu numai că nu e începută ci distrusă și sdrobotită din capul locului și din temelie, școla cu greu mai pôte ajuta ceva.

Frica de Dumnezeu, după cuvintele sf. scripturi începutul înțelepciunei, *respectul* de sine și de alții, simțul de *echitate* și mai pre sus de toate spiritul de *disciplină* și sentimentul de *datorință*, sunt temelie de granit, pe care se întemeiează nobleța și tăria caracterului ales. Această temelie trebuie aședată și se pôte aședa numai și numai în casa părintescă, și nu cu vorba, ci cu *fapta*, cu *pilda* vie. Dar tocmai esemplul, pilda bună lip-sesce în multe case. *Verba volant... exempla trahunt.*

2) *Neîncrederea părinților și chiar suspiciunări nedemne față de profesori; de aici apoi izolarea și separarea conșcie și intenționată a familiei față de școală, a părinților față de profesori.*

În adevăr o mare dosă de preocupățiune și patimă se recere, pentru ca să poți pune în circulațiune faime, că profesorul umblă cu gânduri de răsbunare (ați audīt: profesorul umblă să se răsbune asupra unui neputincios și nevinovat copilaș?), că pe cutare îl persecută, din potrivă pe cutare îl protejează, — faime și suspiționări nedemne de nivoul înalt intelectual și moral, ce cu drept se presupune la un matur corp didactic.

Nota rea și câte o inofensivă măsură disciplinară, aplicată elevului sburdalnic *nu ca pedépsă*, ci ca *preservativ* pentru viitor, scóte de regulă pe părinte din țitini și sărite.

Ađi și cel mai mediocru elev, care s'a ales cu un crâmpeiú de limbă latinéscă scie, că tot ceea-ce se propune și dispune în șcólă, se învață *non scholae, sed vitae*. Numai părintiș să fi rămas în cestiuni de educațiune până și în urma unor băeței de șcólă?

Fără *conlucrarea armonică* a familiei tótă opera de educațiune a șcólei devine de obiceiú ilusorie. Prin neîncrederea și izolarea părinților, șcólă e lipsită de unicul său aliat firesc în opera ei de educare. E o nespusă calamitate la noi lipsa unui *contact mai înlim* între șcólă și familie, între profesori și părinți întru ajungerea aceuiași scop de a fericii tinerele odrasle, de o potrivă iubite și unora și altora.

Ce e drept la noi e la mijloc și distanța, căci cei mai mulți dintre elevi sunt din afară, din provincie. Cu tóte acestea îl mai veđi din când în când pe părintele elevului colindând străđile Brașovului, dar e o adevărată raritate, eveniment chiar, când își ia inima în dinți — vorba vine — și-ți calcă pragul șcólei saú al casei, să te întrebe cum mai merge băiatul, și ce ar fi de făcut, ca să se îndrepteze. Ce să te miri însă de cei din afară, când pe părintiș copiii de aici, din *centru*, din *ne-mijlocita apropiere*, cu anii nu-ı poți vedé?

Când copilașul zace de lingóre, părintele alérgă în ruptul capului la medicul, tãmaduitorul fisic al bólelor trupesci, și-l conjură, pe ce are mai sfint, jertfindu-și tot ce are, să sară și să-ı salveze odorul. Pentru-ce nu alérgă cu aceeași dragoste și devotament și la *profesor, medicul spiritual*, când elevul cade în lingóre spirituală: negligență, renitență saú altă abnormitate psihică? Orı trăim încă tot în veacul, în care cântăresce numai corpul material, iar sufletul se póte destrăma și chiar distruge? Să ne feréscă Dumneđeu de așa ceva!

Dar și când se întâmplă lucrul acesta, sfatul părintesc, francheta binevoitoare a profesorului e interpretată ca rea voință și chiar dușmănie. Părintele ajunge să vadă în dascălul fiului său nu un prietin, nu un aliat natural, ci un dușman formal. Elevul firesce toate acestea le aude și aici e nesocotința cea mare și în adevăr de neiertat a părinților. Elevul astfel *intimidat* și *predispus* de acasă în contra profesorilor săi, cu ce inimă și cu ce dragoste să se mai apropie de școală și de părinții săi sufletesci? Aici se începe apoi stagnarea, iar *critica* și chiar *campania de calumni*, ce se poartă une-orî — tot în fața elevului — pe socotela profesorului, e de natură a spulbera și compromite totă autoritatea profesorală, iar autoritatea pe lângă iubire e unul din principalele mijloce ale educațiunei și disciplinei moderne.

Cine e de vină, întreb încă odată, la toate aceste anomalii, școla sau familia?

3) *Amestecul nepermis și nechemat al părinților în cestiuni de întocmirea internă a școlei, ca planul de învățământ etc.*

Resonamentul nefericit, ce se aude une-orî din gura căte-unui părinte, că limbile clasice sunt limbi morțe, că fiul său n'are nevoie de matematică, fiind-că nu vrea să-l facă inginer și alte de felul acesta, sunt toate de natură de a disgusta pe elev din capul locului de studiu, iar urmarea va fi iarăș stagnare, negligență și regres.

Dor însăși legea școlelor noastre medii dispune anume, că *cultura generală*, ce-o intenționează școla medie, are să se întemeieze în liceu (gimnasiu) pe *studiile umaniores, limbile clasice*, iar în școla reală pe *științele reale*. Legea e lege, și legea în punctul acesta e foarte rezonabilă.

4) *Incărcarea prea mare a școlarilor ce se face une-orî în casa părintescă prin fel de fel de ore particulare din musică, limbi străine și alte sporturi superflue.* Ceea-ce este necesar, indispensabil și suportabil, pedagogia se îngrijesce, ca elevii să primescă deja în școală în măsura cuvenită. *Surmenajul* deci, întru cât pôte fi vorba de el, nu se întâmplă în școală, ci afară de școală, în casa părintescă.

5) *Plimbarea și transportarea elevilor dela un institut la altul, ceea-ce grămădesce adeseorî obstacole și greutăți nespuse de mari, mai ales în calea elevilor mediocri.* Fie-care institut

își are alți profesori, alte manuale, alt metod de propunere, alt tratament disciplinar, cu un cuvânt *alle tradițiuni pedagogice*, prin ceea-ce bietul elev e de regulă condamnat să încépă totul și mai tot-déuna dela *început*, până ce se obicînuiesce cu situațiunea cea nouă.

6) *Ambițiunea absurdă și insistența nepedagogică a părinților de a face cu tot prețul omenii de carte și din acei elevi, cari parte în urma psihicului, parte în urma fizicului necorespunzător nu sunt pentru școală.*

Clasa de mijloc a meseriașilor e o necesitate ardentă culturală a poporului nostru. Cu ciocanul și cu acul mulți s'ar fericii mai curînd, decât cu condeiul.

7) *În sfîrșit spiritul prea liberal și chiar destrăbălat, în care sunt tolerați și susținuți uneori elevii străini din partea gazdelor, ce le oferă cuartirul și întreținerea.*

Instituțiunea gazdelor în forma lor obicînuită e o adevărată calamitate socială. Gazdele la noi sunt de regulă tot omenii sîraci, avisați la pîrăluțele de cuartir și cost, ce le primesc dela studenți. Nu e mirare, deci, dacă vrînd-nevrînd trebuie să se facă *complicii morali* la toate sburdălniciile și escelele studentesci, abstrăgînd de faptul iarăș agravant, că în unele case, unde cultura intelectuală și morală nu întrunește nici minimul indispensabil, elevii aud și vîd multe, ce n'ar trebui să vadă și să audă.

Ași puté continua cu specificarea, dar cred, că e de ajuns.

Ne vom mira acum, dacă cei 60 de elevi, ce intră de regulă în cl. I a liceului, să trezesc preste 8 ani de zile în préjma maturității înjumătățiți, sau chiar decimați ca curcanii dela Plevna ai lui Alexandri?

Aparițiunea e la tot casul tristă și gravă. Cine poartă deci vina, școală sau familia și societatea? Cine nu-și îndeplinesce datoria cu dragoste și tragere de inimă și după cea mai bună știință și conștiință?

Iată un material instructiv de *meditat* pe séma părinților.

Părinții elevilor noștri nici cînd să nu uite, că școală numai mîna în mîna, dîndu-și mîna frățescă și sprijinită de familie și societate, pôte realiza cu succes gréua, dar nobila misiune a educațiunei: *întemeierea și consolidarea caracterului moral și, în legătură, fericirea traînică și stăruițore a fiilor neamului nostru.*

Încheiând nu pot decât să implor îndurarea Dumnezească, ca sf. Înțelepciune, a căreia și o prăznuim azi, să lumineze mințile și inimile tuturor, câți chemați sunt să se intereseze de binele și fericirea copiilor noștri, speranța de odinioară a neamului nostru.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

(Post-scriptum.)

Ce e de făcut în fața atâtor neajunsuri și obstacole, ce le întâmpină zilnic școla în opera sa de educațiune? Cum să ajută școla modernă avisată de regulă la propriile-î puteri și părăsită de familie și societate?

Instituțiunea *internatelor*, unde elevii veniți din depărtări mai mari și lipsiți de îngrijirea părintească, sunt puși și 'n afară de școlă direct sub controla școlei, e veche și pe lângă o întocmire și supraveghere rațională s'a dovedit în toate timpurile de salutară.

Cum să se ajute însă școla față de acei elevi, cari stau tot sub îngrijirea părintească și astfel controla școlei se estinde numai asupra scurtului interval de timp, cât îl petrec elevii zilnic între pereții edificiului școlar?

Aici *conlucrarea armonică* între școlă și familie e indispensabilă.

Stabilirea unor *legături mai intime* între școlă și familie, între profesori și părinți în scopul promovării intereselor de educațiune ale elevilor — e o trebuință tot mai mult simțită și tot mai insistent accentuată de pedagogia mai nouă. S'au făcut în punctul acesta diferite încercări și experiențe. Germania, bogată patrie a tuturor ideilor mari pedagogice, și-a impus onorifică misiune de a face și în punctul acesta începutul. S'au instituit un fel de întruniri sau conveniri intime, așa numite „*Eltern-abende*“, așa-dară un fel de „*serate pedagogice*“: părinții la învitarea specială a profesorilor se întrunesc în edificiul școlei sau alt local corespunzător, ca d. e. un restaurant, și aici abandonându-se orîce formalități și oficiozitate rece, se discută frățește diferitele cestiuni de educațiune. Aici părinții trupesce și spirituali ai elevilor, ca buni pretini, încălziți și însuflețiți de același scop nobil, discută cu dragoste și lealitate căile și

mijlocele, prin cari s'ar puté uşura opera educaţiunei şi într'o parte şi alta, şi astfel s'ar puté asigura cu mai mult succes fericirea tinerelor odrasle încredinţate lor — pe lângă o grea răspundere morală — de Dumnezeu, natură, societate şi stat.

Instituţiunea seratelor pedagogice s'a dovedit de bună şi folositore. Dela 1888 încóce s'au făcut mai multe încercări de felul acesta în diferite oraşe ale Germaniei, ca Altenburg, Penig, Dohna, Halle, Mügeln, Pillnitz, Magdeburg.

Seratele 'aũ fost cercetate de un numeros public, şi discusiunile purtate cu mult interes şi căldură aũ ținut adeseori până târziũ la miezul nopţii. S'aũ atins fel de fel de chestiuni de educaţiune, care de care mai interesante şi practice, din cari aũ profitat şi profesorii, dar şi mai mult *părinţii*. În Pillnitz bunăorã în sala, în care se țineau seratele, se aședa o cutiórã de tinichea, în care părinţii aruncaũ mici ținutule de hãrtie cu fel de fel de întrebări, la cari aveau să răspundã profesorii şi în urmă să replice şi părinţii. Între întrebările puse şi discutate s'aũ găsit d. e. şi următoarele: *n'ar trebui ore părinţii încunoșcințați fără întârziere, de câte-ori se întâmplă ceva deosebit cu elevul în școală? sau e consult ca părinții să vină în ajutorul elevului la rezolvarea problemelor aritmetice sau la pregătirea traducerilor din limba latină?* etc. etc. La aparență sunt întrebări banale, în fond însă sănătoșe și practice.

Exemplul bun a aflat imitatori. Instituţiunea seratelor pedagogice s'a introdus şi în patria noastră sub numele de „*Szülöi Értekezletek*” (consfãtuiri, consultațiuni cu părinții). Prima serată de felul acesta s'a ținut în Budapesta la gimnasiul așa numit model în anul 1901 și de atunci se țin într'una, fiind îmbrãțișate tot cu mai multă căldură din partea părinților. Între problemele atinse s'a desbătut d. e. întrebarea: *Esistă raportul cuvenit între puterea de rezistență a elevilor și munca intelectuală, ce trebuie să o îndeplinescă în școală*, cu alte cuvinte *întru cât se poate observa surmenajul său o prea mare încărcare a elevilor, și dacă da, întru cât poate fi făcută responsabilă școala și întru cât educația în familie?* Răspunsul așa cum s'a stabilit în comun acord de profesori și părinți, a fost frapant, dar în același timp și instructiv pentru părinți. *Éta* răspunsul: *Întru cât se observă surmenajul, vina o poartă numai și numai acei părinți, cari pornind dintr'o ambițiune absurdă și iperzel*

nejustificat pedagogicesce, căcă să se ridice preste școlă și potentând ocupațiunea elevilor, le îngreunéază sarcina spirituală *prin instrucțiune particulară în musică, limbă străine și alle sporturi superflue și de prisos.*

De ce nu s'ar puté introduce și la noi o comunicațiune și contact mai apropiat și intim între școlă și familie, fie în forma seratelor pedagogice, fie în altă formă?

S'ar puté fără îndoélă, deși zidul despărțitor între școlă și publicul mare la noi e mai gros și mai inaccesibil, ca în altă parte. Causa? Prejudiții false, puțină pricepere pentru importanța școlei etc., cari tóte își au temeiul în nivelul cultural nu tocmai ridicat al publicului nostru, cu alte cuvinte în *cultura pedagogică necorăspundătoare* a ómenilor noștri.

Deci să nu încunjure nimenea școla, nici tinerii, dar nici bătrânii, nici elevii, dar nici *părinții elevilor!*

II.

Discurs festiv

rostit de

directorul *Virgil Onițiu,*

cu ocasiunea încheierii anului școlar 1902/903 la gimnasiul român
din Brașov.

Țu bită tinerime școlară!

Domnilor și dómnelor!

Mare, fórte mare este numărul acelor virtuți, al căror complex alcătuiesc *caracterul moral* al omului: acéstă țintă supremă a orî-cărei învățături în școlă.

Și dacă — din norocire — virtuțile nu ar fi dela natură strîns legate între olaltă, așa de strîns, încât omul, care este impodobit cu 1—2 virtuți cardinale, în același timp trebuie să aibă și pe celelalte, — ar trebui să perdem nădejdea de a ni-le puté vr'odată însuși.

Să-mi dați voie să relevez de astă-dată una singură dintre multele virtuți, cari constituie podoba sufletului omenesc și să încerc tot-odată a arăta, cum această singură virtute este dela natura sa strâns legată de o serie întregă de virtuți alese, fără de cari ea nu poate să existe. Virtutea acesta, despre care voiți să vorbesc astăzi, este : „*Recunoscința*“.

Ce este dar recunoscința ?

»Recunoscința« este o virtute, care isvoresce dintr'un sentiment de stimă și iubire devotată față cu aceia, dela cari ființa noastră s'a împărțit vr'odată cu un bine. Acest sentiment își ajunge punctul de culminațiune, când se afirmă ca o voință tare pentru de-a răsplăti cu bine binele, de care ne-am împărțit. Și dacă voința acesta tare rămâne continuă și nestrămutată 'n viața noastră întregă, atunci ea este o *virtute* alésă : *virtutea recunoscinței*.

Cine nu-și aduce aminte de farmecul viii al basmelor noastre populare, cari în graiul lor simplu și naiv ne povestesc despre recunoscința câte unui animal față cu voinicul ce i-a făcut vr'un bine ? Cine nu-și aduce aminte cu mulțămire sufletescă de peștele năzdrăvan, a cărui viață o crutase voinicul din poveste, iar peștele la timp de mare cumpenă pentru voinic, îi găsește și îi aduce din apele mării pe iapa vrăjită a babei blăstămate, ce i-să dase lui în pază, salvând astfel viața scumpă a voinicului. Cine a uitat istoria șorecelului, care din recunoscință a scăpat leul din cursă, roțind funiile, în cari se prinsese ?

Recunoscința, pe care o admirăm și la animale, ne apare la *omeni*, ființe superioare, într'o formă mai înaltă și mai fină, și în chipuri mai variate.

Recunoscința, ca virtute omenescă, este mama unei *serii* întregi de virtuți. Éta cum !

Vieța, bunăstarea, sănătatea, cultura, pozițiunea noastră socială, succesele noastre ideale și materiale, în sfârșit tot ce suntem și ce avem noi, avem să mulțumim de fapt la o serie infinită de factori, cari au conlucrat și împreună au ajutat, ca noi să fim împărțitiți de tot acel bine, ce ni-l ofere ziua de azi.

Cu cât este cineva mai cult, cu cât mai profund scie pătrunde gândul lui în problemele rațiunii și în fine cu cât mai independent este modul său de a judeca, cu atât ochiul minții sale va recunoște un număr mai mare de factori, cari au con-

lucrat la realizarea acelei bunăstări, de care el aștepta ca individ să se bucure. Din această recunoștere a minții sale însă se va naște în mod involuntar o serie nesfârșită de sentimente vii de recunoștință în inima lui față cu întreaga mulțime de factori amintiți. Și aceste serii de sentimente de recunoștință constituie de fapt o serie mare de tot atâtea virtuți alese, suprema podobă a sufletului omenesc.

Câteva exemple.

Omul cu adevărat cult, pe lângă sentimentul de recunoștință față cu părinții săi trupesci, primii și cei mai evidenti binefăcători ai fișce-căruia dintre noi, așa dar pe lângă *iubirea și cinstea părinților*, nu va uita nici-odată de binefacerile culturii, pe cari le-a primit în școală dela dascălii săi, acești părinți spirituali ai lui, el va fi deci în totă viața lui recunoșcător față cu aceștia.

Omul cu adevărat cult nu va uita, că școlile, în cari a crescut, s'au înălțat din sudorea și dragostea neamului mare, a națiunii din care el face parte, că ele lucrează pe pământul scump și strămoșesc al patriei, care ne hrănesce și ne ocrotesc, că binefacerile păcii le gustă mulțămită stăpânirii înțelepte a monarhului, a părintelui țării, — și iată, că sufletul lui s'a împodobit cu o nouă serie de virtuți mari și nobile: *iubirea de neam, iubirea de țară și loialitatea de cetățean*.

De câte-ori sufletul omului cu adevărat cult va sta uimit și pătruns de măreția naturii, de balsamul înviietor al aerului limpede, de răcoarea recreătoare a apei de isvor, de parfumul proaspăt al codrului înverdit, de căldura razei senine de soare, — de atâtea-ori gândul lui se va înălța blând și umilit cu un profund sentiment de recunoștință către marele duh creator al întregii măreții, de care ne desfătăm și care ne dă viață, — către Creatorul lumilor: Dumnezeu! Iată o nouă virtute isvorită din recunoștință: *frica lui Dumnezeu*, cea mai alésă virtute a sufletului de creștin.

Iubirea de părinți, iubirea față cu educatorii noștri spirituali, iubirea de neam și de patrie, loialitatea cetățenească și frica lui Dumnezeu, — iată, iubită tinerime școlară, o serie întreagă de virtuți cardinale, de podobe mândre ale sufletului, cari toate din același loc isvoresc, adevărat din sentimentul de recunoștință.

Iată de ce vă dic, iubiților elevi, din totă convingerea sufletului meu: pătrundă-se inimile voastre fragede, iubiți elevi, de aceste adevăruri, înzestrați-vă sufletele voastre cu virtutea recunoștinței către toți binefăcătorii voștri și o mângăiere dulce se va încuibă în inimile voastre, o mulțămire senină, fericită și dușmană orî-cărui egoism, — iar de altă parte îmbogăți-se-va sufletul vostru cu o sémă mare de virtuți nobile, cari prin podoba lor vă vor înălța și distinge pe voi tot-déuna între ómenî....

Dar, mă veți întreba, de ce 'mî-am propus să vorbesc astăzi tocmai despre acéstă temă? Aû dóră lipsa de recunoștință a devenit o bólă așa de generală la noi, încât să impună o lecuire grabnică?

Nu, iubiților!... Nu ca să vă pun în vedere o virtute, ce ne lipsește, am vorbit eu azi despre virtutea recunoștinței. Din contră. Am vorbit despre acéstă virtute tocmai din cauza, că în ziua de astăzi ea să manifestă chiar aci în sînul nostru, într'un act solemn și mare.

An de an absolvéză șcólele nóstre o serie de tineri, cari înzestrați cu testimonii de maturitate plécă 'n lumea largă să-și agonisésză cualificațiunea superióră și specială pentru cariera, pe care și-au ales. Și din mulțimea acésta de elevi absolvenți ai șcólelor nóstre, s'a găsit o serie de iubiți elevi ai acestor șcóle, azi ómenî cu distinse posiții sociale: preoți, profesori, ingineri, advocați, cari tocmai azi se împlinesc 10 ani de când aû absolvat studiile gimnasiale și cari au ținut, ca din acest prilej festiv, să alerge din cele patru unghiuri ale lumii românesce și să se adune cu piă recunoștință la sînul drag și cald al acesteî șcóle, a acesteî »alma mater«, care i-a crescut și i-a hrănit cu învățăturile sale părintesci.

Acest moment înălțător de nobilă recunoștință, de avînt idealistic și de curată iubire nu putea să fie trecut cu vederea azi din acest loc, nu putea să nu vi-se arete vouă, iubiți școlari, ca un exemplu viu și vrednic de urmat pentru toți.

Serbare de bucurie are azi fericita mamă, cinstita nóstră școlă, când își revede o sémă așa de distinsă din dragii ei fii de odinióră. Și de aceea mă întorc acum către scumpii noștri foști elevi de odinióră și în numele almei mater, la care cu inimî recunoșcétóre aû alergat, le dic:

Stimați Domni! Dragii noștri elevi de odinioră! Bine ați venit! Bine ați venit la școla-mamă, care v'a liberat de sub ocrotirea brațelor sale iubitoare acum 10 ani!... Mers-ați în lume, luptat-ați luptă bună și ați muncit ca pioniri conșcii și nea-tirnați în ogorul vieții publice a neamului românesc! Și în mijlocul laborioasei vostre activități aminte v'ați adus de poesia senină a anilor de școlă; istoricul glas al strămoșescului „*torna, torna fratre*“ v'a făcut să mai reveniți odată în acest loc, pentru-ca oprind din sbor pentru o clipă aripa grăbită a vremii, să petreceți în câte-va clipe fericite din nou zilele trecute de acum 10 ani, — zile — cari atât de adânc și de drag vi-s'au fixat în inimă. Bine ați venit voi inimă pline de nobilă recunoștință; — prezența voastră aci va fi și va rămânea o viă pilduire pentru inimele fragede ale tinerimei școlare, iar pentru noi cei-lalți un moment de românească bucurie, căci întrupat-ați prin venirea voastră în chip vii și sensibil acea strămoșească virtute a neamului nostru, care se exprimă în cuvintele: „*Românul ține minte!*“, cuvinte înspăimântătoare pentru cei-ce ne-au făcut rău, dar nesfârșit de mângăioase pentru cei-ce ne-au făcut vr'un bine. *Ați ținut minte*, că școlei acesteia aveți să-i mulțumiți în prima linie pentru aceea ce ați sunteți, *ați ținut minte* de iubirea cu care ea v'a ocrotit și crescut, *ați ținut minte* de învățăturile generose și românești, ce ea v'a sădit în inimă, *ați ținut minte* de părinții voștri sufletești, de dascălii voștri de odinioră, și ați venit să sigilați această aducere aminte românească, isvorită din inimile vostre recunoscătoare, prin actul prezenței vostre solemne aci!

Școla-mamă tresaltă de bucurie la revederea voastră și prin rostul meu vă mulțumesc pentru sentimentele de recunoștință, ce-i arătați! Școla-mamă să înveselesce ați când vă vede, căci simte vii, că fiii ei cari n'au uitat-o, au devenit în viață *aceea*, ce densa prin multă muncă și stăruință a *voit*, ca ei să devină! Școla-mamă cu inima înduioșată Vă cuprinde în brațele sale și cu cugetul dureros la apropiata despărțire pof-tindu-vă totă fericirea ce vă doriți, vă dă cu mângăioasă speranță în viitor: „*Iubiților! La revedere!*...“

Dați-mi voie să repet aceste cuvinte ale școlei noastre și să le adresez atât către stimatul public întrunit aci, cât și către toți cei-lalți elevi ai noștri: „*Iubiților! La revedere!*“

III.

Aparatul de proiecțiune (skioptikon) în serviciul școlei.

De prof. Aurel Ciortea.

În cursul acestui an școlar am realizat dorința mea, exprimată acum trei ani tot în Anuarul școlei noastre, anume de a introduce skioptikonul în serviciul învățămîntului. Până acum acest aparat era înregistrat în colecțiunea aparatelor laboratorului de fizică și nu era întrebuințat mai mult, decât ori și care alt instrument optic, cum e d. e. microscopul, ochianul etc. Dispuneam de o colecțiune de vre-o 15 diapozitive (fotograme), din cari 5 erau vederi ale câtor-va orașe, iar restul avea subiectul din geografia matematică. Aceste diapozitive apoi le proiecta profesorul de fizică odată pe an când tracta materialul despre instrumentele optice, și după aceea skioptikonul iarăși avea liniște, deși noi fie-care prea bine observam, câtă plăcere făcea ora aceea cu proiecțiuni elevilor.

Într'acesta am vădut pe la alte școle și mai mult am cetit, că skioptikonul în țări, cum e Francia, statul New-York, Anglia și în parte și în Germania a trecut peste rolul său limitat, ce-l avea ca aparat optic în instrucțiunea fizice, și a intrat cu mult succes în folosul instrucțiunei aprópe a tuturor studiilor din școlele poporale și medii. Dovadă sunt sumele însemnate, ce se puneau la dispozițiunea miniștrilor de culte spre acest scop, așa în statul New-York pentru procurarea de aparate și diapozitive pe seama tuturor școlelor libere pe 4 ani suma de 100,000, iar în Francia fie-care an câte 25,000 fr.

De doi ani încóce apoi sosesc și pe la noi tot mai multe și mai variate catalóge despre skioptikon, dintre cari amintesc aici pe celea mai bune, ce le cunosc delà firmele: 1) Feldmann Gyula, Budapest VI Felső-erdősor 5 sz.; 2) R. Lechner, Wien, Graben 31; 3) Max Kohl, Chemnitz în Saxonia; 4) F. Ernecke, Berlin, Königrätzer Str. 112; 5) E. Klein, Berlin S. O. 16 Köpenicker Str. 72 și 6) Lévy et ses fils, Paris, Rue Louis Le Grand 25.

În Ungaria singur în atelierul lui Feldmann Gy. știu că se construiesc aceste aparate, celelalte firme, cum e d. e. Calderoni, Lendl A. etc. mi-se pare, că 'și-ile procură tot din străinătate.

Ce privește diapozitivele, cari sunt pe plăci de sticlă $8\frac{1}{2}$ cm. $\times$ 10 cm. (format frances) sau sticle quadratate $8\frac{1}{4}$ cm. (format engles), acestea s'au înmulțit în timpul din urmă cam cu iuteala și variațiunea cartelor postale ilustrate în așa măsură, în cât Catalogul lui Lévy din Paris numără deja 30,000 esemplare.

Catalogul acesta cuprinde mai multe serii de plăci, d. e. din Paris are 1600, Italia 2580, Constantinopol și Grecia 200. Pământul sfânt 200, Statue vechi și moderne 500 etc. și-l putem primi trimițând cu mandat postal 2 fr., care sumă, la o eventuală comandă ni-se restituie.

Alt catalog bogat este a lui Lechner din Viena, care pe lângă vederi mai are serii cu multe plăci din istoria patriei, istoria naturală, geografia fizică și din pictura clasică. Diapozitivele lui Lévy costă o duzină necolorată 15 fr., iar una colorată 48—60 fr. Cele necolorate încă nu le cunosc, nu vor fi însă la nici un cas inferioare celor nemțești; dar apoi celea colorate, din cari avem și noi 5, sunt de totă frumusețea; astfel că după părerea mea, e mai consult a cheltui o sumă anumită pentru un număr mai mic de plăci colorate, decât să rîvnim la plăci multe cu mult mai ieftine și necolorate. Diferința în preț e adevărat 4—5 fr., dar diferența în efect este aceea, ca dintre o fotografie simplă și una bine colorată. Tot cam același preț îl au și plăcile necolorate ale lui Lechner (cor. 1:20), dacă comandăm cel puțin 20 de bucăți odată. Din acestea școala noastră posedă 150 luate din diferite serii. Cele mai multe sunt vederi ale orașelor mai mari din Europa, apoi vre-o 25 din anticitățile dela Roma, Pompei și Atena și vre-o 40 din Geografia fizică și matematică. Luând în considerare, că noi dispunem de-o-cam-dată numai de lumina de gaz sau de spirt sistem »Auer«, cu ocaziunea comandării acestor diapozitive dela Lechner, am cerut voie, ca din plăcile primite să aleg pe cele corăspundătoare, iar cele cu detaluri prea multe și mici, cari pe lângă lumina noastră nu se proiectează destul de clar, să le retrimitem. În felul acesta ne-am asortat cu materialul cel mai bun.

Pentru arheologie mai sunt colecțiuni, cum e a prof. Furtwängler din München (166 numerî à 1 Marcă). Pentru istoria naturală putem avea catalog pe lângă firmele amintite și dela A. Krüss Hamburg.

Pentru geografie e mai vast materialul plăcilor, de aceea și mai anevoios caomandatul, respective alegerea acestor plăci. Cele ale firmei Lévy din Paris pe lângă plăcile englezesci sunt cele mai bune, și nu sunt scumpe.

În Ungaria încă au apărut câteva cataloage cu diapositive. Cel mai avut este al-lui Feldmann Gy. din Budapesta cu vre-o 3800 de numerî. Multe plăci din istoria patriei și cu vederi din orașele și ținuturile mai însemnate ale țării le găsim numai la firmele din Ungaria, și astfel în materialul acesta pentru noi de interes netăgăduit suntem avisați la firmele din patrie, deși Feldmann vinde placa cu 2 cor. și cu nimic nu e esecutarea mai bună, de cât la acele de Lechner cu 1-20 cor.

Plăcile profesorului Lévy din Kassa, cari le putem procura prin Lampl R. din Budapesta, costă numai 1-20 cor. bucata. Cele mai multe însă sunt aduse din străinătate, cum sunt și cele din colecțiunea lui Lendl A. etc.

Și în fine cu plăcere comunic, că și în București există un fotograf cu numele I. Kestler (Strada Polonă 236), care a preparat o serie de 100 diapositive pentru skioptikon. Intru cât știu în România multe din școalele medii sunt provădute cu skioptikon, aci materialul de plăci se comandă de sigur din Franța. Însă pentru editarea unei serii de diapositive cu subiect luat din istoria, etnografia și geografia României până acuma nu s'a găsit fotograf, și acesta mi-o esplic din motivul, că cumpărătorii totuș sunt puținî la număr. Din istoria României nu prea sunt multe și bune tablouri, de pe cari s'ar putea face reproduceri și în fine țara e mică și multora din ea prea bine cunoscută, așa că nici vederile nu ar fi ceva surprindător în skioptikon. *)

*) Tocmai la scrierea acestor rinduri am aflat, că revisorul școlar al jud. Putna d-l G. Niculescu, a întocmit un catalog-tip de vederi pentru proiecțiuni, după care își vor procura clișeurî toate cercurile culturale din țară. D-sa a întocmit o altă colecțiune de 70 vederi frumoșe din România, cerute de o casă din Londra, spre a face clișeurî cu vederi din România, pentru a-le răspândi în totă lumea. (Voința Naț.)

D-l Kestler a preparat o serie de plăci (70) cu subiectul din războiul pentru neatîrnare din 1877/78, însă numai la comanda specială a d-lui N. P. Răscanu, care apoi le-a folosit în conferința sa ținută în Ploești la 3 Mai 1903. Din aceste plăci o seamă sunt reproduse după tablourile pictorului Grigorescu, sunt destul de bine reușite și nici decât scumpe. Altele sunt preparate după harte și desenele militare. Plăcile costă câte 1.50 Lei, iar colorate 2.50 Lei. Din aceste 70 de plăci noi am comandat 28, din care notez aici câte-va: Sentinela, în fața Plevnei, Vederea Vidinului, Românii în reducte, Moartea lui W. Mărăcineanu, Coroana de oțel, (colorată), Osman Pașa, 2 dorobanți (colorată) etc. Esecutarea e foarte bună, cele colorate sunt admirabile (cum e d. es. Castelul Peleş), iar prețul, în comparațiune cu posibilitatea de a desface această marfă în România destul de moderat.

Măi are d-l Kestler 5 plăci cu Podul Carol în construcțiune și 25 din biologia vegetală pentru conferința D-lui prof. E. Ludwig din Ploești.

Recomand mult celor interesați plăcile cu subiect din război, însă nu toate 70, căci o parte sunt slabe, nu ca esecutare, dar din cauza originalului nu destul de clar. Cu 20—25 alese după un sistem și după valoarea lor putem înjgheba o prelegere interesantă cu durată de 1 oră.

O expunere mai scurtă decât 3 minute pro placă nu lasă impresiunii destul de durabile, una mai îndelungată strică plăcile, fiind ele astfel espuse prea mult la influința înaltei temperaturi dela izvorul de lumină.

Paralel cu interesul, ce-l avem pentru instalarea și asortarea skioptikonului pentru scopul instrucțiunii în școală, am avut în vedere și scopul secțiunii științifice a Asociațiunii noastre în privința prelegerilor populare plănuite cu proiecțiuni. Așa am ajuns de am procurat dela Feldmann Gy. un skioptikon transportabil cu marca »Urania«. Aflasem anume, că societatea științifică maghiară »Urania« din Budapesta și-a estins activitatea sa și în provincie și că spre acest scop a comandat la firma numită aparate după planul prof.-lui Balog M., care aveau să fie bune, transportabile și nu prea scumpe (250 cor.) Am crezut că unul de acest fel e tocmai potrivit și pentru scopurile Asociațiunii și nu m'am înșelat. Ba mai mult, ni-am convins, că

acest aparat corăspunde chiar și școlei, de vreme ce partea optică are gradul de fineță necesară pentru o sală de prelegere și după-ce a fost întrebuințat, se poate pacheta ușor într-o cutie de lemn, astfel că rămâne scutit de praf și de mâni neadmise. Față de aparatul școlei, pe care îl avem de mai mulți ani, acela are avantajul, că dela obiectivă până la condensor are cameră ca foi (Balgenauszug), care împiedecă total răspândirea prin odaie a luminii eșite din condensor, și pe urmă purtătorea-i de plăci cuprinde deodată două, așa că, în vreme ce o placă se proiectează, cealaltă jumătate a purtătoarei poate fi încărcată cu placă nouă și în felul acesta lunecând acum a doua jumătate în fața condensorului, câmpul luminat gol nu ne mai apare până la sfârșit. Acest lucru contribuie ceva și la eleganța prelegerii, dar și cruță ochii privitorilor de variațiunea supărăcișă dintre câmp cu tabloù și dintre cel gol alb, luminat intensiv. În sfârșit toate aparatele mai noue posed aceste inovațiuni, iar dacă am avea un aparat mai vechi, pentru acesta se poate procura separat purtătorea dublă de plăci.

Având la dispoziție aparatul »Urania« și cele 150 de diapositive, am făcut întrebuințare de ele în cursul prelegerilor. În predarea geografiei fizice proiecțiunile de 2×2 m., aflându-se skioptikonul la distanță de 3·6—4 m. dela pânză, mi-au făcut bune servicii. Diferitele formațiuni de nori, fata morgana, lumina polară, erupțiunea Vesuvului (1872), cataractul Niagara, cutremurul de pământ din Japonia (1891), sunt tot atâtea tablouri, cari vădute de elevi, lasă impresiuni reale și durabile în mintea lor, și ridică interesul lor față de studiu. Cu mult mai mare e folosul proiecțiunilor apoi în geografia matematică, fiind obiectul acesteia atât de abstract. Pe lângă experimentele cu sferotelurul, proiecțiunile sunt chemate de a ilustra textul și de a readuce prin această fantasia elevilor, ce în domeniul acestui studiu răătăcesce mai ușor, — la realitate și cunoștințe esacte. Astfel modul cum se nasc anotimpurile, suprafața lunii, Saturn, raportul de dimensiune între diferiți planete și sôre, întunecimile de sôre și lună etc. sunt tot atâtea teme, cari ilustrate în cursul prelegerii prin proiecțiuni reușite, trec cu multă înlesnire și prin o formă plăcută și distrăgătoare la mintea și priceperea elevilor.

Pentru cele 28 de diapositive din rășboiul din 1877/78 am

spicuit textul din »Războiul nostru« și »Povestea unei Coroane de oțel« de G. Coșbuc. Și Coșbuc o fi primit multă inspirațiune din tablourile lui Georgescu, iar diapositivele noastre fiind parte mare reproduceri după aceste tablouri, e ușor de înțeles că am aflat mai pentru fie-care placă text foarte nimerit și de-ajuns, ast-fel că deși prelegerea a fost acomodată după felul diapositivelor, nu-î lipsea firul continuu cronologic și formeză un ce complet și bine rotundit.

Nepermițând dimensiunile părților optice ale skioptikonului folosirea unei sale mai mari ca 6×8 m. (laboratoriul de fizică), în care nu încap mai multe de 50—60 de persoane, prelegerea am repetat-o de 7 ori (în orele libere de după prânz) așa că toți școlarii au avut parte de ea.

Cât de instructivă este așa o prelegere, poate judeca oricine.

Pentru 31 de diapositive cu vederi ale orașelor mai însemnate din lume a pregătit textul d-l prof. G. Vătășan, care iarăși formeză o prelegere completă cu durată de circa $1\frac{1}{4}$ oră. Acastă prelegere (Budapesta, Viena, Fiume, Triest, Venetia, Paris etc.) de asemenea a fost predată în vre-o 5 rinduri pentru școlarii. Fiind inițiați în manauarea aparatului 4 inși dintre noi, din luna Ianuarie mai nu trece săptămână, în care să nu se țină mai multe prelegeri ajungând ast-fel mai fie-care clasă odată la rînd.

Am totă încrederea, că după succesul acestui început nu va mai rămâne străin de skioptikon nici profesorul de istorie, de geografie, de ist. nat., de archeologie, și că aparatul, ce sta până acuma numai în serviciul fisicianului, va deveni un aparat universal pentru instrucțiune, ilustrând spre bucuria elevilor, în folosul instrucțiunii și spre marea înlesnire a noastră prelegerile din celea mai multe studii ale școalelor medii.

Pentru o altă serie de diapositive din geografie, istoria biblică și archeologie (25) acum se prepară textul din partea profesorilor de specialitate, iar augmentarea colecțiunii de diapositive va urma cu sistem și succesiv an de an, întrebuintând din sumele destinate pentru mijlócele de învățământ fie-care an o parte alicuotă, după studiile interesate la proiecțiunii. Din cuota anuală a laboratorului de fizică nu puteam să procurăm atâtea plăci scumpe, generalizându-se însă acum în-

trebuințarea aparatului, a crescut și suma necesară pentru procurarea plăcilor.

Anul acesta s'aŭ cheltuit circa 240 cor. spre acest scop. Aparatul de proiecțiune în sine nu e scump (200—300 cor.), întreținerea lui cu lumină de asemenea nu costă mult (1 litru spirt de 96% à 2 cor. ajunge pentru 5—6 prelegeri de câte 1 oră),*) dar colecțiunea plăcilor totuș costă multe parale, dacă voim să urmăim cu sistem în folosirea acestui aparat la predarea diferitelor studii, — căci luând în considerare necesitatea studiilor interesate, mai că avem lipsă de o colecțiune de 800—1000 de diapozitive, pentruca să putem completa cu succes instrucțiunea, și acesta costă 1500—2000 cor. (simple și colorate la un loc).

Pe lângă augmentarea succesivă a colecțiunei, care pôte dura mai mulți ani, mai cunosc încă 2 mijloce, cari ne pot veni într'ajutor, până când am ajunge noi în posesiunea unei colecțiuni complete.

Unul e *schimbul seriilor* de plăci, ce s'ar puté face între mai multe institute de învățământ, când acestea ar intra în învoială reciprocă.

Idea, de a împrumuta diapozitive mai cu sémă celea colorate, nu e nouă și singur în feliul acesta se pôte lăți de ocamdată întrebuințarea skioptikonului în școlă.**)

În orașul Le Havre există din 1880 o societate: »Société havraise de l'enseignement par l'aspect«, care are de scop de a promova instrucțiunea prin intuițiune împrumutând la școle și societăți latere de proiecțiuni și diapozitive. În anul 1895/96 a împrumutat 3548 de *serii* de diapozitive și totuș a trebuit să respingă trei din patru părți a petițiunilor întrate. Museul pedagogic din Paris a împrumutat în anul 1898: 47453 de prelegeri populare cu proiecțiuni! Cred, că datele acestea ajung, pentru-ca orîcine să se convingă despre feliul cum și cât e folosit și prețuit skioptikonul în străinătate.

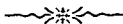
*) Decât lampa „Auer“ cu gaz de luminat séu spirt și mai bună e cea de acetylen, care dă o lumină aprópe de 2-ori mai intensivă (180—200 luminări naturale). Un generator de acetylen și lampă cu 4 flacări costă 60—70 cor. Manuarea e ușoră, primejdia de esplosiune delăturată; astfel putem folosi aparatul în sală și mai mare pentru 200—250 de persóne. (Veđi catalogul: R. Lechner din Viena).

**) Veđi Zeitschrift f. Physikalischen u. chem. Unterricht, 1899, p. 81.

Intru adevăr laudabil lucru a întreprins societatea scient. maghiară »Urania« din Budapesta, când ș'a estins activitatea sa și asupra provinciei imitând în tot aranjamentul praxa cu succes a Apusului. — De-ocamdată »Urania« noastră dispune numai de 12 prelegeri cu diapozitive 35—65 la număr, pe cari le împrumută în provincie cu taxa pentru 1 prelegere 1.50 cor. plus porto (circa 2 cor.).

Ea mai împrumută și aparatul pentru 3 cor. precum și câte 50 de broșuri tipărite pentru 1.50 cor. În feliul acesta e dată posibilitatea fie-căruia de a usa de acest escelent mijloc intuitiv în instrucțiune și popularizarea sciințelor. — Având noi la dispoziție aparatul »Urania«, am împrumutat până acuma materialul de plăci pentru 7 prelegeri: Dunărea de jos, Babilon și Biblie, Orașele din Germania de sud, Orașele de lângă Rin Budapesta. Orașe din Europa medie și tablouri din viața lui Shakespeare. — Se înțelege prelegerile am trebuit să le traducem (3 le-au tradus d-nii profesori G. Vătășan și M. Navreaiar restul mai mulți elevi din clasele sup.), dar ostenela s'a răsplătit, căci elevii noștri au cercetat cu mult interes aceste prelegeri, față de folosul cărora nu mai căderă în cumpănă nici ostenela nici spese.

Am făcut această dare de sémă despre începutul, ce l'am făcut cu introducerea skioptikonului în instrucțiune, în speranța, că voi servi cu unele înviațiuni celor, cari intenționează de a usa de acest aparat. Aparatul »Urania« al lui Feldmann e însoțit de o instrucțiune atât de minuțioasă și deslușită, încât cu multă ușurință fie-cine poate învăța în scurt timp manauarea aparatului. Pentru plăci există deci de cataloge și posibilitatea de a împrumuta dela societatea »Urania« prelegeri face, ca ați fie-care școlă să pôtă cu înlesnire face un început. Că, introdus odată aparatul în școlă și folosit în feliul cum am arătat aici, valoarea lui va fi recunoscută pe deplin și va contribui la potențarea rezultatului, ce-l obținem ați în instrucțiune, despre aceasta nu mă mai îndoiesc.

IV.

1893 — 1903.

— Amintiri jubilar. —

De câte-ori mă pierd cu gândul în amurgul trecutului, răsfoind-mă *cartea amintirilor* și reîmprospătându-mă momentele de bucurie și de restriște, mă limpede se desprind și mi se deslușesc din acest amurg și cu mai mare drag zăbovesc la amintirile legate de cei 2 ani petrecuți ca student la liceul român din Brașov.

Acestea-mă sunt filele cele mai îndrăgite din cartea amintirilor!

Și nu e de mirat! Era cu mult prea mare contrastul între ceea-ce am găsit *aici* și între ceea-ce am lăsat *dincolo*, de unde venisem la aceste școle, ca să nu mi-se fi încrustat adânc în memorie răvasele vieții din cei 2 ani, plini de farmec, petrecuți aici.

Câtă deosebire! Manifestațiunilor de dincolo le-am aflat aici tocmai contrarul: cinste cuvenită și dragoste caldă și sinceră pentru noi din partra profesorilor, și mai presus de toate am aflat un mănunchi frumos de frați colegi, devotați cu trup, cu suflet, cari deși nu ne cunoscău încă, ne-au primit la sînul lor fără rezervă, cu brațele deschise și cu căldura caracteristică inimilor tinere sincere și entusiaste.

Și când am trecut pragul acestei școle până-ce am părăsit-o frați de cruce am rămas. Zavistia, invidia, cërta, dușmănia ne erau noțiuni puțin cunoscute. Se sălășluise între noi o dragoste și o intimitate de invidiat, care cu cât ne apropiam de sfîrșitul anului ultim — de răspîntea, de unde aveam să ne 'mprăștiem ca făina orbului, apucându-o care 'n cătro, — cu atât mai tare se potența, devenind tot mai înduioșetore despărțirea.

Profesorii țineaū mult la noi, ne iubiau, fiind-că ne împlineam serios și cu scumpătate datorințele în ale studiului. Eram cea mai bună clasă p'atunci în gimnasiul întreg.

Par'că și acum mă 'ncălzesc mândria, ce am simțit-o după bacalaureat, când fostul nostru profesor de clasă ne-a ținut: »Am tot voit s'arăt odată d-lor colegi, un model de bacalaureat. Cu voi mi-a succedat. Să trăiți, să faceți și pe viitor cinste școlilor noastre și neamului nostru românesc!«

Era explicabilă și bucuria profesorilor noștri. Nu mai fusese de nu țineau minte așa bacalaureat succedat. Din 16 înși câți eram: 7 înși trecuseră bacalaureatul cu »eminentă«, 7 cu »bine« și abia 2 înși cu »suficient«. »Biha« n'a dat nici unul! — Chiar și comisarul guvernului, învățatul profesor universitar F. Abt, a rămas încântat de prestațiunile noastre și n'atrăta îi câștigasem simpatia, încât seara la masa aranjată în onoarea corpului profesoral, a fost unul dintre cei dintâi care ne-a onorat masa cu prezența sa. Iar după-ace ne-a audiat și corul clasei, care consta din cei mai buni cântăreți ai gimnasiului de pe atunci, un cor bine încheiat, bine instruit și c'un repertoriu bogat și bine studiat sub conducerea colegului Aurică Pop, — un cor care făcea fala mult regretatului nostru profesor de muzică Nichi Popovici — a rămas uimit și n'atr'un toast plin de căldură a început să ne adreseze cuvinte de laudă, cum nu eram obișnuiți și nu ne așteptam să audim din gura unui comisar guvernial. A început să ne laude, exprimându-și deosebita bucurie, că ne vede băieți la locul lor, demni de imitat și în societate nu numai la școală în alături studiului.

Mândri eram noi, dar mândri erau și profesorii noștri, căci aceste laude în mare parte asupra lor se răsfărgeau. Dori ei au fost aceia, sub a căror pavăză și cărmă ne-am ridicat până aci, din merindea lor sufletească, curată și sățioasă ne-am hrănit.

Veselia ce s'a 'nceput nu s'a curmat până la răsăritul soarelui. Nici cei mai bătrâni profesori nu s'au depărtat din mijlocul nostru înainte de a ne scărda sorele în pulberea sa de aur, atât de dragi le-am fost.

De-aci apoi în frunte cu profesorii mai tineri, în cântece de veselie am pornit înaintea gimnasiului, unde-am mai înălțat în slava dimineții un puternic:

»Vivat Academia

Vivant Professores«...

după care tot în cântece de veselie am petrecut acasă pe fie-

care profesor, despărțindu-ne cu inima înduioșată și cu ochii înlăcrămați.

Așa am fost noi abiturienții de la gimnasiu din anul 1893. Ne iubiam profesorii, cultivam cu rivă deosebită musica, corul clasei, care ne-a procurat atâtea și-atâtea ore senine de înălțare sufletescă,... emulam în ale studiului, fără pic de invidie însă, și-am dezvoltat sentimentele de dragoste și de colegialitate, cum nu s'a mai vădut la alte clase. Stîncă de granit se prefăcuse dragostea dintre noi.

*

Multe s'a schimbat de-atunci. Ești în lume isbitu-ne-am cu capul de mulți bolovanî; sfărîmatu-ni-s'a multe iluziuni de stîncile zgrunțurose ale realității. Fumurile tinereței s'a irosit în curînd în vîzduh. Ne credeam *domni*, ieșiți de-ăsupra hulei în virful dealului, trecuți peste greul vieții, fiind-că aveam bacalaureatul în buzunar. Viitorul ne zimbua ademenitor. Cu fantazia-ne învăpăiată ne ridicam la înălțimi ametitóre. Cu atât mai mare ne-a fost însă desilusionarea și deprimarea sufletescă, când am văzut, că numai cu bacalaureatul nu suntem încă nimic, suntem *nimenia* și că de-aici încolo începe adevăratul urcuș al vieții, munca istovitoare, dacă vrei s'ajungi la créngă verde.

Spălat-au cum ȋic, șuvóiele vremii multe amintiri și întunecate și mai vesele, dar iubirea desinteresată ce ne-a încălđit pe noi, foștii colegi, 2 ani de zile, pe alții și mai mult, nu au putut-o șterge, nici récl măcar; căci iată că după 10 ani de despărțire, după-ce am trecut prin atâtea curse și încercări grele ale vieții, după-ce am încheiat atâtea și-atâtea alte cunoscințe nouă, la un simplu apel din Brașov, fără să mai fi avut îndemnul esemplului unor antecesorî ai noștri la aceste școle — fiind-că noi eram cei dintâi la școlele din Brașov, cari făceam lucrul acesta — la un simplu apel, ȋic, care ne reamintia cuvîntul dat la despărțire, au venit foștii colegi, alergând unii din depărtări mari, ca să ne revedem, să ne reîmprospătăm trecutul plin de-atâta poezie și vrajă tinerescă, să mai strîngem odată mîna foștilor noștri luminători și să depunem și ca bărbați prinusul recunoscinței noastre pe altarul templului, la care am crescut, care ne-a pus în picioré.

Întîlnirea era fixată pe ajunul Sîn-Petrului din anul trecut. Ceî mai mulţi însă sosiră deja în decursul zilei. După ameađi ne-am întrunit în Casina română. Unîi, carî nu mai avuseră prilej să se întîlnescă de cînd ne-am despărţit, nu se mai cunosceaű. Ce nostimă a fost scena, cînd unul înalt şi mustăcios, sosind mai târđiű, merge şi se presintă, declinându-şi numele unui preot. Preotul stă şi se uită nedumerit la noul venit şi după un zîmbet reţinut îşi silabiséză şi el numele. Un hohot de rîs ne izbesce urechile, iar cei doi necunoscuţi după-ce s'au pipăit bine din priviri, îşi string mînile cu putere îmbrăţişându-se cu căldură.

Cu ce le ungî bre?

— Aolío, ce vrăbîi mî-ai mai prăsit sub nas!...

— Unge-le Hantătaru, frate!... Mi-le-aű scos băiatul. Căte mă vede mă 'nşfacă de ele. Trage ađi, trage mîne... ce era să facă? — Aű trebuit să crească şi ele. — Da tu de cînd te-ai roşit la burtă?...

— Acuşi e anul!

— Bună meserie!... Grijî de bivoliţe!

Altă grupă. CU Cluj / Central University Library Cluj

— Ian uitatî la ăsta măi, cum şi-o călărit fereştrile pe nas!... Oare ce-o fi pătit?

— Urmările compoziţiilor de la şcolă, pe semne. Mă teameam io de atunci, că trebue să i-se scrintescă lumina ochilor. Nu v'aduceţi aminte cum şterpelia cu códa ochiului compoziţiile din matematică din banca a treia?... Nu era lucru curat. Trebuia să se răsbune încordarea aia afară din samă! Iată-l acum cu »dufle« la ochi!...

— Da tu ce-ai pătit sote?...

— Ce să pătesc?...

— Ce, la voi nu există naftalină 'n sat?

— Pentru?....

— Păi nu vezi, că ţi-s'or suit moliile 'n cap? Urît te-or măi ciugulit, frate!...

— Rîde hîrbul de óla spartă!

— Hohoho!... Departe-î griva de iepure! Tu mîne-poi-mîne eşti tot frunte până 'n ceafă! Eű, slavă Domnului!.... (Şi după-ce se pipăe şi-apucă câte-va fire, rămăne cu ele a mână).

— Aol!o!... și mai rîde de altul. Nu bagî de samă, că la tine bîntue floxera cea mai năprasnică. Prôșca cu soluție de peatră vinătă, de nu ți-o mai împăduri și ție scăfîrlia!...

— Nicî ție nu ți-ar strica o plantație nouă.

La fie-care aflam câte-un chițibuș, de care să ne-acățăm și să-l luăm în colți, numai la prefectul de odinioră nu. Rămăsese acelaș, de-acum 10 ani, voinic, cuminte și rușinos ca o mirésă și cu mustăcióra-î sfîosă, abia încolțită.

În ris și'n glume, mai luându-ne-așa din ciocul opincii unul pe altul, am dus-o până pe la 4 ore, când ne-am depărtat din Casină, ducându-ne într'o altă sală a gimnasiului, unde aveam să ținem o probă de cântări. Voiam să ne convingem, dacă după atâția amar de ani mai știm sau ba corurile liturgice, pe cari în atâtea Dumineci și sărbători le-am cântat, ca studenți. În 2 ore ni-le-am reîmprospătat bine și-a doua fiind Săn-Petru și festivitatea încheerii anului școlar, ne-am propus ca să ne achităm și de-o datorință față de sf. biserică, cântând noi cântările liturgice.

De-aici ne-am dus apoi la cină și la mai multă voie bună la »Împăratur Romanilor« — unde în societatea câtor-va profesori și pretini contemporani am petrecut câte-va ore de recreație și înviorare sufletescă deosebit de plăcute.

Am retrăit în aceste câte-va ore tot timpul fericit petrecut la olaltă pe băncile școlei. Fie-care își reamintia din acest trecut vrăjit câte-o scenă hazlie, care acum când ne vedeam față 'n față ni-să întrupa aievea, făcându-ne cărcel de ris...

Dintre soțiile colegilor, în seara acésta n'am avut în mijlocul nostru decât pe simpatica soție a colegului Dure, care încă și-a scăldat ochii în lacrimi de bucurie de nădrăvniile noastre de acum 10 ani.

Bucuria de care am fost stăpâniți în tot timpul acestei reînvieri a amintirilor din trecut, nu se poate descrie; o ast-fel de bucurie trebue s'o veđi manifestându-se.

În sfîrșit se dă semnul de plecare. A doua zi era praznic mare pentru noi, trebuia să ne odihnim cum se cade.

Ne despărțim voioși ca să ne revedem a doua zi și mai voioși.

Diminéta la orele 8½ eram înaintea gimnasiului, de unde în corpore am plecat spre biserică. Ajunși aci ne-am urcat în

podîșor, de unde am executat noi cântările liturgice, reamintindu-ne vremurile cele bune. Multe zile frumoase ne-a reînviat această prestațiune a noastră, procurându-ne o mare mângăere sufletească, iar credincioșilor din biserică o mare bucurie, fiindcă de multă vreme nu mai avuseră fericirea să audă cor în biserică.

La sfîrșitul serviciului divin părintele Dr. V. Saftu și-a ținut de datorință să ne mulțumescă din ușa altarului pentru acest serviciu frumos adus sf. biserică.

Dela biserică am mers alături de elevii școlilor, — cari asistaseră în corpore la serviciul divin, — la școală, unde avea să se țină festivitatea de încheiere a anului școlar. Cu mare suprindeam am observat, că locurile onorifice au fost rezervate pentru noi, de astă-dată.

Primele 2 rînduri de scaune din drépta tribunei am fost siliți să le ocupăm noi iubilanții. Dintre 16 inși au absentat 6 inși, cari cu motive ponderóse și cu mare regret și-au scuzat absența.

Prezenți am fost 10 inși. Și anume :

Axente *Banciu*, profesor, Brașov.

Constantin *Dure*, preot, Mehadia, cu soția.

Tiberie *Eremie* inginer, București.

Procopiu *Givulescu* protopop, Maria-Radna.

Ioan *Ionică* forestier, Zărnești.

Dr. Const. *Lacea* profesor, Brașov.

Romul *Măerușan* preot, Șiria.

Romul *Maxim* inginer, Brașov.

Aurel *Pop* inginer Stuttgart, ađi în Viena.

Dr. Octavian *Vasu* avocat, Făgăraș, cu soția.

Lângă noi ocupa loc corpul profesoral, iar în fața noastră de-a stînga tribunei, elevii premiați. Sala era tixită de lume ca nici-odată. Sărbarea se începe cu o cântare, executată de corul studenților postaiți pe balcon. Urméază vorbirea directorului școlilor medii V. Onițiu, care cu avéntul și cu căldura, cu care scie vorbi, ne-a emoționat până la lacrimi*). Vorbirea s'a învêrtit mai ales în jurul jubilanților, *unicii*, cari de când există școlele acestea și-au mai adus aminte de alma mater, la al cărei focular și-au încălđit sufletele și și-au luminat min-

*) Veđi vorbirea la pag. 15.

tile, și după 10 ani de ȝile au venit iarăș, unii din depărtări mari, ca s'o revadă și să adevărească că nădejile legate de ei, nu s'au spulberat, ci s'au realizat.

Câtă mângăere și mândrie nu se revarsă și 'n inimile profesorilor cu astfel de ocațiuni, vedënd că truda lor n'a fost zadarnică, ci a adus rod, — vedënd, că sēmēnța curată sēmēnată de ei a cădūt pe pămēt mānos!

Cāt îndemn, câtă dragoste de muncă nu câștigă pentru viitor, cu astfel de ocațiuni.

Dar apoi elevii!... Ce influință nobilă, edificătoare nu esercită astfel de scene înălțătoare, emoționătoare asupra inimilor lor fragede, ce ideale nu rēsar în fantasia-le vie și aprinsă. Influențe neprețuite!...

Cu vocea înduioșată de vorbele directorului și de amintirea icōnelor din trecut, carī il năpădiau în aceste momente sērbătorești sē ridică în numele jubilanților protopopul Pr. Givulescu, descărcându-și sufletul în cuvinte calde de mulțămītă pentru atențiunea deosebită ce ni-s'a dat și declarând, că faptul nostru, nu este de cât una dintre cele mai plăcute datorințe, ce ni-am putut vr'odată împlini și *datorință sfântă* ar trebui să fie pentru toți, câți în scurgerea vremii de când s'au înființat aceste școle, și-au înfruptat vr'odată sufletul la altarul lor.

Sunt momente în viața omului, în carī ori-cât s'ar sbuciuma să afle cuvinte, în carī să îmbrace emoțiunile și sentimentele ce-l copleşesc și-ī bat la pōrta graiului cerënd vestmētul potrivit, nu va afla. Astfel de momente au fost pentru mine momentele sērbătorești din sala festivă a gimnasiului. Ar trebui să-mī duc inima la gură, ca să pot sensibilisa fidel topenia de simțēmintē și emoțiuni, ce mī-au cutreerat ființa în aceste momente de elevațiune sufletescă.

După o nouă cântare a corului și după distribuirea premiilor, terminându-sē festivitatea am mers în corpore la d-l director V. Onițiu acasă, făcēndu-ī o vizită, și arătādu-ī și în felul acesta stima, dragostea și venerațiunea noastră. De aici am mers la restaurantul »Kertsch« unde aveam să prânzim. Spre marea noastră mirare și bucurie mulți din cei prezenți la festivitate ne-au însoțit și aici, abdicēnd de prânzul de acasă, ca să putem fi cât mai mult la olaltă în decursul timpului ce-l vom petrece în Brașov. Dat ne-a fost să vedem și aici o masă

mare, mândră și bine încheată, cum arare-orî ai fericirea să vezi în Brașov. Buna dispozițiune ce domnia în toate părțile, înviorase și sufletele celor mai abătută, iar dragostea cu care eram încunjurați neconținut și pretutindenea ne umpluse inimile de cea mai adâncă recunoscință. La 3 ore ne-am despărțit ca să ne întâlnim iarăși sêra. Noi, jubilanții am plecat la fotograf, unde ne-am fotografiat, drept suvenir a acestor neuitate zile sêrbătorești.

Sêra, cum dic, ne-am întrunit iarăși la masa comună aranjată în sala dela »Gewerbeverein«. La această masă au fost invitați întreg corpul profesoral cu familiile, familiile și rudeniile colegilor cu locuința în Brașov și câți-va pretinzi intimi de-ai noștri.

Și cât ai bate 'n palme încinsu-s'a o drăguță de petrecere — cu vin din mândrele podgorii ale Ghorocului și cu tariful de lăutar al dibaciului și de mulți invidiatului Gh. Dic — s'o doresci cât trăiesci. Atâta familiaritate, legeritate, intimitate și voie bună într'o societate atât de mare, eu unul n'am mai vădut în Brașov. O bucurie și-o hasnă sufletescă nespasă rîdea din fețele tuturor.

O risipă de voie bună, cum arare-orî vezi. Vădut-am bătrâni mai tineri ca noi și tineri, mai învăpăiați ca altădată. Vădut-am frunți înrouate de dulcêța jocului și ochi înlăcrămați de bucuria zilei. Fost-au și toaste, dar puține. Toastele sunt pentru alungarea plictiselei, pentru variațiunea monotonei sau pentru înflăcărarea celor prezenți. La noi erau așa-dar de prisos.

A vorbit în numele jubilanților Ax. Banciu, iar din partea oșpeților: Direct. V. Onițiu, prof. A. Bârsean și preotul Dr. V. Saftu, zugrăvindu-și fie-care sentimentele și impresiile zilei.

Sorele ne 'mproșca deja cu aur pe ferestri și noi tot chiag rôtă 'n jurul unei mese, tineri și bătrâni, dômne și domnișore, pisând podinile în tactele unei sêrbe aprinse.

A doua-zi urmat-au apoi glossele, comentarea celor din ziua precedentă, haz și mulțumire sufletescă. Fie-care se simția cu 10 ani mai tiner.

Ultimile puncte ale programei au fost o excursiune la »Nou« și alta la »Tușnad«. La acestea am fost numai noi de noi și astfel fiind într'un cerc mai intim avut-am ocasiune pe

lângă desfătarea ochilor și-a sufletului într'un mic colțișor al pinacoteiei dumnezeescii *Naturii* — să ne destăinuim și să ne despovăram inimile de multe lucruri, pe cari în prezența altora nu ni-le destăinuiam.

După escursiunea dela Tușnad împrăștiatu-ne-am înduioșați care 'n cătro, dar cu sufletele mai înălțate ca la venire, și primenite c'un tezaur de suvenirî scumpe, neuitate, cari ne vor înviora încă multe momente de restriște ale vieții.

Ca să dăm și un semn mai vădit, mai real devotamentului și recunoștinței noastre față de aceste școle de o parte, iar de altă parte întru amintirea acestei întâlniri a noastre înainte de a ne resfira — deși speșele acestei întruniri mai cu samă pentru cei mai depărtați au fost foarte mari, — colectat-am între noi suma de 150 cor. pentru frumoasa și nobila instituțiune a *mesei studenților*, — drept basă la „*Fondul abiturienților dela gimnasiu din anul 1893*“, care va avea să se sporască din contribuțiunile, ce vor mai încurge ulterior, an de an.

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Așa ne-am prăsnuit noi abiturienții anului 1893 întâlnirea după 10 ani de despărțire!

Dee Dumneșeu, ca esemplul nostru să aște răsune puternic în inimile celor mai tineri, devenind începutul unei nesfârșite serii de astfel de întâlniri prețioșe, edificătoare și înălțătoare, nu numai pentru dâșșii, dar și pentru generațiunile, cari șed încă pe băncile școlei!

ab.

II.

DATE ȘCOLARE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. Personalul didactic.

A) La gimnasiu.*)

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcționare	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe săptăm.	Observări
1	<i>Virgil Onițiu</i> , profesor gimnasial ordin. definitiv, directorul școlilor medii.	14	Româna, VIII. g., 3 ore Latina, VI. » 5 »	8	Administratorul fond. „Coresi” și al fondurilor Mesei studen- ților.
2	<i>Panteleimon Dima</i> , profesor gimnasial ordin. definitiv.	38	Algebra IV. g., 3 ó. Aritmetica III. » 3 » » I. » 3 » Matematica VI. » 3 » » V. » 3 » Germâna V. » 2 »	17	—
3	<i>Ipolit Ilasievici</i> , profesor gimnasial ordin. definitiv.	35	Istoria nat. VI. g., 3 ó. » » V. » 3 » » » IV. » 3 » » » II. » 2 » » » I. » 2 » Germâna III. » 4 »	17	—
4	<i>Lazar Nastasi</i> , profesor gimnasial ordin. definitiv.	33	Fisica VIII. g., 4 ó. » VII. » 4 » Matematica VIII. » 2 » » VII. » 3 » Aritmetica II. » 3 » Caligrafia II. » 1 »	17	Custodele cabi- netului de fizică. — Profesor de clasă în cl. VII. gimn.

*) Explicarea abreviațiilor: g = gimnasială; r. = reală; com. = comer-
cială; ó. = ore. Cifrele romane indică clasa.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe săptăm.	Observări
5	<i>Paul Budiu,</i> profesor gimnasial ordin. definitiv.	24	Elina VIII. g., 3 ó. » VI. » 4 » » V. » 4 » Latina I. » 6 »	17	—
6	<i>Dionisie Făgărășianu,</i> profesor de religiune ordin. definitiv.	20	Religiunea în cl. I., II., III., IV., V., VI., VII., și în cl. VIII. g., à 2 ore. Geografia III. g., 2 ó.	18	A ținut exortatiu- nea cu școlarii din gimn. super. și comerc. Casierul fondului pentru ajutorarea școlarilor săraci și bolnavi. Custodele reviste- lor periodice. Profesor de clasă în cl. III. gimn.
7	<i>Dr. Iosif Blaga,</i> profesor gimnasial ordin. definitiv.	13	Latina V. g., 5 ó. Româna VII. » 2 » Psich. și Log. VIII. » 3 » Româna V. » 3 » Istoria V. » 3 » Maghiara I. » 2 »	18	Custodele museu- lui filologic-istoric și al colecțiunii numismatice. Profesor de clasă în cl. V. gimn.
8	<i>Dr. Ioan Bunea,</i> profesor gimnasial ordin. definitiv.	10	Maghiara în cl. II., IV., V., și VIII. g. cu câte 3 ore. Germâna, VI. g., 2 ó. » VII. » 2 » » VIII. » 2 »	18	Prof. de clasă în cl. VIII. gimn.
9	<i>Ioan Petrovici,</i> profesor gimnasial ordin. definitiv.	10 (7 la inst. pedag. rom. din Arad.)	Istoria VIII. g., 3 ó. » VI. » 3 » » IV. » 2 » Latina IV. » 5 » » III. » 5 » Suplinire: Istoria III. r. 2 ó.	18 (20)	Prof. de clasă în cl. IV. gimn.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	ore pe săptăm.	Observări
10	<i>George Vătășan</i> , profesor gimnasial ordin. definitiv.	7 (dintre care 4 la școala noastră com.)	Istoria III. g., 2 ore » VII. » 3 » Geografia I. » 3 » » II. » 3 » Româna I. » 4 » » III. » 3 » Suplinire: Istoria IV. r. 3 ore	18 (21)	Custodele colec- țiunii hartelor geografice și istorice. Profesor de clasă în cl. I. gimn.
11	<i>Axente Banciu</i> , profesor gimnasial ordin. definitiv.	5	Maghiara VII. g., 3 ó. » VI. » 3 » » III. » 3 » Româna VI. » 3 » Notă. Cu 9 ore pe săptămână a fost ocupat la școala comercială.	18	Profesor de clasă în cl. a VI. gimn.
12	<i>Nicolae Sulică</i> , profesor gimnasial provisor.	5	Latina VIII. g., 4 ó. » VII. » 5 » » II. » 6 » Elina VII. » 4 » Suplinire: Româna II. g., 3 ó.	19 (22)	Profesor de clasă în cl. II. gimn.

B) La școala reală.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus: (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	ore pe săptăm.	Observări
1	<i>George Chelariu</i> , profesor de reale, ordin. definitiv.	24	Istoria nat. I. r., 2 ó. » » II. » 2 » Aritmetica III. » 3 » Germâna IV. » 4 » » III. » 3 »	14	Dirigantul de studii al școlii reale. — Custodele museu- lui de științele naturale.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcționare	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe săptăm.	Observări
2	<i>Nicolae Bogdan</i> , profesor de reale, ordin. definitiv.	12.	Maghiara IV. r., 3 ó. » III. » 3 » » II. » 3 » » I. » 3 » Româna I. » 4 » » III. » 2 »	18	Profesor de clasă în cl. I. r.
3	<i>Aurel Ciortea</i> , profesor de reale, ordin. definitiv.	8	Aritmetica IV.r., 3 ó. » I. » 3 » Fisica III. » 2 » » IV. » 2 » Geometria II. » 4 » Româna IV. » 2 » Notă. Cu 2 ore pe sept. a fost angajat la școala com.	18	Profesor de clasă în cl. IV. reală. — Bibliotecarul șco- lelor și custodele cabinetului de che- mie; custode se- cundar la cabine- tul de fizică.
4	<i>Pavel Percea</i> , profesor de reale, ordin. definitiv.	7	Geom. și desem. geom. IV. r. 2 ore III. » 2 » I. » 4 » I. g. 3 » II. » 3 » III. » 2 » IV. » 2 » Desem. lib. III. r., 2 ó. » » IV. » 2 » » III. și IV. g. 2 » Notă. Cele 4 ore de geo- metrie din cl. III. și IV. gim. au fost retribuite special ca suplinire.	24 (20)	Custodele salei și al colecției de desemn.
5	<i>Dr. Constantin Lacea</i> , profesor de reale, ordin. definitiv.	6	Franceza III. r., 3 ó. » IV. » 3 » » IV. g., 2 » » gimn. sup. 2 » Germâna IV. g., 3 ó. » I. r., 4 » » II. » 3 » Româna IV. g., 3 » Notă. Cele 4 ore de fran- cesă ținute la gimnasiu din numărul total de 23 ore au fost retribuite special ca supliniri.	23 (19)	Profesor de clasă în cl. III. r.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe săptăm.	Observări
6	<i>Dr. Sterie Stinghe,</i> catechet suplent.	5	A propus Religiunea în cl. I., II., III. și IV. reală cu câte 2 ore pe săptămână și Cali- grafia în I., II. r. și I. gimn. cu câte 1 oră pe săptămână. Notă. La școala comero. a propus 3 ore pe săptăm.	14 (II)	A ținut exorta- țiunea cu secția II. (gimnasiul in- fer. și școl. reală.)

C) Profesori de obiecte extraordinare;
profesori secundari și ajutători.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe săptăm.	Observări
1	<i>George Dima,</i> profesor ordinar definitiv.	23 (dintre cari 18 la Seminar. Andreian din Sibiu.)	Cântări I. g., 2 ó. » II. » 2 » » III. r. și III. » 1 » » IV. » » IV. » 1 » » II. r., 2 » Probe de cor cu cl. V., VI., VII. și VIII. g. la un loc 2 ore. Probe de cor cu gimn. inf. și reale la un loc 2 ore.	12	Dirigantul co- rului bisericesc dela bis. Sf. Nic. — Dirigantul co- rului studen- ților.
2	<i>Petru Roșca,</i> profesor definitiv de gimnastică.	12	Gimnastica la gimn. reale și com., 18 ore	18	A funcționat ca secretar direc- țional și notar al conferențelor profes.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de funcțiune	A propus : (obiectul, clasa, în câte ore pe săptămână)	Ore pe săptăm.	Observări
3	<i>Mihail Navrea,</i> profesor ajutător	—	Geografia III. r., 2 ó. » II. » 3 » » I. » 3 » Româna II. » 4 » Aritmetica II. » 4 »	16	Profesor suplent la școla comerc. super. gr. or. română.
4	<i>Ioan Pricu,</i> prof. ajutător.	—	Franceza IV. g., 2 ore	2	Profesor provi- sor la școla co- mercială supe- rióră gr. or. română.
5	<i>Dr. G. Baiulescu,</i>	8½	Higiena cl. VI. gimn.	1	Medicul școlelor.

Notă. — Instrucțiunea din religiune li-s'a dat școlarilor de confesiunea gr. cat. prin D-nul paroch gr.-cat. din Tohanul-vechiu *Moise Brumboini* în localul institutului cu câte 2 ore pe săptămână.

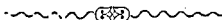
Școlarii de alte confesiuni au primit instrucțiunea din religiune afară de institut dela catichetii designați de respectivele autorități confesionale.

Pedeli școlei.

Ioan Iordache, servește de 18½ ani.

Nicolae Grindu, servește de 1½ de an.

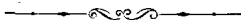
2. Schimbări în corpul didactic.

A) La gimnasiu.

D-l profesor provisor *Axente Banciu*, care încă în anul școl. trecut a dat cu succes examenul pedagogic de stat în Budapesta și și-a câștigat diploma de cualificațiune pentru obiectele : *maghiară și română*, a fost numit profesor ordinar definitiv la gimnasiu, începând cu 1 Sept. v. 1904.

B) La șcôla reală.

D-l profesor provisor *Dr. Constantin Lacea*, cualificat pentru obiectele : *francesă și germână*, a fost numit profesor ordinar definitiv la reale, începând cu 1 Sept. v. 1904.

3. Materialul de învățământ propus în anul școl. 1903—1904.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Clasa I. gimnasială.

Profesor de clasă *George Vătășan*.

Religiunea, 2 ore. Istoria biblică, testamentul vechi
Manual : Istoria biblică pentru șcôlele medii. — Prof. *D. Făgărașianu*.

Latina, 6 ore. Pe baza manualului : »Carte de cetire și Gramatica latină pentru cl. I. gimn.« de *Perthes-Budiu* : s'au învățat declinațiunile, conjugările regulate, regulile generale de gen, mișciunea și comparațiunea adjectivelor, numeralul, pronumele, prepozițiunile, traducându-se piese din latină în română, dintre cari unele s'au și memorisat. — Pe lună câte 2 lucrări în șcôlă și anume : 1 compozițiune și 1 extemporală. — Prof. *P. Budiu*.

Româna, 4 ore. a) Gramatică : Din partea sintactică a gramaticii s'au tractat toate părțile propozițiunei simple dezvoltate și în legătură cu acestea toate părțile cuvântării, adică partea analitică a gramaticii. b) Lectură : S'au citit și analizat mai multe piese în versuri și prosă. c) Memorisare :

»Bălaurul«, »Sórele și luna«, »Armingeni«, »Movila lui Burcel«, »Mogoș Vornicul« și »Toma Alimoș« etc. Pe lună câte o compozițiune și câte 1 extemporală. Manuale: »Gramatica« de N. Bogdan și »Carte de cetire« de I. Popea. — Prof. *G. Vătășan*.

Maghiara, 2 ore. Despre litere, sunete, înțonarea cuvintelor. Forma nedefinită și definită a verbelor regulate în prezent, perfect și futurul din indicativ. Sufixul acusativilui. Formarea pluralului. Copula »van«, »vannak«; prepozițiile: val, vel, ban ben, bá be, on en, ból ből, ról ről. Verbele cu trupina terminată în *s, sz, z*. *Ez az, ez a, ezen*. Sufixul posesiv -é; *v* înaintea sufixului acus. sing. Topica numelor de familie și de botez. Compararea adjectivelor. Adverbele. Numeralesle ordinale. Pronumele. Substantive cu sufixe posesive. S'au cetit și tradus piesele: *A ház. Az iskolában. A kis nyul. Az elégedetlen fenyőfácska. A légy és a kis fiú. A templom. A fiatal darú. Az oroszlán és az ember. A család. Egy apa és három fia. A község. A cigány. Az ember. A fej. A derék. Az oroszlány és az egér. A hun és magyar nép eredete. A hun birodalom alapítása. S'au memorisat poeziile: Bucsú a vakációtól, Fohász, Hadnagy uram, hadnagy uram*. Manual de N. Bogdan. Partea I. — În fie-care lună câte o compoziție. — Prof. *Dr. I. Blaga*.

Geografia. 3 ore. Noțiunile geografice fundamentale și cetirea hartei. Geografia Ungariei cu deosebită considerare la Ținutul Transilvan și în special la Țara Bârsii. — Schițe hartografice. — Manual: Geografia de Dr. A. Chețanu și Atlasul de Kogutovicz. — Prof. *G. Vătășan*.

Istoria naturală, 2 ore. Descrierea celor mai însemnate forme de fructe și gruparea lor. Mamiferele de casă. Mamiferele, cari trăiesc în apropierea casei, pe câmp și în pădure. Câte-va plante angiosperme, cari înfloresc primăvara. Coniferele. — Colectare de flori. Manual: »Curs elementar de botanică și zoologie«, partea I. de G. Chelariu. — Prof. *Ip. Ilaşievici*.

Geometria și desemnul geometric, 3 ore. Puncte, linii, poziția lor reciprocă. Măsurarea distanțelor. Unghiuri, arc, sistem radial. Descrierea și clasificarea triunghiurilor și poligoanelor. Despre cerc. Calcularea suprafeții figurilor. Teorema lui Pitagora. Aplicațiuni practice. Desemn geometric. Manual: »Geometria« de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Aritmetica, 3 ore. Sistemul decadic, scrierea și citirea numerilor români; cele 4 operațiuni cu numeri întregi și decimali, numeri cu mai multe numiri, divisibilitatea numerilor, fracțiuni vulgare, sistemul metric, măsurarea timpului și despre monete. Pe fie-care lună o compozițiune. Manual de Lurtz, partea II. și III. — Prof. *P. Dima*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. — Scrierea cursivă română și maghiară. — Prof. *Dr. St. Stînghe*.

Cântări, 2 ore (extraordnare obligate). — Prof. *G. Dima*.

Suma órelor ordinare 28 pe săptămână.

Clasa II. gimnasială.

Prof. de clasă *Nicolae Sulică*.

Religiunea, 2 ore. Istoria biblică: Testamentul nou. Manual: Istoria biblică pentru școlele medii. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 6 ore. Repetirea materialului luat în I-a gimn., verbele cari forméză tulpinele neregulat, neregularități de gen, neregularități în declinațiune și comparațiune, numerales distributive și multiplicative, verbele deponente, formațiunea tulinelor la verbele compuse, verbele anormale, sufixele. Deprinderea formelor gramaticale prin texte corăspundătoare; memorizare de fabule și maxime. Manual de Perthes-Budiu. Pe lună câte o compozițiune și o extemporală. — Prof. *N. Sulică*.

Româna, 3 ore. a) Gramatică: Propozițiunea compusă prin coordinațiune și subordinațiune, propozițiunile contrase, vorbirea directă și indirectă, periodul, topica și elemente de formarea cuvintelor. b) Lectură: S'aă cetit și analizat mai multe piese în versuri și în prosă pe basa cărții de cetire pentru cl. I. și II. g. de I. Popea. Lucrări scripturistice: pe lună o compozițiune și 1 extemporală. — Prof. *N. Sulică*.

Maghiara, 3 ore. După repetarea materialului luat în clasa I. gimn. s'a tractat conjug. întregă a verbelor regulate, apoi a verbelor *lenni* și *menni*; formarea verbelor potențiale; folosirea particulei *-lak*, *-lek*; sufixarea cu sufixele posesive; pronumele: posesiv, relativ, interogativ și reflexiv. Unele de-

terminațiunii mai des usitate. În legătură cu teoria s'aŭ tradus și reprodus mai multe piese din manualul : »Manual de limba maghiară«, partea II. de N. Bogdan. S'aŭ memorisat poesiile : »A haza«... »Füstbe ment terv«, »Bujdosó dala«, »Itthon«. În fie-care lună câte o lucrare în clasă. — Prof. *Dr. I. Bunea*.

Geografia, 3 ore. Geografia Europei, Asiei, Africei. — Schițe hartografice. — Manual : Geografia partea III. de D. Făgărășianu și A. Bârsean și Atlasul de Kogutowicz M. — Prof. *G. Vătășan*.

Istoria naturală, 2 ore. Din Zoologie : maimuțe, mamifere, marine și marsupiale ; pasări, reptile, amfibii, pesci, molusce, artropode, vermi. Din Botanică : plante de tîmnaș ; pomi arbori, arbuști și alte plante de folos. Colectarea de insecte și de flori. — Manual : Curs elementar de Botanică și Zoologie, partea II. de G. Chelariu. — Prof. *Ip. Ilasievici*.

Aritmetica, 3 ore. Repetirea fracțiunilor comune și decimale, multiplicatiunea prescurtată. Raporturi și proporțiuni. Aplicarea proporțiunilor la regula de trei simplă și la calculul intereselor. Procente. Practica italiană, calculul societății simplu și compus și calculul alegațiunii. În fie-care lună o compozițiune. Manual de Lurtz, p. III. — Prof. *Lazar Nastasi*.

Geometria și desenul geometric, 3 ore. Repetirea materialului parcurs în cl. I. gimn. Descrierea celor mai simple corpuri geometrice. Poziția absolută și relativă a liniilor drepte și a planurilor. Unghiurile diedre și unghiurile de corp. Similitatea, egalitatea, congruența și simetria corpurilor și calcularea suprafeții și a volumului lor. — Desemnarea imaginii și a rețelei corpurilor simple. Manual : »Stereometria desemnativă« de L. Fodor și Dr. A. Wagner, trad. de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. — Prof. *Lazar Nastasi*.

Cântări, 2 ore (extraordnare obligate). — Prof. *G. Dima*.

Suma orelor ordinare 28 pe săptămână.

Clasa III. gimnasială.

Profesor de clasă *Dionisie Făgărășian*.

Religiunea, 2 ore. a) Manual : Catechism pentru clasele inferioare ale școlilor medii. Partea I. Dogmele bisericești orto-

dăduse; descoperirea naturală și directă; tradițiunea sf.; drépta credință despre Dumneđeu și despre faptele lui; biserica; sfințele taine; viața vecinică pe basa simbolului credinței Niceo-Constantinopolitan. b) Din liturgica bisericeii ortodoxe române pentru școlele medii: închinarea lui Dumneđeu; originea cultului divin. Locurile sfinte și sfințite; biserica, forma esternă și interiorul bisericeii, paraclisul, capela, cimiterul. Obiectele sfinte și sfințite. Ierarchia bisericească. Cultul divin: serviciile divine, serviciul sf. liturghiei; sf. Taine. — Prof. D. Făgărășian.

Latina, 5 ore. 1) Gramatica: Repeterea întregii gramaticeii învățate în clasa I. și II. 2) Sintacsa: Proposițiunea simplă. Verbul, Infinitivul, Gerundiul, Supinul, Participium relativum, Gerundivul, Ablativus absolutus. Predicatul proposițional, întregirea predicativă și concordarea, modurile și timpurile în proposițiunile indicative, în proposițiunile potențiale, concesive, optative, provocătoare și întrebătoare. Subiectul. Obiectul direct. Atributul. Preposițiunile. Adverbele. 3) Lectură: a) Din *Cornelius Nepos*: Miltiades și Themistocles; b) Unele fabule de *Phaedrus*; c) Piese de corăspundătoare dela chestiunile luate din sintacsa. 4) Biografiile autorilor din cari s'a cetit. — Pe lună câte 1 compozițiune și 1 extemporală. — Manuale: Gramatica de Perthes-Budin. *Cornelius Nepos și Phaedrus și Sintacsa limbii latine* de V. Goldiș. — Prof. I. Petrovici.

Româna, 3 ore. 1) Teorie: a) Gramatica sistematică a limbii române: fonologie, ortografie, ortoepie, morfologie, sintaxă, dicționarul limbii române, noțiuni elementare de etimologia limbii române. — b) Noțiuni elementare din stilistica română: limba literară, limba populară, figuri poetice, genurile prosei (descripțiunea și narațiunea; elementele prosodieii; versificațiunea ritmică și metrică). — 2) Lectură: Piese în prosă și versuri, cuprinse în Cartea de cetire pentru cl. III. gimn. de V. Onițiu; operele complete ale lui I. Créngă, basmele române ale lui P. Ispirescu. — În legătură cu lectura s'aă memorisat mai multe din poesiile cetite și analizate în școlă (Peneș Curcanul, Groza, Hodja Murad Pașa, Muma lui Ștefan cel mare etc.) — 3) Lucrări scripturistice: o lucrare pe lună. — Prof. Nicolae Sulică.

Maghiara, 3 ore. Manuale: Manual de l. maghiară de N. Bogdan (partea III.) și »Carte de cetire și gramatică ma-

ghiară». Partea II. de Dr. A. Schullerus și I. Popovici. După repetarea materialului din cl. II. s'au tractat verbele neregulate, formarea verbelor factitive și pasive și exprimarea determinațiilor. În legătură cu acestea: *sufixe*, *postpozițiile* și *sufixarea* acestora. S'au propus și câte-va elemente din sintaxa maghiară. S'au tradus și reprodus în l. maghiară mai multe piese de cetire. Eserciți de conversațiune pe baza celor cetite. S'au memorisat 4 poesii. Pe lună o lucrare în clasă. — Prof. *Axente Banciu*.

Germâna, 4 ore. Scrierea și cetirea. Articolul hotărît și nehotărît. Declinarea substantivelor simple și compuse, cu și fără articol. Abaterile. Despre genul substantivelor. Declinarea și comparațiunea adiectivelor. Numeralesle. Verbele auxiliare: *haben*, *sein* și *werden*. S'au tradus 40 de deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. S'au memorisat mai multe poesii. Pe baza lecturii s'au făcut exerciții de conversațiune. Pe lună 1 compozițiune și 1 extemporală. Manual: Dr. D. P. Barcianu: *Gramatica germană*. — Prof. *Ip. Ilasievici*.

Istoria, 2 ore. Istoria Ungariei până la 1526. Manual: *Istoria Ungariei de Mangold-Goldis*. — Prof. *G. Vătășan*.

Geografia, 2 ore. a) Geografia Australiei și Americii; Ținuturile polare. Schițe hartografice. Manual: *Geografia tom. III.* de D. Făgărășianu și A. Bârseanu și *Atlasul de Kogutovicz*. b) Legile fizicale principale. Principii de Geografia matematică și fizică. Manual: *Geografia de Silvestru Nestor*. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Aritmetica, 3 ore. Raporturi și proporțiuni. Regula de trei compusă; calculul intereselor simplu și compus și aplicarea lui practică. Practica italiană. Calculul asociațiunii și calculul catenar. Despre discount calculul alligațiunii. Despre bani. În fie-care lună o compozițiune. Manual de Lurtz. — Prof. *P. Dima*.

Geometria, 2 ore. Planimetria constructivă: construirea liniilor paralele și normale. Figurile plane dreptliniare; construirea lor pe baza congruenței, similității și simetriei; aplicări practice. Decopiarea, calcularea perimetrului și a suprafeții figurilor plane dreptliniare. Transformarea figurilor plane dreptliniare; construcțiuni și operațiuni. — Manual de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor ordinare obligate 28 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Desemnul lib., 2 ore (împreună cu cl. IV. gimn.) — După modele de părete (Várdai) și de mână, cu introducere în colorarea simplă a figurilor. — Prof. *P. Percea*.

Francesa, 2 ore. — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Cântări, 1 oră (împreună cu cl. III. reală) și repetiții de cor. — Prof. *G. Dima*.

Clasa IV. gimnasială.

Profesor de clasă *Ioan Petrovici*.

Religiunea, 2 ore. Morala bisericii ortodoxe: Legea morală, libertatea voinții, responsabilitatea, conștiința. Despre virtute, virtuțile teologice și morale. Despre păcat și viciu; păcate de mörte; urmările faptelor, recompensa, pedépsa, fericirile, faptele milosteniei trupesci și duhovnicesci. Proba faptelor, decalogul. Datorințele către Dumnezeu, despre rugăciune, rugăciunea domnescă. Datorințele către biserică, poruncile bisericesci. Datorințele către noi înșine și către de-aprópele. Manual: S. Popescu: Catechism pentru clasele inferioare ale școlilor medii p. II. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 5 ore. 1) Repetirea gramaticii și sintaxei învățate deja. Determinațiunile: Abl. Acc. și Dat. finalis. Obiectul ind. Dat. obi. Dat. Abl. cons. com. și incom. Adverbele. Prepozițiunile. Atributurile. Proposițiunea compusă. Folosirea modurilor și timpurilor în propos. compuse. Consecutio temporum. Despre metrica și versul latin. 2) Lectură: a) C. I. Caesar. De bello Gallico, din cartea I-a; b) P. Ovidius Naso: Metamorphoses: Deucalion și Pyrra, Daedalus și Icarus, Philemon și Baucis; c) S'aú tradus din românesce în latinesce unele piese din Sintaxă, dela părțile teoretice învățate. 3) Antiquități romane — tot ce stă în legătură cu lectura parcursă: aședămintele militare și chestiuni de mitologie. Pe lună o compoziție. Manuale: Goldiș: Sintaxa latină, Șăinean: I. Caesar, Pirchala I.: Anthologia latină din Phædrus, Ovidius etc. — Prof. *Ioan Petrovici*.

Româna, 3 ore. 1) **Teoriă:** a) Despre limbă. Inrudirea limbilor. Flința, originea, rudenile și istoria limbii române. Grafia cirilă, civilă și latină. Ortografia. b) **Stilistica:** Limba și stilul. Compozițiunea. Dispozițiunea. Elocuțiunea. Stilistica practică: Epistole. Acte private și publice. 2) **Lectură:** S'aŭ cetit și analizat verbal și în scris aprópe tóte bucățile de cetire din Cartea de cetire pentru cl. IV. gimn. de V. Onițiu. S'aŭ memorisat mai multe poesii. Pe lună o lucrare scripturistică. Manuale: Limba română de V. Onițiu; Stilistica de I. F. Negruțiu; Carte de cetire pentru cl. IV. gimn. de V. Onițiu. — Prof. Dr. C. Lacea.

Maghiara, 3 ore. **Manuale:** Manual de limba maghiară de N. Bogdan (partea IV.) După o recapitulare a materialului gramatical parcurs până aci s'aŭ tractat: elementele sintaxei maghiare, formarea cuvintelor, sufixarea numelor de localități și câte-va documente mai obicinuite în vieța practică ca: chitanța, contrachitanța, obligațiunea, reversul ș. a. — S'aŭ tradus și reprodus mai multe piese. Din l. rom. în l. magh. încă s'aŭ tradus câte-va. Pe basa celor cetite conversațiune. Memorisarea poesilor: »A gonosz mostoha«, »A jó öreg kocsmáros«; »A tudós macskája«; »Isten hozzád«; »Rákosi szántó a török alatt«. — Pe lună o lucrare în clasă. — Prof. Dr. I. Bunea.

Germâna, 3 ore. După repetirea materialului din clasa precedentă s'aŭ luat conjugarea verbelor regulate, pronumele, verbele mixte și verbele neregulate, apoi prepozițiunile și conjucțiunile mai usitate și primele elemente de sintaxă. S'aŭ tradus 20 deprinderi din germ. în rom. și 20 din rom. în germ. S'aŭ făcut exerciții de conversație. S'aŭ memorisat poesii. O compoziție și o extemporală în fie-care lună. Manual: Gramatica germână de Dr. D. P. Barcian. — Prof. Dr. C. Lacea.

Istoria, 2 ore. Istoria Ungariei, sub casa Habsburg. Manual de V. Goldiș. — Prof. I. Petrovici.

Algebra, 3 ore. Cele 4 operațiuni fundamentale cu numeri algebraici întregi și fracționari. Polinomii sistematici și sistemul decadic. Ridicarea la pătrat a binomilor, trinomilor și în genere a polinomilor. Cubul binomilor. Divisibilitatea numerilor. Descompunerea în factori și aplicarea ei la aflarea ce-

leii mai mari măsuri comune și a celui mai mic multiplu comun ; fracțiuni decimale ; ecuațiuni de gradul I. cu 1 necunoscută ; raporturi și proporțiuni. Pe lună o lucrare. Manual de Mocnik. — Prof. *P. Dima*

Geometria, 2 ore. Repetirea materialului din anii precedente. Despre cerc. Liniile conice, elipsa, hiperbola, parabola. Partea formală din stereometriă, suprafața și volumul corpurilor. Manual : de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Istoria naturală, 3 ore. Părțile plantei cu deosebită considerare a biologiei demonstrate la esemplare vii. Elementele necesare din anatomia și fiziologia plantelor. Polenizarea și fructificarea. Încolțirea, creșterea și fenomene de mișcare. Sistemul lui Linné și familii mai însemnate din sistemul natural. Numirea plantelor. Colectare de flori. Geografia plantelor. Din chimie : elementele și combinațiunile, care se găsesc în organisme. — Manual : Elemente de botanică de A. Uilăcan. — Prof. *Ip. Ilasievici*.

Gimnastica, 2 ore. Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor ordinare obligate pe săptămână 28.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Obiecte facultative.

Desemnul liber, 2 ore (împreună cu cl. III. gim.) Desemnul după modeluri de părete (Várdai) și de mână (Steigl) și colorarea lor. Desemnarea corpurilor geometrice simple prin conturi simple. — Prof. *P. Percea*.

Francesa, 2 ore. — Prof. *I. Pricu*.

Cântări, 1 oră (împreună cu a IV. reală) și repetiții de cor. — Prof. *George Dima*.

Clasa V. gimnasială.

Profesor de clasă *Dr. Iosif Blaga*.

Religiunea, 2 ore. Istoria bisericească universală. Noțiunea și împărțirea istoriei bisericești. Starea religioasă-morală a popoarelor înainte de Is. Hs. și pe timpul lui Is. Hs. Istoria primitivă a bisericii creștine. Is. Hs. mântuitorul lumii. Intemeierea bisericii. Activitatea misionară a Apostolilor. Creștinismul între Iudei și păgâni. Organizarea bisericii în secol. apost. Viața

creștină și disciplina bis. Cultul creștin în sec. apost. Istoria bisericii până la finea evului nou după perioade. Manual. Ist. bis. de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. D. Făgărășianu.

Latina, 5 ore. 1. *Lectură:* a) Din Ovid. *Fasti*: Liber I. v. 1—160 traducere regulată în școală; s'au memorisat 50 versuri; — b) Din M. Tull. Cicero *Orationes* s'au cetit, tradus și comentat în școală 2 discursuri: De Imperio Cn. Pompei și Pro Archia poeta. 2. Istoria lit. Biografia și activitatea literară a lui Cicero și Ovidius. Anticități: în legătură cu lectura, îndeosebi anticități religioase și iudiciale. 3. *Sintaxa*: Folosirea timpurilor în propozițiunile secundare. Propozițiile secundare cu conjuncțiunile lor: *Oratio obliqua*; construcțiunea de propozițiuni; *topica*. Bani, măsurile, fracțiunile, calendarul roman și prescurtarea numelor romane. 4. *Lucrări script.*: Câte o lucrare pe lună. *Manuale*: Ediții de texte latine: »Görög és latin remekirók jegyzetes iskolai gyűjteménye, szerkeszti Dr. Csengeri I.» și *Sintaxa limbii latine* de Vasile Goldiș. — Prof. Dr. I. Blaga.

Elina, 4 ore. Articolul, substantivul, adiectivul, adverbul, pronumele, numeralul și verbe în *o mega*, după exercițiile de Schenkl-Iosif și după Gramatica elină de Curtius-Hartel-Budiu. Pe lună câte o compozițiune. — Prof. P. Budiu.

Româna, 3 ore. I. *Teoriă*: 1. Limba și stilul. Stilul simplu și frumos. Calitățile generale ale stilului. Tropii și figurile de stil. 2. *Compozițiunea*. Noțiunea și legile fundamentale ale compozițiunii. Inventiunea. Tema. Cugetarea. Noțiunea. Judecata. Raționamentul. Cetirea scrierilor bune și experiența proprieă ca izvor pentru aflarea materiei de compozițiune. Temele de genul istoric și de cel rațional. 3. *Dispozițiunea*: Noțiunea și legile dispozițiunii. Introducerea. Tractarea. Incheierea. 4. *Elocuțiunea*. Formele generale și speciale ale expunerii. A) Prosa istorică. a) Descrierea. Feliurile descrierii; b) *Narațiunea*. Feliurile narațiunii. Descrieri și narațiuni în vers. Pe scurt genurile poeziei. B) Prosa filosofică. Disertațiunea. Analiza literară. Explicarea. Chria. Contemplațiunea. Epistole literare. C) Prosa oratorică. *Inventio*. *Dispositio*. II. *Din stilistica practică*: Epistola și cerințele ei. A) Epistole confidentiale și de politeță. B) Epistole de afaceri sau comerciale. C) Acte private și publice. 1. Atestatul. Recunoștința. Chitanța și contrachitanța.

Declarațiunea. Reversul. Contul. Anunțul. Inventarul. Contractul și feliurile sale. Obligațiunea. Cesiunea. Asigurațiunea. Plenipotența. Testamentul. Cambia. 2. Petițiunea. Procesul verbal. Raportul. S'aũ cetit și s'aũ analizat verbal și în scris: »Dumbrava roșie« de V. Alexandri și »O'nopte de vară« de Coșbuc; s'aũ cetit autorii: C. Negruzzi: »Proza«, Gr. Alexandrescu: »Proza și Poesiile«, V. Alexandri: »Proza« și din Colecțiunea Adamescu vre-o câte-va discursuri. — Pe lună 1 lucrare. Manual: Stilistica de I. F. Negruțiu. — Prof. Dr. I. Blaga.

Maghiara, 3 ore. S'a tradus și analizat întreg »Toldi« de I. Arany. S'aũ memorisat cânturile I, II, IV. Manual: »Toldi« de Arany János, edat și comentat de Lehr Albert. Teoriă: Istoricul acestei piese, izvoarele ei, deosebirea între epos și narrațiunea poetică, compozițiunea piesei, persónele din »Toldi« și caracterizarea lor, formele de predare în acéstă piesă, stilul ei poetic. Biografia poetului. S'aũ mai tradus apoi mai multe piese din rom. în ung. din Cartea de citire de I. Popea. — Pe lună o lucrare scripturistică. — Prof. Dr. I. Bunea.

Germána, 2 ore. Repetiția și completarea morfologiei. Formarea cuvintelor. Topica. Sintaxa, în deosebi părțile divergente de sintaxa limbei române. Exerciții de traducere din germána în romána. Manual: »Auerbacher: Ein Volksbüchlein«. Din romána în germána. Manual: »Caractere morale« de I. Popea. S'aũ memorisat balade de Schiller și alte piese în prosă. Pe lună o lucrare. — Manual: Gramatica germána de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. P. Dima.

Istoria, 3 ore. Istoria evului vechiũ. Manual de Vasilie Goldiș. — Prof. Dr. I. Blaga.

Matemática, 3 ore. Din *Algebră*: Repetiția fracțiunilor cu numerii algebraici; potențe și rădăcini. Triunghiul lui Pascal. Rădăcini cuadratice și cubice din polinóme. Ecuațiunile de gradul prim cu una și mai multe necunoscute, ecuațiuni cuadratice cu o necunoscută. Din *Geometrie*: Planimetria, unghiuri, triunghiuri, patruunghiuri și poligóne. Manualul lui Mocnik. Pe fie-care lună o compoziție. — Prof. P. Dima.

Istoria naturală, 3 ore. Anatomia și fisiologia animalelor; zoologia descriptivă cu considerațiuni biologice. Manual de S. Ștefănescu. — Prof. Ip. Ilasievici.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. P. Roșca.

Suma orelor oblig. 30 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Cântări, (*probe de cor*), 2 ore (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. G. Dima.

Francesa, 2 ore (în secțiuni de câte 1 oră pe săptămână împreună cu cl. VI., VII. și VIII. gimn.) — Prof. Dr. C. Lacea.

Clasa VI. gimnasială.

Profesor de clasă *Axente Banciu.*

Religiunea, 2 ore. Istoria bisericească, istoria nouă dela 1453 până în zilele noastre. Despre reformațiune. Răspîndirea reformațiunei prin statele din Europa. Biserica apusénă. Biserica răsăriténă: atingerea cu reformati și protestanții. Biserica din Rusia, din Turcia, regatul Greciei, etc. Istoria bisericească specială a Românilor din Ungaria și Transilvania și organizațiunea bisericii române. Manual: Istoria bis. de Dr. Ilarion Pușcariu p. II. — Prof. D. Făgarășianu.

Latina, 5 ore. 1) a) Lectură: Titus Livius lib. XXII. cap. 1—50, (Trecerea lui Hannibal peste mocirlele râului Arnus în Etruria, — lupta dela lacul Trasumen, — terórea la Roma, — dictatura lui Qu. Fabius Maximus, — campania pasivă în Italia de sud, — lupta dela Cannae) traducere regulată în clasă. b) Din Vergili Aeneis s'aŭ cetit, tradus și analizat din lib. I. v. 1—11, 50—158; lib. II. v. 1—600. — S'aŭ memorisat din lib. I. v. 1—11, 50—64, lib. II. v. 1—76. — 2) Biografia și apretiarea literară a lui Livius și Vergilius. — 3) Anticități în legătură cu lectura în deosebă anticități religiose: elemente de mitologie antică. 4) Esercitiți stilistice cu deosebire despre folosirea modurilor și a timpurilor în propozițiunile secundare, oratio obliqua, construcțiunea de propozițiuni, topică. 5) Istoria literaturei latine din timpurile cele mai vechi până la Cicero. 6) Lucrări script. 1 compozițiune de câte 2 ore pe lună. — Prof. V. Onițiu.

Elina, 4 ore. 1) Gramatica: Verbele în *omega* (restul), cele în *mi* și cele neregulate. 2) Epigrame (memorisate),

iambî, fabule. Manuale : Esercitiî de Schenkl-Iosif și Gramatica elină de Curtius-Hartel-Budiu. 3) Xenophontis Anabasis după Chrestomathia lui Schenkl : a) Pregătiri de război (1—12 memorisat); b) Expedițiunea contra regelui; c) Lupta dela Cunaxa. — Viața și opurile lui Xenophon. — Artă militară pe timpul lui Xenophon. — În fie-care lună câte o compozițiune. — Prof. P. Budiu.

Româna, 3 ore. Noțiunile fundamentale ale esteticei. Fondul și forma poeziei. Versificațiunea. Dintre genurile poeziei : genul liric și epic. În legătură cu partea teoretică s'au citit parte în clasă, parte acasă, mai multe bucăți alese corespunzătoare. 1 oră pe săptămână a fost destinată pentru lectură. În orele acestea ne-am ocupat în special cu poeziile lui Gh. Coșcuc din vol. »Balade și Idile« și »Fire de tort«, în legătură cu studiul lui C. D. Gherea (»Studii critice« v. III.) S'au memorisat câte-va poezii. Pe lună o lucrare, alternativ : una în clasă, alta acasă. — Prof. Axente Banciu.

Maghiara, 3 ore. S'au tradus și analizat cu privire la subiect, ideea fundamentală, compozițiune, limbă și versificațiune, cele mai însemnate piese — în special romanele și baladele — din manualul „Költői olvasmányok“ de Loósz și Töncs. Teoria baladei și a românei ; dezvoltarea și istoricul lor la Maghiari. S'au memorizat 5 bucăți. S'au mai tradus din rom. în l. maghiară 8 bucăți din »Caractere morale« de I. Popea. Pe lună o lucrare acasă. — Prof. Axente Banciu.

Germâna, 2 ore. După-ce s'a repetat sintaxa limbei germane, s'au citit, tradus și povestit în limba germană părți din piesa : »der Nibelunge Noth« (die deutsche Heldensage) ; s'au memorisat poeziile : »des Sängers Fluch« (Umland), 3 sonete de Heine. — S'au tradus din l. rom. în cea germană mai multe piese din : »Caractere morale« de I. Popea. — În fie-care lună o lucrare scripturistică în clasă. — Prof. Dr. I. Bunea.

Istoria, 3 ore. Istoria nouă începând cu reformațiunea. S'a parcurs mișcarea religioasă din Europa până la pacea de Vestfalia cu deosebită considerare la referințele din Ungaria. Manual : Istoria nouă de V. Goldiș ; atlas de Kogutowicz M. — Prof. I. Petrovič.

Matematica, 3 ore. Raționalizarea fracțiunilor : potențe și rădăcini cu exponenți negativi și fracționari ; progresiuni

aritm. și geom., numerî imaginari, ecuațiunile cuadratice ; ecuațiuni exponențiale ; logaritmele. Cercul. Trigonometria. Manual : Mocnik. — Prof. *P. Dima*.

Istoria naturală, 3 ore. Anatomia și fisiologia animalelor. Zoologia descriptivă cu considerațiuni biologice. Manual de S. Ștefănescu. — Prof. *Ip. Ilasievici*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Igiena, (obiect extraordinar) 1 oră. — Prof. *Dr. George Baiulescu*.

Suma orelor ordinare 30 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Cântări (*probe de cor*), 2 ore (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. *George Dima*.

Francesa, 2 ore (în 2 secțiuni de câte 1 oră pe săptăm. împreună cu cl. V., VII. și VIII. gimn.) — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Clasa VII. gimnasială.

Profesor de clasă *L. Nastasi*.

Religiunea, 2 ore. Dogmatica ortodoxă generală și specială luând în considerare și apologetica creștină ortodoxă. Despre religiune în genere cu privire la sistemele filosofice. Despre revelațiune în genere. Necesitatea, posibilitatea, realitatea revelațiunii. Creștinismul adevărata religiune revelată. Isvórele revelațiunii. Sf. Scriptură. Tradițiunea sacră. Despre credință. Despre Dumnezeu. Existența lui Dumnezeu. Argumentele filosofice despre existența lui Dumnezeu. Cunoștința noastră despre Dumnezeu. Ființa și însușirile lui Dumnezeu. Unitatea lui Dumnezeu. Sfinta Treime. Dogmele economiei divine : dogmele cosmologice ; prevedința divină. Mântuitorul etc. Manual : Dogmatica ortodoxă de Greg. Pletosu. — Prof. *Făgărășianu*.

Latina, 5 ore. *a) Stilistică* : Introducerea în stilistica latină. Limba latină clasică cu însușirile distinctive ale ei (puritatea și corectitatea). Clasicismul Ciceronian paralel cu al lui Caesar și în parte al lui Livius. În detai : exprimarea substantivului, adjectivului și verbului în clasicitatea latină. Periozul. *b) Lectură* : *a)* Vergilii Aeneidos liber. VI. *b)* Sallustii Catilina.

c) *Ciceronis orationum in Catilinam I. I. et IV.* c) *Din istoria literaturii romane*: Introducere în istoria literaturii romane: conceptul literaturii, alfabetul latin, limba latină în dezvoltarea ei istorică, limba latină clasică și vulgară, caracterul național al Romanilor în raport cu limba și literatura romană, clasificarea literaturii romane. În detaliu: Epoca de aur a prozei clasice romane (epoca Ciceroniană). Cicero, biografie și activitate literară. Salustius, viață și scrieri. Analiza estetică a operelor vergiliane. Tendințele Aeneidei. Raportul dintre Vergil și Homer. d) *Antichități*: Magistratus. Comitia. Ordines. Iudicia privata et publica. Clasificarea locuitorilor imperiului roman. Începutul și topografia orașului Roma. Sistemul monetar la Romani. Calendarul roman. e) *Lucrări scripturistice*: o lucrare pe lună în școală, alternativ din latin. în rom. și din rom. în latină. — Prof. N. Sulică.

România, 2 ore. I. Teoria dramei. — Un reasumat asupra principiilor estetice despre frumos și artă. Drama ca artă. Despre caracter în genere, caracterele dramatice. Acțiunea dramatică. Împărțirea dramei. Conținutul tragediei Macbeth. *Ființa și elementele tragicului*. Comedia. Conu Leonida de Caragiale. Formele comicului. Acțiunea comicului. *Drama proprie*. Eroul și acțiunea dramei proprii. Alte genuri de poezie dramatică. Obiectul dramei, al tragediei și al dramei prop., al comediei. Fabula dramei și dramatisarea ei. Fabula tragediei »Macbeth«. Raportul dintre Macbeth din cronică lui Holinshed și din tragedia lui Shakespeare. Unitatea acțiunii dramatice. Împărțirea dramei în acte și scene. Forma esternală a dramei. Stilul în dramă. Versul și prosa în dramă. Originea și dezvoltarea istorică a dramei: la Grecii vechi, la Romani, drama creștină și modernă. S'au citit în clasă: »Năpasta«, »Conu Leonida« și »O scrisoare pierdută« de Caragiale, »Macbeth« de Shakespeare; »Casta Diva« de H. Lecca; »Despot Vodă« și »Ovidiu« de Alexandri; »Ștefăniță Vodă« de Iosif Vulcan și Iacob Negruzzi: Proza și teatru. S'a făcut câte o compoziție pe lună. Manual: Dr. Ios. Blaga: Teoria dramei. — Prof. Dr. Ios. Blaga.

Elina, 4 ore. I. Lectură: a) *Homeri Odyssea*: părți alese din cărțile I, VI, VII, IX, XI și XIII. b) Din istoriile lui *Herodot*: Arion și Periander (I, c. 23—24). Kroisos I. 6, 28—45, 85—91; Polykrates III. 39—43, 120—125. Din istoria războaielor persice: Cucerirea orașului Sardes din partea Ionilor aliați cu Athe-

nienii (V. c. 100—102). Dareios jură răsbunare Athenienilor (V, c. 105). Prima expedițiune a Persilor în contra Greciei, lupta dela Marathon (VI, 102—117). A 2-a expedițiune persică sub conducerea lui Xerxes. Trecerea și sbiciuirea Hellespontului (VII, c. 22—36). Meritele Athenienilor pentru eliberarea Greciei (VII, c. 138—144). Lupta dela Thermopyle (VII, c. 196—233). Themistocles și Aristides. Lupta dela Salamis (VIII, c. 74—96). II. Din *istoria literaturii eline*: a) *Introducere*: Importanța literaturii eline, clasificarea și perioadele ei. b) *Eposul*: Poemele homerice, conținutul lor. Cestiunea homerică; substratul mitic și istoric al Iliadei și Odysseei. Cântece epice la Aeoli și Ioni. Aedii. Homer. Rapsodii. Istoricul cestiunei homerice. Poemele cyclice. Hesiod. c) *Istoriografia*: Logografii. Herodot. Thukydidēs. Xenophon. d) *Oratoria*: Decada oratorilor attici. — Anticități: sacrale; instituțiuni panhellenice. — În fie-care lună câte o compozițiune alternativ din elină în română și din română în elină. — Prof. N. Sulică.

Maghiara, 3 ore. Istoria literaturii maghiare până la Kisfaludy Károly. Pe lângă ilustrarea scriitorilor propuși cu specimene mai scurte scose din operele lor mai de valoare s'au cetit în întregime și s'au tradus: „*Dorottya*“ de Csokonai V. Mihály și „*Bánk bán*“ de Katona József. Manual: Góbi Imre: »A magy. nemzeti irodalom története«. Pe lună o temă liberă în clasă. — Prof. Axente Banciu.

Germâna, 2 ore. S'au cetit, analizat și povestit partiți din »Oberon« (Wieland). — S'au memorizat poeziile: »Der Glockenguss zu Breslau« și »Der Taucher« și s'au tradus din l. rom. în cea. germană: »La adresa celor necredincioși«, »Băiețelul lombard la pândă« și »Cum și cresc unii principii copii lor« — din »Caractere morale« de I. Popea. — Câte o lucrare pe lună. — Prof. Dr. Ioan Bunea.

Istoria, 3 ore. Istoria universală începând cu pacea din Vestfalia a. 1648 până 'n zilele noastre. S'a studiat în special istoria Ungariei. Geografia politică. Noțiunile fundamentale de: stat, națiune, drept, lege, parlament. — Geografia politică a statelor europene și a celor mai însemnate americane. Manual: Istoria universală III. evul nou și Geografia politică de Varga O. — Prof. G. Vătășan.

Matematica, 3 ore. a) Algebra: Ecuatiuni de gradul al II.: progresiuni aritmetice și geometrice și aplicarea acestora la calculul intereselor și al anuităților. Ecuatiuni de graduri mai înalte, cari se pot reduce la ecuațiuni cuadratiche, ecuațiuni exponențiale și diophantice. Permutațiuni, combinațiuni și teorema binomială. b) Geometria: Stereometria și analitica. S'a repetit trigonometria plană. In fie-care lună o lucrare. Manualul lui Mocnik. — Prof. *L. Nastasi*.

Fisica, 4 ore. Introducere în fizică. Mechanica, hidrostatica, aerostatica, acustica și optica până la lini. Manual: Abt-Hossu-Viciu. — Prof. *L. Nastasi*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor ordinare obligate 30 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Cantări, 2 ore (probe de cor împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. *G. Dima*.

Franceza, 2 ore (în 2 secțiuni de câte 1 oră pe săptămână împreună cu cl. V., VI. și VIII. gimn.) — Prof. *Dr. C. Lacea*.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Clasa VIII. gimnasială.

Profesor de clasă *Dr. I. Bunea*.

Religiunea, 2 ore. Biserica, problema ei. Organismul bisericii. Autonomia bisericii. Despre constituțiunea bisericii române ort. orient. din Ardel și Ungaria. Statutul organic. — Prof. *D. Făgărășianu*.

Latina, 4 ore. 1) *Lectură*: a) Horatius: Carminum I. I, 1, 9, 22, 37; II, 1, 10, 14; III, 1—6, 9, 30; IV, 2, 3. Carmen saeculare. Epoda 2. și 7. Satyrarum I. I, 6, 9; II, 5, 6. Epistolarum I. I, 1, 2, 4, 6, 9, 11; II, 3 (Ars poetica). b) Tacitus: Ab excessu divi Augusti parti alee din cartea primă, precum și din alte cărți. 2) *Anticități*: mai ales private în legătură cu lectura din școlă. 3) *Istoria literaturii*: o reprivire critică asupra istoriei literaturii romane până în epoca de aur, luându-se ca basă tractatul despre arta poetică. Epoca de aur a poesiei clasice romane (epoca împăratului Augustus); instituțiuni literare (cercuri literare, recitationes, declamationes, biblioteci publice) și

factori literari (împăratul Augustus, Maecenas, Messalla Corvinus, Asinius Pollio) în această epocă. Epoca de argint: caracterizare generală, împărații și literatura. În detaliu: Horatius și Tacitus, biografie, opere, aprențare. — Regețirea întregului material teoretic de antichitate și istoria lit. române, propuse în clasele superioare ale gimnasiului. 4) *Lucrări scripturistice*: câte o lucrare pe lună (alternativ din latina în româna și din româna în latina). — Prof. N. Sulică.

Româna, 3 ore. Istoria literaturii române întregă. Epoca substratului roman (până la 700 d. Chr.: lit. pop. cu caracter păgân-roman. Mituri solare. Colinde). Epoca stratului slav (700—1560 d. Chr.: lit. pop. elemente slave, »vêrcolaci«; »voinici«; bogomilismul: »Cucul și turturica«, »Povestea numerilor«, stratul eroilor cavaleri în lit. pop.; Grig. Țamblac, Codicele Voronețean, Sbornicul dela Chiev). Epoca feluritelor influențe străine (1560—1821: Coresi, Popa Grig. dela Măhaciū, literat. bisericăscă, cronicarii; stratul haiducilor în lit. populară; Vartolomeiū Măzăreanu, Văcăresciū, Clain, Șincai, Maior, Deleanu, Barac, Aron.). Epoca literaturii naționale (dela 1821 până aji). Citire de piese din autori români din diferite epoci. Pe lună o lucrare acasă. Manual pentru literatura sec. XIX.: E. Hodoș, Istoria literaturii române, iar pentru literatura vechiă cele litografiate de V. Onițiu. — Prof. V. Onițiu.

Elina, 3 ore. a) *Lectură*: 1) Din Iliada lui Homeros: Invocațiunea Musei (I 1—7). Agamemnon vatēmă pe Chryses (I 8—42). Apollon trimite ciumă (I 43—52). Conflictul dintre Agamemnon și Achilles (I 53—215). Chryseis se înapoiéază tatălui ei (I 457—517). Zeus trimite lui Agamemnon nălucire în vis. Sfatul fruntașilor (II 1—94). Hector și Andromache VI (369—490). Tratatulele cu Achilles (IX 182—266. 432—576). Scutul lui Achilles (XVIII 388—617). Priamos la Achilles (XXIV 467—676). Ca lectură privată în legătura cu teoria filosofiei antice s'a cetit din Noul Testament evangelistul Ioan. S'a memorisat: I 1—31 și XVIII 478—520. 2) *Platonis Crito*, întreg. — b) *Istoria literaturii*: 1. Poesia lirică: elegia, epigrama, iambul, poesia melică, poesia corală. 2. Poesia dramatică: începuturile tragediei. Aeschylus, Sophocles, Euripides. Părțile tragediei. Comedia veche (Aristophanes), medie și nouă. 3. Din istoria filosofiei: O scurtă schiță a întregii istorii a filo-

losofiei eline (periodul cosmologic, antropologic și teosofic). În special: Socrates, Platon și Aristoteles. *Anticități* homerice private și militare; comunicațiunea pe apă (corabia) și pe uscat (carăle). *d) Lucrări script.*: câte o lucrare pe lună. — Prof. *P. Budiu.*

Maghiara, 3 ore. Istoria literaturii maghiare dela anul 1820 până în zilele noastre; cetirea și analizarea literară a pieselor corăspunzătoare. Manual: Váczy János: A magyar nemzeti irodalom története. — S'au cetit și analizat mai multe piese din autorii cei mai buni. — În fie-care lună câte o lucrare scripturistică. — Prof. *Dr. I. Bunea.*

Germâna, 2 ore. S'au cetit, tradus, analizat și povestit în limba germână cele mai multe bucăți din: »Bilder aus der deutschen Literatur« (Both). — Literatura germană până la epoca ei clasică; reprezentanții epocii clasice. S'au tradus din l. română în cea germană: mai multe piese (din »Caractere morale« de I. Popea). Pe lună o lucrare. — Prof. *Dr. I. Bunea.*

Istoria, 3 ore. Istoria pragmatică a Ungariei. Manual după Mangold Lajos de Vasile Goldiș (manuscript). — Prof. *Ioan Petrovič.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Matematica, 2 ore. Repetiția materialului propus în gimnasiu. — În fie-care lună o compozițiune. — Prof. *L. Nastasi.*

Fisica, 4 ore. Încheierea opticeii, magnetismul, electricitatea, căldura și elemente din geografia matematică. Manual: Hossu-Viciu-Abt. — Prof. *L. Nastasi.*

Psihologia și Logica, 3 ore. Psihologia. — Organele vieții intelectuale. Raportul între sist. central nervos și cel ganglionar. Producerea vieții intelectuale. Ideile. Simțurile. — Apercipiunea. Atenciunea. Interesul intel. Reproducerea și asocierea ideilor. Memoria, conștiința. Manifestarea vieții intelectuale. — Fantasia, ilusiunea, halucinațiunea, visul, hipnotismul. Cugetarea, judecata, raționamentul, abstracțiunea. Conștiința de sine. Ideea despre spaț și timp. Stările afective. Simțmintele. Felul și clasificarea lor. Stările evoluționale. Mișcările. Factorii influențatori asupra vieții psihice. — *Logica*. — Logica elementară. Ideea ca judecată. Noțiunea logiceii elem. Teoria noțiunilor, judecăților și a silogismelor. II Metodologia. Scopul metodologieii. Principiul rațiunii suficiente. Principiile logice.

Certitudinea. Sistemul și știința. Descrierea. Clasificarea. Definițiunea. Divisiunea. Demonstrațiunea. Inducțiunea. Metodele inducțiunii întrebuintate în științe. Manuale: Dr. I. Blaga, Analise psihologice. — Prof. *Dr. Iosif Blaga*.

Gimnastica, 1 oră. — Prof. *P. Roșcă*.

Suma. orelor ordinare obligate 30 pe săptămână.

Obiecte facultative.

Cântări, 2 ore (împreună cu celelalte clase ale gimnasiului superior). — Prof. *George Dima*.

Franceza, 2 ore (în 2 secțiuni de câte 1 oră pe săptămână cu cl. V., VI. și VII. gimn.) — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Clasa I. reală.

Profesor de clasă *N. Bogdan*.

Religiunea, 2 ore. Istoria biblică, testamentul vechi. Manual: *Istoria biblică pentru școlile medii* de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. *Dr. St. Stinghe*.

Româna, 4 ore. Din gramatică: clasele de cuvinte. Proposițiunea simplă pură, proposițiunea dezvoltată cu părțile ei secundare. Cetirea corectă a unor piese alese și reproducerea celor cetite oral și în scris. S'a memorizat: Chiruța, Toma Alimoș, Movila lui Burcel, Sorele și Luna. Manuale: Gramatica de N. Bogdan și Cartea de cetire de I. Popea. — La 14 zile o lucrare în clasă. — Prof. *N. Bogdan*.

Maghiara, 3 ore. Pe baza manualului de N. Bogdan s'a cetit mai multe bucăți; bucățile cetite s'a analizat, s'a tradus și reprodus. Poesiile cetite și traduse s'a memorizat. Afară de acesta tot pe baza acestui manual, ca pregătire la studiul istoriei s'a cetit, studiat și reprodus mai multe bucăți din tradițiunile poporului hun și maghiar, precum și din istoria Arpadienilor. — În legătură cu lectura parcursă s'a luat: timpul present, perfect și viitor al verbelor regulate și în *ik*. S'a făcut deosebire și în aplicarea conjugării subiective (folosirea formei hvtărite și nehotărite). S'a luat cazul subiectului, obiec-

telor, precum și sufixele acestora. Adjectivul ca atribut și ca predicat. Comparațiunea. Pronumele persoale și unele din numérale — În fie-care lună câte o compozițiune și câte o extemporală. — Prof. *N. Bogdan*.

Germâna, 4 ore. Scrierea și citirea. Articolul hotărît și nehotărît. Declinarea substantivelor. Declinarea numelor proprii. Despre genul substantivelor. Declinarea adjectivelor. Comparațiunea adjectivelor. Numéralele. S'a tradus 30 de deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. și s'a făcut în fie-care lună o compozițiune și o extemporală. Eserעיi de conversație. S'a memorisat unele poesii. Manual: Gramatica de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Geografia, 3 ore. Noțiunile geografice fundamentale și citirea hartei. Geografia Ungariei cu deosebită considerare la ținutul Transilvan și în special la țara Bârsii. — Schițe hartografice. Manual: Geografia de Dr. A. Chețan și Atlasul de Kogutovicz. — Prof. *M. Navrea*.

Aritmetica, 3 ore. Sistemul decadic. Operațiunile fundamentale cu numeri întregi, fracțiuni comune și decimale. Sistemul metric, al banilor din țără și împărțirea timpului. Manual: Lurtz, Aritmetică partea III. — Prof. *A. Ciortea*.

Geometria și desemnul geometric, 4 ore. Puncte, linii, poziția lor reciprocă. Unghiuri, arc, sistemul radial. Triunghiul și speciile lui. Patruunghiurile, paralelogramele și construirea lor. Poligónele. Calcularea suprafeței triunghiurilor, patruunghiurilor și a poligónelor. Periferia cercului. Aria cercului și a sectorului. Teorema lui Pitagora. Manual: » Geometria « de I. Hossu. — Prof. *P. Percea*.

Istoria naturală, 2 ore. Descrierea intuitivă a celor mai însemnate forme de fructe. Descrierea animalelor sugătóre de casă. Coniferele cele mai comune ale pădurilor noastre. Sugătórele ce trăiesc împrejurul locuințelor noastre și pe câmp. Animalele de pădure. Pasérile domestice. Descrierea celor mai cunoscute plante din diferite ordinii. Manual: George Chelariu: » Curs elementar de Botanică și Zoologie partea I. « — Prof. *G. Chelariu*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. Scrierea cu litere latine și gotice. — Prof. *Dr. St. Stinghe*.

Suma órelor ordin. obl. 28 pe săptămână.

Clasa II. reală.

Profesor de clasă *M. Navrea.*

Religiunea, 2 ore. Istoria biblică, testamentul nou. Manual: Istoria biblică pentru școlile medii de Dr. Ilarion Pușcariu. — Prof. *Dr. St. Stinghe.*

Româna, 4 ore. După-ce s'a făcut repetiția generală a părților de propozițiune și a părților de cuvânt, s'a repetat pe baza sintactică în legătură cu predicatul: verbul; în legătură cu subiectul: substantivul și pronumele substantivale; în legătură cu atributul: adiectivul, pronumele adiectivale, numerele și articolul; apoi celelalte părți de cuvânt. — S'a tractat propozițiunea compusă prin coordinațiune și subordinațiune; felurile propozițiunilor coordonate și subordonate. Periodul. Topica în propozițiunea simplă și compusă. Formarea cuvintelor. Cetine de piese alese în versuri și prosă. Reproducerea verbală sau în scris a celor cetite. În legătură cu acesta regulile ortografice. Memorisarea mai multor poezii. Manuale: Gramatica limbei române de N. Bogdan și Carte de cetine de I. Popea. În fie-care lună o compozițiune și extemporală. — Prof. *M. Navrea.*

Maghiara, 3 ore. Pe baza manualului de N. Bogdan s'a repetat materialul din cl. I. S'a tractat: nekem van; folosirea sufixului lak-lek, apoi întreaga conjugățiune a verbelor auxiliare vagyon, leszen și a verbelor regulate și a celor în -ik. Pronumele relative, întrebătoare și posesive, atributul posesiv și sufixarea cu sufixe posesive. Numerele. Din cartea de cetine s'a cetit și reprodus mai multe piese. S'a memorizat câte-va poezii. Câte o compozițiune și o extemporală pe lună. — Prof. *N. Bogdan.*

Germâna, 3 ore. Repetiția materialului din clasa precedentă. Conjugarea verbelor regulate. Conjugarea pasivă. Pronumele. Verbe mixte. S'a tradus 30 de deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. și s'a făcut în fie-care lună câte-o compozițiune și o extemporală. Exerciții de conversație pe baza materialului de școală. S'a memorizat unele poezii. Manual: Gramatica de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. *Dr. C. Lacea.*

Geografia, 3 ore. Geografia țărilor europene, afară de Ungaria. Geografia Asiei. — Schițe hartografice. — Manual: Geografia prelucrată după D. Laky de D. Făgărășianu și A. Bârseanu; Atlasul de Kogutovicz. — Prof. *M. Navrea.*

Aritmetica, 4 ore. Repetirea materialului din clasa precedentă, înlesniri îndatinat la cele 4 operațiuni. Multiplicațiunea și divisiunea prescurtată. Transformarea fracțiunilor decimale și vulgare. Frațiuni periodice și transformarea lor. Reduceri la unitate. Practica italiană. Raporturi și proporțiuni. Regula de trei simplă. Calculul procentelor: *în, peste și sub* sută. În fiecare lună o compoziție. — Prof. *M. Navrea*.

Geometria și desennul geometric, 4 ore. Repetirea materialului parcurs în clasa I. Din Stereometrie: Corpuri regulate, prisme, piramide, cilindre, conuri și glob. Suprafața și volumul corpurilor. Construcțiuni geometrice în 6 côle de desenn în raport cu materialul stereometric propus. — Prof. *A. Ciortea*.

Istoria naturală, 2 ore. Din Zoologie. Maimuțele, mamiferele marine, marsupiale. Paserile, reptilele, amfibiile, pescii, moluscele, artropodele și vermi. Din Botanică. *Tómna*: Câteva plante, cari înfloresc tómna. *Primăvara*: Pomii, arborii și arbuști mai însemnați și plantele, cari îl interesază pe om mai de-aprope. — Colectare de plante. — Manual: G. Chelariu »Curs elementar de Botanică și Zoologie partea II.« — Prof. *G. Chelariu*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Caligrafia, 1 oră. — Prof. *Dr. St. Stinghe*.

Suma ôrelor ordin. oblig. 28 pe săptămână.

Studii extraordinare.

Cântări, 2 ore obligate și repetiții de cor. — Prof. *G. Dima*.

Clasa III. reală.

Profesor de clasă *Dr. C. Lacea*.

Religiunea, 2 ore. Simeon Popescu: Catechism pentru clasele inferioare ale școlilor medii și pentru institutele pedagogice. Partea I. Dogmele bisericii ortodoxe. — Din Liturgica bisericii ortodoxe române pentru școlele medii și populare. Închinarea lui Dumnezeu. Locurile sfinte și sfințite. Obiectele sfinte. Obiectele sfințite. Ierarhia bisericească. — Prof. *Dr. St. Stinghe*.

Româna, 2 ore. Repetirea sistematică a gramaticii. S'au citit și analizat piese în prosă și versuri din cartea de citire pentru clasa III de V. Onițu ; s'au memorisat mai multe poezii Elemente de versificațiune și câte-va biografii. În fiecare lună

o compozițiune saū un pens liber și câte o extemporală. — Prof. *N. Bogdan*.

Maghiara, 3 ore. Din Manualul de l. Maghiară de N. Bogdan, partea III., s'aū cetit, tradus, analizat și reprodus mai multe bucăți parte în prosă, parte în versuri. Poesiile cetite s'aū memorisat. Din teorie: conjugarea verbelor regulate și neregulate. Determinațiunile, exprimarea lor și în legătură cu acesta sufixarea numelor. Pe lună câte o compozițiune și câte o extemporală. — Prof. *N. Bogdan*.

Germâna, 3 ore. După repetiția materialului din clasa precedentă s'aū luat verbele neregulate. Conjugarea verbelor compuse, intransitive, reflexive și impersonale. Adverbele, prepozițiunile și conjuncțiunile. S'aū tradus 30 de deprinderi din germ. în rom. și din rom. în germ. S'aū făcut exerciții de conversațiune și s'aū declamat poezii de Goethe, Uhland, Heine și Hoffmann v. Fallersleben. În fie-care lună o compoziție și o extemporală. Manual: Gramatica de Dr. D. P. Barcianu. — Prof. *G. Chelariu*.

Francesa, 3 ore. Alfabetul, regulile de pronunțare. Articolul, substantivul, adiectivul, numeralul. Pronumele. Verbele și împărțirea lor. Verbele auxiliare și neregulate. Adverbul. S'aū parcurs întrégă partea primă din manualul lui Fetter-Vlaicu și s'aū memorisat mai multe piese, parte în prosă, parte în versuri. S'aū făcut conversații atât libere, cât și asupra istoriilor cetite. Pe lună câte o compozițiune și o extemporală. — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Geografia, 2 ore. Geografia Africe, Americi și Australiei. — Schițe hartografice. — Manual: D. Făgărășan și A. Bârsean »Geografia pentru școlele medii, tomul III«; Atlas de Kogutowicz M. — Prof. *M. Navrea*.

Istoria, 2 ore. Istoria Ungariei din timpurile cele mai vechi până la anul 1526 cu specială considerație la referințele culturale și geografice. Manual de Mangold-Goldiș; atlas de Kogutowicz M. — Prof. *I. Petrovici*.

Aritmetica, 3 ore. După repetiția materialului din clasa precedentă s'a parcurs teoria raporturilor compuse și a proporțiilor compuse. Aplicarea acestora la calculul regulii de trei compuse și la determinarea formelor relative la calculul intereselor simple. Calculul societății simplu și compus. Calculul de

alegațiune și catenar. Calcularea efectelor. Banii noștri și monetele streine. În fie-care lună o compoziție. — Prof. *G. Chelariu*.

Geometria și desemnul geometric, 2 ore. Planimetria constructivă. Construirea triunghiurilor și a multunghiurilor. Decopiarea figurilor. Calcularea suprafeței figurilor dreptliniare. Transformarea figurilor dreptliniare; construcțiuni și operațiuni. Manual: I. Hossu. — Prof. *Pavel Percea*.

Fisica, 2 ore. Gravițațiunea, cohesiunea și adhesiunea. Proprietățile corpurilor solide, fluide și gaze. Elemente din acustică. Fenomenele căldurii. Reflecșiunea și refracțiunea luminii. Fenomenele magnetismului și ale electricității. Manual de D. Făgărășianu. — Prof. *A. Ciortea*.

Desemnul lib., 2 ore obligate. Deprinderi în desemnarea liniilor drepte și curbe (circa 6 ore.) Conturi de frunze stilisate, apoi colorarea lor. Motive din stilul ornamental elin. Colorarea cu două și mai multe culori. Armonia culorilor. Desemnarea ornamentelor mai simple și colorarea lor. — Prof. *P. Percea*.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. *P. Roșca*.

Suma orelor **ordinare** 28 pe săptămână. *ary Cluj*

Studii extraordinare și facultative.

Cântări, 1 oră (facult.) împreună cu cl. III. gimn. și repetiții de cor. — Prof. *George Dima*.

Clasa IV. reală.

Profesor de clasă *A. Ciortea*.

Religiunea, 2 ore. Simion Popescu: Catechism pentru clasele inferioare ale școlilor medii și pentru institutele pedagogice. Partea II. Morala bisericii ortodoxe. Liturgica: Cultul divin. — Prof. *Dr. St. Stinghe*.

Româna, 2 ore. Literatura populară și cultă. Biografiile scriitorilor mai însemnați, cari au servit ca lectură în școală și acasă. Elemente de stilistică: Regulile generale ale stilului. Proză și literatură versificată. Genurile poetice. Manual: Cartea de ceterie pentru cl. IV. gimn. și reală de Virgil Onițiu. S'au memorizat diferite poezii. Pe lună câte o lucrare acasă. — Prof. *A. Ciortea*.

Maghiara, 3 ore. Din »Manualul de l. maghiară de N. Bogdan partea IV« s'au cetit, tradus și analizat mai multe bucăți în prosă și versuri. Poesiile traduse au fost memorisate. Din teorie: formarea verbelor și repetiția generală a formelor gramaticale. — S'au deprins și concipiarea în limba maghiară a unor acte publice ca: cuitanțe, obligațiuni, reverse atestate etc. Pe lună o lucrare script. și o extemporală în clasă. — Prof. *N. Bogdan*.

Germâna, 4 ore. După o scurtă repetiție a celor percurse în clasa precedentă s'a luat sintaxa limbei germâne în legătură cu traducerea pieselor corespunzătoare din manualul »Gramatica germână« de Dr. D. P. Barcian. S'au tradus și s'au povestit cele mai ușoare istorioare din »Schatzkästlein des rheinischen Hausfreundes« și s'au declamat poezii de Goethe, Schiller, Uhland și Heine. În fie-care lună câte o compoziție. — Prof. *G. Chelariu*.

Franceza, 3 ore. Verbele pasive, reflexive și neregulate. Câte-va reguli fonetice. Ordinea cuvintelor în propozițiune. S'a parcurs partea a II. din manualul lui Fetter-Vlaicu. S'au memorisat mai multe piese, parte în versuri, parte în prosă și s'au făcut exerciții de conversație atât libere, cât și pe baza traducerilor. O compozițiune și o extemporală în fie-care lună. — Prof. *Dr. C. Lacea*.

Istoria, 3 ore. Istoria Ungariei dela an. 1526 până la 1867. Geografia politică a Ungariei, raportul Ungariei cu Austria. — Prof. *G. Vătășan*.

Aritmetica, 3 ore. Cele 4 operațiuni fundamentale cu numeri algebrici întregi și fracționari. Ridicarea la pătrat și la cub a unui binom. Descompunerea în factori a expresiunilor algebrice și aplicațiunea ei la aflarea celui mai mic numitor comun. Divisibilitatea numerilor. Proporțiuni aritmetice și geometrice. Ecuațiunile de gradul I. cu o necunoscută. Manual: Lurtz, Aritmetica IV. O compozițiune în fie-care lună. — Prof. *A. Ciortea*.

Geometria și desemnul geometric, 2 ore. Despre cerc. Liniile conice: elipsa, hiperbola, parabola. Liniile curbate: evolventa, spirala, cicloida. Construcțiuni geometrice și planuri de edificii. Prelucrarea materialului parcurs în 9 côle de desemn. Manual de I. Hossu. — Prof. *Pavel Percea*.

Geografia fizică și matematică, 2 ore. Continentele și oceanurile. Isvor, păraū, vale, riū și fluviū. Lacuri, mocirole, mlăștini, bălți și ochiuri. Valurile și curenții maritimī. Flux și reflux. Aerul. Temperatura, clima. Depresiuni atmosferice. Vulcani și cutremur de pământ. Forma și măsurarea pământului. Rotațiunea și revoluțiunea pământului și a lunei. Timpul local și de zonă. Calendarul. Anotimpurile. Sorele. Intunecimile. Planete. Sistemul solar. Constelațiuni de stele fixe. Cometi. Manual : Schmidt-Viciu : Fizică. — Prof. A. Ciortea.

Desemnul liber, 2 ore. Ornamentele polichrome mai complicate în stil grec. Ornamente în stilul renașcerei și în stil mauric. Noțiuni din perspectiva liberă. — Prof. P. Percea.

Gimnastica, 2 ore. — Prof. P. Roșca.

Suma orelor ordinare oblig. 28 pe săptămână.

Studii extraordinare.

Cântări, 1 oră facult. împreună cu cl. IV. gimn. și repetiții de cor. — Prof. G. Dima.

4. Lucrările scripturistice de peste an din limba română.

Clasa V. gimnasială.

Prof. Dr. I. Blaga.

1. Impresiile mele de peste vară. 2. Pentru ce este Egiptul lăgănul omenirii și desvoltării culturale. 3. Desvoltarea dialectului Daco-Român și a limbei române în Dacia. 4. Concepțiunea poetică din »Dumbrava roșie« de V. Alexandri. 5. Tăria credinței pentru dobândirea fericirii omenesci. 6. Analisa literară a poeziei populare »Inelul și năframa«. 7. »Concordia res parvae crescunt discordia maximae dilabuntur«. 8. Influența cuceririi romane în Grecia asupra vieții spirituale a Romanilor.

Clasa VI. gimnasială.

Prof. Axente-Banciu.

1. Impresii de peste ferii. 2. Despre însemnătatea poeziei. 3. O furtună (descripțiune). 4. Audiatur et altera pars. 5. Ce superstițiuni întâlhim în poeziile lui G. Coșbuc și ce credințe

sunt legate de ele? 6) Care sunt notele caracteristice ale creațiunii poetice a lui Coșbuc și cum se explică ele? 7. »Treî. Dóme și toți treî« (analisă lit.) 8. Despre elementele epopeii.

Clasa VII. gimnasială.

Prof. Dr. Iosif Blaga.

1. Eroul epic. 2. Secerișul și țăranul nostru. 3. Starea sufletului eroului tragic. 4. Impresiunea acțiunei tragice din tragedia »Macbeth« de Shakespeare. 5. Motivarea conflictului și rezolvarea dramatică din »Casta Diva« de Har. Lecca. 6. Insemnătatea poeziilor populare. 7. Adevărul cuprins în maxima: »Voește și vei puté«. 8. Drama la Români.

Clasa VIII. gimnasială.

Prof. Virgil Onițiu.

1. Are poezia vre-o putere moralisătoare asupra omului? (Disertațiune). — 2. »Unde trece drum de fer, toate cântecele pier«, (M. Eminescu). — Meditațiune. — 3. Răsboi și pace. — Paralelă. — 4. Trecutul și prezentul în poezia lui M. Eminescu. — Cercetare literară. — 5. Lectura mea privată în decursul semestrului I. — Dare de sémă. — 6. Personalitatea lui Horatius în oglinda producțiunii sale poetice. — Cercetare literară. — 7. Causele, care au promovat lățirea reformațiunii în Ungaria. — Disertațiune istorică.

5. Temele lucrate la examenul scripturistic de maturitate.

1. *Româna*. — a) Reprezentanții principali ai literaturii noastre dramatice. — Studiu literar. — b) Evoluțiunea omului ca individ singuratic și ca individualitate etnică. — Paralelă. — c) Luna în poezie și în știință. — Disertațiune.

Notă. — Tema a) și-au ales-o 14 candidați, tema b) 3 candidați, tema c) 3 candidați.

2. *Latina*. — Fragment din autobiografia lui Cicero. — Text latinesc din Cicero pentru traducere în românesce.

3. *Elina*. — Caracterul lui Menon după Xenophon. — Text grecesc pentru traducere în românesce.

4. *Germâna*. — Doctor Faustus. — Text românesc pentru traducere în limba germană.

5. *Maghiara*. — A nyelvjuttás, a nyelvjuttási harc és ennek lefolyása (írod. történeti értekezés.) — Lucrare liberă în limba maghiară.

6. *Matematica*. — A) Cineva voiesce să-și asigure la un institut o rentă anuală de 3200 cor. pe 20 de ani. Dacă dorește el ca prima rentă să o primească după 8 ani împliniți, să întreabă: a) ce sumă ar trebui el să plătească azi? b) cât ar trebui el să plătească acuma, dacă ar mai voi să plătească începând cu anul al 2-lea încă 7 premii anuale de câte 800 cor.? dacă plătesce el acuma 18,000, ce premii anuale trebuie să plătească de 7-ori începând cu anul al doilea? — Procente sunt 4%. — B) Un triunghi drept rotéză în jurul catetului mai mare. Cât de mare este fața și volumul corpului de rotațiune, dacă produsul din hipotenusă și osie este $m = 486.4$ și unghiul opus osiei $\sphericalangle a = 84^{\circ} 32' 50''$.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

6. Reforme și inovațiuni

în ale școlilor medii în anul 1903—1904.

A) Planul de învățământ.

În decursul anului școl. 1899/900 corpul prof. elaborase un nou și complet plan de învățământ pentru școlile medii, care a fost aprobat spre aplicare provisorică și succesivă sub nrul 5813 dto 13 Iuliu 1900 de Venerabilul Consistoriu arhidieceșan din Sibiiu. Necesitatea acestei lucrări s'a impus prin faptul, că încă în vara anului 1899 ministrul de culte și instrucțiune publică a edat noul său plan de învățământ, pe care în 1 Sept. 1899 deja l-a pus în aplicare în cl. I. a școlilor medii de stat, și școla noastră astfel a trebuit să se acomodeze (întru cât interesele ei reclama) reformelor introduse în planul nou al statului.

Noul nostru plan s'a pus în aplicare în anul școl. 1900, 1901

în cl. I. gimn. și reală; în anul școl. 1901/1902 s'a continuat cu aplicarea lui succesivă în clasele II. și III. gimn. și reale, în anul școl. 1902/903 în cl. IV., V. și VI. gimn. (cu unele dispoziții de tranziție în cl. V. și VI. gimn.), iar în anul școl. de față noul plan s'a aplicat și în clasa VII. și VIII. gimnasială (cu unele dispozițiuni de tranziție în cl. VI. și VII. gimn.)

B) Manuale nouă.

Stocul nostru de manuale școlare s'a sporit în anul acesta cu manualul: „*Noțiuni de istoria literaturii latine*“ de N. Suliță, introdus în clasele superioare ale gimnasiului și „*Conversațiuni*“ (germ. franceze și rom.) de Dr. C. Lăcea.

C) Distracțiuni școlare.

În urma îndelungatelor experiențe făcute cu organizațiunea în »Coetus« a studenților din cele 4 clase superioare ale gimnasiului, organizațiune imitată după chipul Burschenschaft-urilor germane, care a fost tacite tolerată până acum la noi, — corpul profesoral s'a convins, că această organizațiune este un izvor permanent de inconveniente grave disciplinare și direcțiunea școlară cu începutul lui Aprilie v. 1904 a desființat »Coet«-ul cu toate instituțiunile și obiceiurile sale tradiționale pentru tot-deuna.

În același timp însă corpul profesoral a ținut să înlocuiască cu ceva mai bun și mai folositor instituțiunea anulată. Resultatul consultărilor pedagogice ale corpului profesoral a fost *stabilirea unui program al distracțiunilor școlare*, care se va varia după anotimpuri, și care — oferind pe de-o parte libertate elevului de-a participa la distracțiunile școlare când vrea și când are timp și în măsura în care crede de bine, iar pe de altă parte angajând la amicală și părintească participare și pe profesori împreună cu elevii, — e menit a contribui din răspunderi la nobilitarea moravurilor școlarilor, deci la educațiunea lor în cel mai larg și mai nobil sens al cuvântului.

Distracțiunile stau sub permanentă supraveghere profesorală și se fac cu participarea prietinoasă a acestora, iar elevii participă după plac la ele, fără nici o silă, presiune sau influințare.

Distracțiunile școlare introduse sunt parte de natură a se ține într'un local anumit al edificiului școlar, parte sub ceriul

liber. Ele se constituie din următoarele: *A. Într'o sală a edificiului școlar: 1) lectură de ziare și reviste; 2) joc de șah; 3) joc de salta; 4) proiecțiuni de tablouri la schiopic cu explicații; 5) discuții și convorbiri între profesori și școlari despre astfel de chestiuni de interes particular, școlar sau public, cari trebuie lămurite. — B. Sub ceriul liber: 1) plimbări; 2) jocuri de pilă; 3) excursiuni școlare.*

Direcțiunea școlară a elaborat pentru timpul de primăvară și vară (5 Aprilie v. până în 14 Iunie v.) *un program al distracțiunilor școlare*, care s'a pus pe timpul indicat în aplicare și s'a și executat cu un succes multămitor. Pentru sezonul de toamnă și de iarnă se va elabora la timpul său un alt program.

Spre orientarea părinților și a altor factori, cari se interesează de viața noastră școlară reproducem aci în întregul lui :

Programul distracțiunilor școlare

dela gimnasiul gr.-or. român din Brașov.

(Valabil din 5 Aprilie v. până în 14 Iunie v. 1904.)

L u n î	M a r ț î	M i e r c u r î
Clasa VII. gimn. a) p. m. ora 3—4½ lectură ; b) p. m. ora 4½—6 joc de șah și salta. Inspecția: a) <i>G. Chelariu.</i> b) <i>V. Onițiu.</i>	Cl. VIII. gimn. a) p. m. ora 4—5 lectură ; b) p. m. ora 5—6 joc de șah și salta. Inspecția: a) <i>L. Nastasi.</i> b) <i>Dr. I. Bunea.</i>	<i>A)</i> Cas de timp frumos: cl. VII. și VIII. g. Excursiune cu pila. Conducători: <i>P. Roșca.</i> <i>Ax. Banciu.</i> <i>B)</i> Cas de timp urât: a) p. m. ora 3—4½ lectură și joc de salta cu cl. VI. g. b) p. m. ora 4½—6 lectură și joc de salta cu cl. V. g. Inspecția: a) <i>Ax. Banciu.</i> b) <i>P. Roșca.</i>

Jo ȳ	Vineri	S ȃmb ȃt ȃ	Duminec ȃ
A) Dac ȃ a fost ier ȃ excursiune a) p. m. ȃ. 3—4 1/2 lectur ȃ ȃi joc de ȃah ȃi salta cl. VI. g. b) p. m. ȃ. 4 1/2—6 lectur ȃ ȃi joc de ȃah ȃi salta cl. V. g. B) Dac ȃ nu a fost ier ȃ excursiune. a) p. m. ȃ. 3—4 1/2 lectur ȃ clasa VIII. gimn. b) p. m. ȃ. 4 1/2—6 lectur ȃ clasa VII. gimn. Inspecȃia : a) <i>Dr. C. Lacea</i> b) <i>Dr. I. Blaga.</i>	A) Cas de timp frumos. Clasa V. ȃi VI. g. Dela 4—6 ȃre excursiune cu pila. Conduc ȃtor ȃ : <i>P. Roȃca.</i> <i>M. Navrea.</i> B) Cas de timp ur ȃt. Cl. V. ȃi VI. g. Proiecȃiuni cu schiopicul ȃn sala (de preleg. fizic. dela 3 ȃre ȃncolo. Inspecȃia : <i>A. Ciorte ȃ.</i> <i>M. Navrea.</i>	Num ȃi la cas de timp favorabil. p. m. 3—6 ȃre excursiune cu pila ȃi plimb ȃr ȃ cu clasele III. ȃi IV. gimn. ȃi real ȃ. Conduc ȃtor ȃ : <i>D. F ȃg ȃr ȃȃian.</i> <i>I. Petrovic ȃ.</i> <i>Dr. St. Stinghe.</i> <i>P. Perce ȃ.</i>	A) ȃnainte de am ȃȃȃ cl. VII. ȃi VIII. g. Dela 10 1/2 ȃre : —12 ȃre : experimente fizicale ȃn sala de fizic ȃ cu d-n ȃi profesor ȃ : <i>A. Ciorte ȃ ȃi</i> <i>L. Nastasi.</i> B) Dup ȃ am ȃȃȃ. (Num ȃi dac ȃ e timp frumos) : Excursiuni cu pila, plimb ȃr ȃ etc. cu cl. I. ȃi II. gimn. ȃi real ȃ. Conduc ȃtor ȃ : <i>G. V ȃl ȃȃȃ.</i> <i>N. Sulic ȃ.</i> <i>N. Bogdan.</i> <i>M. Navrea.</i>

Tot ȃn acest cadru ne-am ocupat ȃi cu aranjarea de *excursiuni ȃcolare* m ȃi mar ȃ. Astfel ȃn ȃilele de Rosali ȃ clasele II., III., IV. reale a ȃ aranjat sub conducerea profesorilor lor o excursiune pe 3 ȃile la Sinaia, iar ȃn ȃilele de 18—23 Mai ȃ v. gimnasiul superior cu 77 elev ȃ sub conducerea directorului ȃi a 19 profesor ȃ a f ȃcut o excursiune mare ȃn Rom ȃnia : la Constanȃa, Cernavoda, Bucuresc ȃ ȃi Sinaia.

D) Aparatul de proiecțiune.

Introducerea aparatului de proiecțiune (schioptic) ca mijloc de intuițiune la istorie, geografie, archeologie, istorie naturală, fizică etc., trebuie considerată ca un însemnat moment didactic pentru aprofundarea și lămurirea cunoștințelor școlarilor noștri și de aceea trebuie s'o amintim aci în deosebi. De altfel atragem atențiunea celor pe cari îi interesează chestiunea mai de aproape asupra articolului instructiv publicat în acest anuar la pag. 20 de d-l profesor Aurel Ciortea, care pe acest teren și-a câștigat la noi cele mai frumoșe merite.

7. Masa studenților.

Devisa: . . . „iar pe binefăcătorii
„mesei acesteia, vii și morți, pomene-
„sce-î Dómnne întru Împărăția Ta!“

(Din rugăciunea ce se rostese qilnic.

BCU Cluj / Central University la masa studenților).

Inițiativa pentru înființarea mesei studenților dela școlele noastre medii și superioare gr. or. române din Brașov s'a luat în conferența profes. din 6/18 Noemvrie 1898 la propunerea actualului director al școlilor medii. Anul școlar present este deci anul al VI-lea de existență al mesei studenților.

Și în acest an școlar masa a rămas tot sub grija D-lui Ioan și a Dómnnei Elena Avrigeanu cu condiții identice de serviciu ca în anii 2 trecuți, plătindu-se pe lună câte 13 coróne de elev pentru prând. Serviciul mesii a fost în toate privințele pe deplin mulțămitor și în tot cursul anului (ca și în anii școlari precedenți) nu s'a ridicat nici o singură plângere sau obiecțiune nici din partea elevilor, nici din partea comisiei administrătoare.

Numărul elevilor împărtașiți cu prând gratuit la masa studenților în acest an a fost de 31.

Iată și lista școlarilor primiți la începutul anului școl. 1903/904 la masa studenților:

A) Dela gimnasiu.

Clasa IV.:

1. Const. Coltofeanu gr. or. din Brețcu, (comit. Trei-scaune).
2. Romul Cosma » » » Ariușd » » »

Clasa V.:

3. Demetriu Morariu gr. or. din Secaș (comit. Timiș).
4. Nicolae Sculici » » » Mărcina » Caraș-Severin.
5. Simeon Turteă » » » Săsaș » Sibiu.

Clasa VI.:

6. Ioan Băleanu gr. or. din Dognaci (comit. Caraș-Severin).
7. Teofil Bucșa » » » Șegheșdi » Tîrnava-mare.
8. Dumitru Cazac » » » Satulung » Brașov.
9. Ioan Danciu » » » Bucium-Cerb » Alba de jos.
10. Ioan Dandea » » » Câmpeni » Turda-Arieș.
11. Ioan Jian » » » Alibunar » Torontal.
12. Victor Jula » » » Crăciunești » Huniedóra.

Clasa VIII.:

13. Nicolae Boeriu gr. or. din Grid (comit. Făgăraș.)
14. Dumitru Frâncu » » » Comana sup. » Făgăraș.
15. Romul Mioc gr. cat. » Mărcina » Caraș-Sev.
16. Nicolae Oprean » or. » Poiana » Sibiu.
17. Alexe Sulică » » » Turcheș » Brașov.

B) Dela școala reală.

18. Octavian Răcean gr. cat. din Dejan (comit. Făgăraș.)
19. George Lincu gr. or. » Dobolidejos » Trei-scaun.
20. Eugen Sibiian » » » Dobîrlău » » »

C) Dela școala comercială.

Clasa I.:

21. Ioan Dobromirescu gr. or. din Dubova (comit. Caraș-Sev.)
22. Ioan Hernea » » » Mircovăț » » »
23. Iustinian Popovici » » » Petriș » Arad.

Clasa II.:

24. Vasilie Bucur gr. or. din Frata magh. (comit. Cluj)
25. Ioan Cornut » » » S.-Miclăuș-sêrb. » Torontal.
26. Petru Manole » » » Bacîfalu » Brașov.
27. George Stroe » » » Bacîfalu » Brașov.

Clasa III.:

28. Ioan Mafteiū	gr. or. din Paloș	(comit. Tîrnava-mare).
29. Valeriu Pop	» cat. » Vad	» Făgăraș.
30. Dumitru Sêrbu	» or. » Dîrste	» Brașov.
31. Nicolae Suciū	» » » Bogata olt.	» Tîrnava-mare.

Dintre acești 31 de școlari primiți cu 1 Octomvrie v. 1903 la masă: *Simeon Turtea* V. gimn. și *Petru Manole* II. com. au eșit încă în Octomvrie dela masă, primind în altă parte condițiunile necesare de existență.

La sfîrșitul semestrului I. nesatisfăcînd îndatoririlor lor școlare au fost îndepărtați dela masă: *Demetriu Morariū* din cl. V. gimn. și *Iustinian Popovici* din cl. I. com.

Începînd cu ziua de 5 Aprilie v. 1904 au fost lipsiți de beneficiile mesei din cauze disciplinare următorii școlari: *Romul Mioc* și *Alexe Sulică* din cl. VIII. gimn., *Vinc. Ciorogariū* din cl. VII. gimn.; *I. Danciu*, *Ioan Jianu* și *Victor Jula* din cl. VI. gimn.; *Romul Cosma* din cl. IV. gimn. și *George Lincu* din cl. IV. reală.

În locul celor îndepărtați dela masă s'au primit (începînd cu 8 Noemvrie v. 1903):

- 1) *Iosif Caragea*, cl. VII. gimn. gr. or. din Răcășdia (c. Caraș-Sev.)
- 2) *Ioan Nenciu*, » VIII. » » » » Bran » Făgăraș.
- 3) *Iuliu Giurgiu*, » V. » » » » Brad » Huniedóra;

(începînd cu semestrul II.):

- 4) *Cornel Albu*, cl. VII. gimn. gr. or. din Gyanta (c. Bihor).
- 5) *Vinc. Ciorogariu* » » » » » Ciciova » Caraș-Sev.

Școlarii îndepărtați dela masă cu ziua de 5 Aprilie v. 1904 nu au mai fost înlocuiți cu alții. Astfel, că în lunile 3 din urmă ale anului present numărul elevilor dela masă s'a redus la 23.

*

În 14 Martie v. 1904 s'a celebrat al III-lea Parastas anual întru odihna de veci a fericitilor răposați, în a căror amintire s'au făcut donațiuni la masa studenților în timpul de cînd ea există. Parastasul s'a celebrat în Biserica Sf. Nicolae asistînd toți școlarii, profesorii și un public numeros. Iar Onoratul Domn Paroch Dr. Vasilie Saftu a ținut cu acest prilej o prea frumoasă predică ocațională înălțînd o rugăciune pioasă

pentru sufletele binefăcătorilor mesei studenților noștri. Cu acest prilej ne-am rugat pentru odihna de veci a următorilor iubiți răposați:

Carolina Andreica n. Palade, Mihail Andreica, Ioana Bădilă, Ioan Bădilă, Valeriu Bologa, Moise Branisce, George Bureția, Stefan Coles, Nicolae N. Ciurcu, Ioan Dr. David, Zoe N. Dima, Iosefina Dr. I. Hosan, Elena G. Ioan, Ana cav. Ioanette n. Gomboș, Diamandi Manole, Iosif Maxim, Laurențiu Maximilian, Iordan Muntean, Andrei Murășianu, Iosif Orbonaș, Ana Paraschiv, Grigorie Paraschiv, Ioan Paraschiv, Ioan Petric, Romul Petric, Virgil Popea, Andrei Popovici, Ludovic Roman, Aurelia Săcăreanu, Maria Săcăreanu, Ioan Sima, Sofia Sima, Haralambiu Stănescu, Vasile A. Ureche, George Boeriu, Viorel Chirtop, Ladislau David, Ioan Dimitriu, Augustin Dr. Dosa, Eugenia D. Eremie, Nicolae Eremias, Maria G. Grădinar, Stefan Herța, Ioan Ionaș, Gerard László, Carolina I. Lenger, Elena Marin, Elena Mocan, Ioan Moga, Cornel Muntean, Nicolae Muntean, Ioan Nenitescu, Sava Nicoră, Dionisie Nistor, Lucia R. Petric, Iuliu Pipos, Sabin Piso, Maria G. Pop, Nicolae Pop, Traian Vasile Pop, Elisabeta Popa Nascu, Hortensiu Popea, Pompiliu Dr. Popescu, Mărinel Ios. Pușcariu, Dominic Rațiu, Radu Stînghe, Ioan O. Tăraș, Henrieta Vauthier, Traian Mețian, Măriora Sim. Teodor, Teodora Bidu, Ioan Popea, Constantin G. Joanides, Ioan V. Perlea, Mache, Domeșiu Dogariu, David Terfaloga, Ioan Craioveanu, Ioan Vlad Alexandrescu, Helene Wagner, Carolina Stan, Ana Stan, Dimitrie Nan, Zaharie Boiu, Nedelca Garoiu, Moise Beu, Paraschiva Olga Dobrean, George Const. Pascu, Ana Stoicănescu.

Sprîjinul publicului nostru și în acest an a rămas constant facilitând acoperirea însemnatelor cheltuieli împreunate cu contingentul mare de elevi la masă.

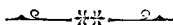
Venitele fondului general al mesii au fost în anul present brutto: Cor. 5605.86,  r totalul erogațiunilor a fost de Cor. 3315.93. Resultă deci un prisos netto de Cor. 2289.93, care s'a adaus la capital.

Astfel *fondul general* cu finea anului VI. de gestiune este de Cor. 20,065.20.

Fundațiunile s'au mărit din cuota de interese destinate spre capitalisare. Contribuiri speciale la fundațiunile existente s'au făcut: a) la Fondul Ioan și Elena Săbădeanu: Lei 100; la

b) la Fondul Iordan Munteanu: Cor. 200; c) la Fondul Valeriu Bologa: Cor. 40; d) la Fondul Haralambiu Ștănescu: Cor. 60; e) la Fondul Elena Andr. Popovici: Cor. 40.

În fine amintim cu plăcere, că *abiturienții din 1893 ai gimnasiului nostru* cu ocasiunea jubileului lor de 10 ani au înființat un nou fond special pentru masa studenților donând ca basă suma de: cor. 150.

8. Alte instituțiuni filantropice, igienice și de ajutorare.

A) Îngrijirea de școlari bolnavi (săraci). — Școlile noastre își au medicul lor, pe D-l Dr. George Baiulescu, care are în tratament pe toți elevii școlilor. Tratamentul medical pentru elevi este gratuit. Pentru providerea gratuită cu medicină a școlarilor bolnavi, corpul profesoral la anul 1888 a înființat un fond special sub titlul: „*Fondul pentru ajutorarea școlarilor săraci și bolnavi*”. Iată geneza acestui fond.

Membrii corpului profesoral s'au înțeles, ca în loc de cunună pe mormîntul colegilor săi al pretinilor și cunoscătoriilor reșoși să contribuie în amintirea lor la acest fond. Începutul s'a făcut cu suma de 42 cor. pe care au dat-o membrii corpului profesoral la mórtea fostului lor coleg, a profesorului Ioan Stinghe, în loc de cunună.

Scopul, ce-l urmărește fondul, se vede și din titlul celor: să ajutoreze pe elevii săraci și pe cei bolnavi, și cu deosebire să libereze celor din urmă medicamente necesare în cas de boală. În privința acesta fondul satisface unei necesități adînc simțite și îndeplinește o adevărată binefacere față cu elevii institutelor noastre.

În anul 1903 s'a spesat pentru medicamente din acest fond suma de cor. 223.82 și s'au împărțit din fond elevii din gimnasiu, din școla reală și școla comercială.

Raportul detaiat despre situațiunea acestui fond a se vedea mai la vale, la capitulul 10. „*Fondurile înființate și administrate de corpul profesoral*”.

B) Ajutorarea profesorilor în misiuni de studii și la editarea de cărți școlare. — La anul 1895 directorul actual al școlilor medii, precum și corpul profesoral abdicând odată pentru tot-deuna de venitul lor particular, ce le competea din taxele de câte 1 fl. plătite de elevi pentru testimoniul școlar, au înființat un fond special sub numirea „*Fondul Coresi*“, având acesta menirea indicată în titlul acestui capitlu. Fondul acesta se alimentează în fie-care an din taxele pentru testimonii și anuar, ce le plătesc elevii.

Până la finea anului școl. present (1903—1904) fondul acesta a facilitat editarea alor 14 cărți școlare, pentru a căror realizare a ajutat pe autorii lor cu cor. 10.196.32, și a ajutat în misiuni speciale de studii și în voiajuri pe 22 profesori în total cu 1500 corone; a contribuit deci acest fond în scopul urmărit de el cu totul cor. 11,696.32 în răstimpul din Sept. 1895 și până în Iunie 1904.

Raportul special despre situațiunea financiară a »Fondului Coresi« a se vedea mai jos, în capitlu 10. „*Fonduri înființate și administrate de corpul profesoral*“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

C) Internatele noastre. — Lângă școlile noastre există 2 mici internate, cari, în lipsă de localități proprii, adăpostesc în case particulare la câte o gazdă pe cei câți-va elevi, cari pot fi primiți. Aceste două internate sunt: *Internatul Cristurian* și *Internatul Ienciovici*. Iată câte-va date despre originea și situația acestor internate.

a) *Internatul căpitanului G. Cristurian* s'a înființat prin testamentul acestuia din 25 Noemvrie 1874, prin care lasă ca moștenire bisericei Sf. Nicolae (Brașov-Scheiă) două case ale sale din Bucuresci, prețuite cu suma de 4000 galbeni (20,000 fl.), din venitul cărora să se înființeze un internat pe sêma școlărilor lipsiți, dar silitori dela gimnasiu, școla reală și comercială, — care internat va avea să-i poarte numele. — Casele amintite se pot și vinde, ceea-ce s'a și întâmplat, și venitul are a se folosi din partea bisericii spre același scop.

Administratorul testațiunei Cristurian e așa-dară biserica Sf. Nicolae iară internatul, neposedând încă o casă proprie, e instalat, conform testamentului, la un particular, de present la

D-l Chr. Orghidan, măcelar. Director al internatului, conform dispozițiilor testamentare, e părintele protopop Bartolomeiș Baiulescu.

Acest internat s'a deschis în anul 1880 și a adăpostit de obicei câte 4 școlari pe an; anul acesta au fost în internat numai 2 școlari și anume: *Simeon Turtea* din cl. V. gimn. și *Mateiu Boeriu* din cl. VIII. gimn.

Intertenția acestor 2 interniști în anul acesta a costat 71 cor. pe lună, ceea-ce face pe an : 710 *corône*.

b) *Internatul Ienciovicî* s'a întemeiat în anul 1894 pe baza testațiunei și contractului reciproc dintre soții Dimitrie și Zoe Ienciovicî din 25 Ian. 1887. Cei doi soți testară suma de 30,000 lei și hotelul »Treî husari« din Tușnad, vîndut mai târziu cu prețul de 11,000 fl., ca după vremuri crescînd capitalul de 30,000 lei la suma de 200,000 lei, să se înființeze un internat pe lângă școlele noastre, care internat să le poarte numele. — Până la ajungerea acestei sume însă, $\frac{1}{4}$ din venitul sumei de 30,000 lei, precum și venitul hotelului, să se folosească imediat după mórtea lui D. Ienciovicî la întreținerea câtor-va școlari cu cele necesare. Averea fundațiunei Ienciovicî o administrează Eforia școlară. Internatul, deschis în 1894, a fost plasat într-o casă particulară, la D-na Elena Munteanu. În acest internat se primesc de obicei câte 3 școlari pe an; în anul școl. present au fost iarăși 3 interniști, și anume: *Radu Mircan* din clasa IV. gimn., *Nic. Pîrcu* din cl. III. com. și *Brutus Pécurar* din cl. II. com.

Intertenția acestor 3 elevi a costat 135 cor. pe lună, — deci 1350 cor. pe an.

*

D) Ajutorarea școlarilor săraci cu manuale de școală. — An de an biserica Sf. Nicolae din Scheiș (Brașov) pune în budgetul său câte o sumă, din care se cumpără cărți pentru acei școlari săraci din școlele medii și superioare, cari aparțin după nascere parohiei bisericii Sf. Nicolae. În anul școl. present s'au spesat din partea bisericii spre scopul indicat *corône* 189-27 și au fost provăduți cu 235 manuale de școală necesare cu totul 36 școlari dela școlele medii (gimnasiu și reale).

*

E) Locul de patinat. — Patinatul, această distracție igienică în timp de iarnă, din anul 1899 încetează formeză obiectul deosebitei îngrijiri a conducerii școlilor noastre. În iarna anului amintit s'a luat pentru întâia-ori dispozițiunile necesare, ca terenul curții de gimnastică să fie schimbat pe iarnă în lac de patinat. Spre acest scop s'a introdus conductul de apă în curtea de gimnastică, s'a făcut un pân de grădele și o baracă de lemn pentru scutintă în contra frigului. Peste vară aceste ecarete se adună și se grijesc în pivnițele școlei, iar cu apropierea iernii ele se aședă la locul lor în curtea de gimnastică, se mai nivelază puțin terenul, dacă e nevoie, și îndată-ce dăgerul, locul se stropesce cu apa acuaductului, până se formeză o crustă de ghiată pe pământ. Stropitul se continuă până când crusta ajunge la grosimea de 2—3 cm. și lacul de patinat este gata.

Inspectia peste patinat a avut-o de astă-dată D-l prof. de gimnastică *P. Roșca*, care a fost gratificat pentru acest serviciu cu cor. 100 din partea Onoratei Eforii școlare, iar încassarea taxelor a îngrijit-o D-l prof. *Ioan Pricu*.

Îngrijirea lacului a avut-o 1 servitor ocasional angajat.

Pentru folosința locului de patinat sunt stabilite următoarele taxe:

a) școlarii din clasele noastre primare, gimnasiul nostru inferior, școla noastră reală inferioară plătesc ca abonament pe sezon 60 bani;

b) școlarii din gimnasiul nostru superior și dela școla noastră comercială plătesc ca abonament pe sezon 1 corónă;

c) streinii: abonament pe sezon 2 coróne;

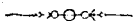
d) un bilet pentru patinat odată: 20 bani;

e) un bilet pentru privitori: 10 bani.

S'a făcut cu totul 119 abonamente, dintre cari numai 4 dela externi, încassându-se suma de cor. 108'40; — din bilete singurate s'a încassat cor. 10'80, — totalul brut al venitelor deci a fost de cor. 119'20. — Saldul transpus Efor. școl. cor. 81'85.

Locul de patinat a stat la dispoziția școlarilor în fie-care zi dela 10 ore a. m. până la 12 și $\frac{1}{2}$ ore m., iar după amedzi dela 2 $\frac{1}{2}$ până la 4 și $\frac{1}{2}$. În anul acesta s'a deschis locul de patinat în ziua de 12 Decemvrie v., iar ultima zi de patinat a fost în 5 Februarie v. — În restimpul acesta a fost ghiată bună de patinat în 67 jumătăți de zile.

F) Baia gratuită pentru școlarii săraci. — În urma împrejurării fericite, că Eforia școlilor noastre are stabilimentele sale de băi în nemijlocita apropiere a școlilor, școlarii noștri au mari și însemnate înlesniri întru de a folosi băile, atât de necesare prosperității igienice a corpului. La băile de abur cu diferite dușuri reci și calde, cu un basîn mare rece și unul mai mic cald, sunt băi cu preț redus (50 bani) pentru școlari în fie-care săptămână odată, Joi, dela 4—6 ore; iar dela 6—8 ore sunt *băile gratuite* pentru toți școlarii săraci ai școlilor noastre. Aceștia sunt ținuți în evidență la direcțiunea școlilor și se trimit la baie în grupe de câte 20—25 școlari, așa încât în 4—5 săptămâni se perîndeză toți școlarii săraci odată la baie. Astfel în decursul celor 10 luni de școală vine de vr'o 8-ori rîndul la baie pentru fie-care școlar sărac. Observăm, că la ordin medical, Eforia școlară dă și concesiuni speciale de băi gratuite pentru elevii avisați la vr'o cură de băi.

9. Mijlocele de învățămînt.

I. Biblioteca.

Bibliotecile școlilor se împart în a) *biblioteca centrală* (în usul corpului didactic); b) *bibliotecile de clasă* (12 la număr în usul școlarilor); c) *biblioteca de mîna* (în usul profesorilor, pentru întrebuințarea zilnică în cancelaria prof.).

A) Biblioteca centrală.

Conținea cu finea acestui an școlar (31 Maiu v.) 8921 opuri în 9397 vol. și 5293 fasc. Sporul din acest an este de 386 vol. și 2 fasc. din cari s'au cumpărat 26 opuri în 39 vol. în valoare de cor. 110 (plus revistele din anul școl. trecut 18 vol. socotite în valoare de cor. 190).

Opurile cumpărate sunt: A. Murășan: Din poeziile lui. 1 t. — Sămănătorul I—II. 2 t. — Dr. E. Fischer: Die Herkunft der Rumänen. Bamberg 1904. 1 t. — Deák F. Beszédei I—VI. Budapest 1903. — Heinrich G.: Egyetemes irodalomtörténet I. Budapest 1903. — M. Eminescu: Geniu pustiu, București 1904 — Haacke u. Kuhnert: Das Thierleben der Erde, Berlin 1901 3 t. — I. Adam: Rătăcire, București 1901. — Hickmann: Universal-Taschen-Atlas, Leipzig 1904. — Dr. Diaconovich: Enci-

clopedia română III., Sibiu 1904 (2 es.) — Șăineanu : Dictionar univ. al limbei rom., Craiova 1 t. — Sorcovă : Clipe de repaus, II., Brașov 1903. — Anghel și Iosif : Trad. din Verlaine, Bucuresc. — G. Coșbuc : Din țara Basarabilor, Bucuresc. 1901. — D. Zamfirescu : În război, Bucuresc. 1902. — R. Rosetti : Printre picături, Bucuresc. 1904. — N. Gane : Țile trăite, Iași 1903. — N. Gane : Pagini răslete, Bucuresc. 1901. — Riria : Cânturi vechi ; Cânturi nouă, Bucuresc. 1902 2 t. — N. Iorga : Drumuri și orașe în România, Bucuresc. 1904. — Brătescu-Voinești : Nuvele și schițe, Bucuresc. 1903. — I. Ciocârlan : Pe plai, Bucuresc. — S. Secula : Povestiri și schițe, Arad 1903. — Dr. Tiktin : Român.-deutsches Wörterbuch 8. Bucuresc. 1 fasc. — S. Nădejde : Patimi, Bucuresc. 1904. — Elena N. Voronca : Datinele și credințele pop. român, Cernăuți, 1903. 3 t.

Donățiunile sunt : Dela Consistoriul archidieceșan din Sibiu 1 t. — Academia maghiară (în contul cuotei anuale de 20 cor.) 50 t. — Academia rom. 8 t. — Consistoriul diecesan din Caransebeș 1 t. — Biserica Sf. Nicolae, Brașov, 1 t. — Societatea pentru crearea unui fond de teatru român, 2 t. — Direcțiunea școlilor medii, Brașov, 1 t. — Univers. săsescă, 2 t. — Tocilescu Gr. 1 t. — Ghica D. I., 1 t. — Vărsinecz, 1 t. — Dr. Eszterházy 1 t. — P. Roșca 1 t. — G. Chelariu 1 t. — Nic. P. Petrescu 54 t. — Bogdan D. G. 2 t. — Péch Al. 1 t. — Societatea de gimnast. din Arad 1 t. — T. Ionescu 1 t. — V. Onițiu 12 t. — G. Demeter 1 t. — Dr. V. Braniște 3 t. — N. N. 1 t. — I. Boeriu, 1 t. — T. Maiorescu 1 t. — Alcalay 1 t. — Gh. N. Negoescu 10 t. — Dr. Erdély 1 t. — Dr. I. Beu 1 t.

În schimb dela diferite institute am primit 167 volume.

B) Bibliotecile de clasă.

Bibliotecile de clasă au cu finea acestui an școl. (31 Maiu v. 1904) 1818 vol. — Sporul din anul acesta e de 69 opuri în 227 vol., din cari sunt cumpărate 213 vol., iar donate de L. Robert (Wodianer) 13 t. și de D. Gal, școlar cl. IV. reală, 1 t.

Saldul fondului pentru augmentarea bibliotecilor de clasă dela finea anului trecut a fost de cor. 117.12. În anul acesta au intrat cor. 285.80. Din aceste sume s'au spesat parte pentru opurile cumpărate, parte pentru compactarea lor cor. 332.17, astfel, că cu ziua de azi mai avem un rest de cor. 70.75 plus

interesele de cor. 10:55, total deci cor. 81:30, care se află depuse la filiala »Albina« cu libelul Nr. 12250.

Iată situațiunea bibliotecilor de clasă per 1 Iunie v. 1904 :
Biblioteca clasei VIII. gimn. are 335 volume. Spor 15 volume.

»	»	VII.	»	»	362	»	»	18	»
»	»	VI.	»	»	235	»	»	33	»
»	»	V.	»	»	148	»	»	25	»
»	»	IV.	»	»	164	»	»	19	»
»	»	IV. reală	»	»	110	»	»	19	»
»	»	III. gimn.	»	»	99	»	»	20	»
»	»	III. reală	»	»	112	»	»	24	»
»	»	II. gimnas.	»	»	80	»	»	15	»
»	»	I.	»	»	69	»	»	9	»
»	»	II. reală	»	»	63	»	»	17	»
»	»	I.	»	»	41	»	»	12	»

Total 12 bibliotecă de clasă cu 1818 vol. Spor. 227 volume.

Opurile procurate pentru bibliotecile de clasă sunt: Petőfi: trad. de St. Iosif, Poesii alese, Craiova 1 t. (4 es.) — Hoffmann Fr.: Iubiți și pe dușmanii voștri, trad. de Danilescu, Brașov 1903 (4 es.) — Sămănătorul I—II, București 1902—903 2 t. — V. Vlad Delamarina: Poesii, Lugoj 1902 (3 es.) — G. Coșbuc: Versuri și proză (Bibl. noastră 3—4), Caransebeș 1897, (10 es.) — I. Slavici: Pădureanca, Sibiu 1884 (4 es.) — I. Creangă: Harap alb, Brașov (10 es.) — Bolintinean D.: Legende și Balade, București 1896 (4 es.) — C. Negruzzi: Lăpușneanu, București 1900 (4 es.) — I. Neculcea: Letopișețul țerei Moldovei, București 1896 (3 es.) — G. Urechie: Domniș țerei Moldovei, București 1894 (1 es.) — V. Alexandri: Ovidiu, București (2 es.) — Gr. Alexandrescu: Poesii și fabule, București 1896 (1 es.) — Russo: Cântarea României, București 1902 (1 es.) — Hey, trad. de Canianu: Mitologia greacă și romană, București 1904 (1 es.) — I. Creangă: Opere complete: V—VI (5 es.) — V. Alexandri: Poesii pop. București 1900 (8 es.) — V. Alexandri: Poesii eroice, București 1903 (4 es.) — V. Alexandri: Dumbrava roșie, București 1903 (8 es.) — Genoveva, Brașov (6 es.) — Arghir și Elena, Brașov 1897 (7 es.) — De Foë: Robinson Crusoe, Brașov 1891 (8 es.) — Carmen Sylva: Poveștile Peleşului, Iași (8 es.) — Coșbuc: Fire de tort, București 1898 (2 es.) — St. Iosif: Patriarhale, București 1901 (2 es.) — Coșbuc G.: Ziarul unui Pierde-

Vară, Bucurescî 1902 (3 es.) — V. Alexandri: Fântâna Blanduziei, Bucurescî 1901 (2 es.) — I. Creangă: Opere compl., Bucurescî 1902 (2 es.) — P. Ispirescu: Basmele rom., Bucurescî 1901 (4 es.) — I. Slavici: Novele I—II, Bucurescî 1892 (2 es.) — D. Gherea: Studii critice III, Bucurescî 1897 (2 es.) — N. Petraşcu: V. Alexandri, Bucurescî 1894 1 t. — Ventură: Teatru I, Bucurescî 1893 1 t. — Eminescu: Poesii, Bucurescî 1903 (3 es.) — Caragiale: Teatru I—II, Iaşi 2 t. (2 es.) — Caragiale: Schiţe, Iaşi 1897 (2 es.) — A. Vlăhuţă: România pit., Bucurescî 1902 (2 es.) — St. Iosif: A fost odată, Bucurescî 1903, 1 t. — A. Vlăhuţă: Poesii, Bucurescî 1899, 1 t. — Flammarion: Ce-î Cerul? Craiova 1 t. — I. B. Deleanul: Țiganiada, Braşov 1900 (2 es.) — V. Alexandri: Opere compl. I—II, Bucurescî 1903, 2 t. (2 es.) Gr. Alexandrescu: Versuri şi proză, Bucurescî 1902 (2 es.) — V. Alexandri: Despot-Vodă, Bucurescî 1901 (4 es.) — A. Odobescu: Mihnea Vodă, Bucurescî 1901 (6 es.) — I. Creangă: Opere compl., 3 t. (3 es.) — Gane: Novele I—III, Bucurescî 1899, 3 t. (4 es.) — I. Adam: Rătăcire, Bucurescî (2 es.) — G. Coşbuc: Răsboiul nostru, Bucurescî 1900 (4 es.) — V. Alexandri: Cetatea Neamţului, Cernăuţi 1902 (2 es.) — I. Vulcan: Ştefan Vodă, Oradea m. 1893, (3 es.) — G. Coşbuc: Balade şi idile, Bucurescî 1902 (2 es.) — Mihaileanu: Mithologia, Bucurescî 1897 1 t. — Anton Pann: Povestea vorbeii, Bucurescî (8 es.) — D. Bolintineanu: Legende ist., Bucurescî (4 es.) — V. Alexandri: Proză, Bucurescî 1904 (2 es.) — Dr. Diaconovich: Enciclopedia rom. III, Sibiu 1904 (4 es.) — Iskolai könyvtár, 7, 8 şi 10, Budapesta 3 t. — Jókai: Kedves Atyafiak, 1 t. — Tompa: Népregéi (2 es.) — Benedek: Magyar mese és mondairály I, 1 t. — Jókai: Az új földes úr, 1904, 1 t. — Erdély aranykora, 1903, 1 t. — Kisfaludi K.: Vig beszélyei, 1900, 1 t.

C) Biblioteca de mână.

Conţine 41 opuri în 174 vol.; spor 32 vol. (din cari 20 trecute din bibl. centrală).

II. Reviste şi diare.

a) Ni s'au trimis gratuit:

1. Fóia diecesană din Caransebeş. 2. Telegraful român din Sibiu. 3. Hivatalos Közlöny, Budapest, 2 esemplare. 4. Egészség din Budapesta, 2 esemplare. 5. Herkules, Budapest.

b) Reviste abonate :

1) Archiva, organul societății științifice și literare din Iași, abonament anual 15 lei. 2) Convorbiri literare, abon. an. 15 cor. 3) Transilvania, organul Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, abon. an. 10 cor. 4) Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde, Nagyszeben, abon. an. 5 cor. 5) Zeitschrift für Schulgeographie, abon. an. 6 M. 6) Lehrproben und Lehrgänge aus der Praxis der Gymnasien und Realschulen, abon. an. 8 M. 7) Natur und Schule, abon. an. 8 M. 8) Zeitschrift für den mathematischen und naturwissenschaftlichen Unterricht, abon. an. 12 M. 9) Zeitschrift für österreichische Gymnasien, abon. an. 24 cor. 10) Deutsche Turnzeitung, Leipzig, abon. an. 8-60 M. 11) Weltall und Menschheit, abon. an. 14-40 M. 12) Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht de Poske, abon. an. 12 M. 13) Zeitschrift für Philosophie und Pädagogik von W. Rein, abon. an. 6 M. 14) Századok, revistă istorică, abon. anual 10 cor. 15) Magyar Nyelvőr, abon. an. 10 cor. 16) Tanáregyesületi Közlöny, abon. an. 8 cor. 17) Revistele și buletinele edate de academia maghiară : a) A magyar tudományos akadémiai Almanach ; b) Nyelvtudományi közlemények ; c) Értekezések a történeti tudományok köréből ; d) Értekezések a természettudományok köréből ; e) Értekezések a matematikai tudományok köréből ; f) Matematikai és természettudományi értesítő ; g) Archeologiai Közlemények. Abonamentul anual la revistele și buletinele academiilor maghiare face 20 cor. Abonamentul anual al revistelor face : 206.70 coróne.

III. Musee și colecțiuni.

1. Museul istoric-filologic.

Colecțiunea muzeului istoric-filologic la sfârșitul anului școlar 1903/4 a constat din 170 obiecte, în valoare de cor. 824-16, plus o colecțiune de materii de construcțiune română, precum : cărămidă, scocuri, mozaicuri, petriș ș. a., cari au rămas tot în starea din anul trecut.

În decursul anului s'au procurat 4 tablouri din colecțiunea : »Hölzels Wandbilder«, reprezentând ocupațiunea țăranilor din timpul iernii, primăverii, verii și toamnei, montat 36 cor. Biserica Sfântului Nicolae din Brașov a dăruit 4 fotografii, a hrisóvelor în chestia unații dela începutul sec. XVIII. Valoarea lor e cor. 20.

2. Colecțiunea numismatică.

Colecțiunea numismatică a constat la sfârșitul anului trecut din 735 piese, anume: bani, vechi și noi, și monede comemorative.

În decursul anului școlar 1903/4 colecțiunea s'a sporit cu 10 piese și anume: 8 argint, 1 aramă și 1 hârtie. Ea constă acum din 745 piese și anume: 11 de aur, 398 argint, 25 nikel, 244 bronz și aramă, 28 hârtie și 39 copii galvanoplastice.

Au contribuit la sporirea colecțiunii prin donațiuni: Dâmba Balașa Blebea, Bis. gr. or. Brașov și D-l V. Groza.

3. Museul de științe naturale.

La finea anului 1902/3 secțiunea zoologică și botanică constă din 8975, cea mineralogică din 565 esempl. Table de părete erau 228.

În decursul anului am primit ca donațiuni dela domni: Ioan Burduloș, comerc. în Brașov, o păreche de găinușe (*Tetrao bonasia*); George Maier, preot în Toplița, un opal comun.

Astăzi secția zoologică și botanică se compune din 8977, iar cea mineralogică din 566 esempl. Table de părete sunt 228.

Valoarea tuturor obiectelor din muzeu ajunge la suma aproximativă de 7110 cor.

4. Laboratorul de fizică.

Cu finea anului școlar 1902/3 au fost în cabinetul fizical 310 aparate în valoare de cor. 8744.08.

În anul școl. 1903/4 s'au procurat 113 diapozitive pentru Schiopticon în valoare de cor. 156.80. Socotind diapozitivele sub un număr cabinetul fizical dispune cu finea anului școl. 1903/4 de 311 aparate în valoare de cor. 8900.88. Aceste diapozitive sunt: a) pentru istorie 30; b) pentru arheologie 24; c) pentru geogr. fizică 14; d) pentru geografie 45.

5. Laboratorul de chimie.

Laboratorul de chimie are 220 flacone cu diferite corpuri și reagenții; 72 aparate și 4 tabele tehnologice.

6. Colecția hartelor.

La începutul anului școlar 1903/1904 colecția hartelor conținea: 60 harte istorice, dintre cari 52 murale, 2 globuri și 155 harte geografice.

În decursul anului școlar 1903/4 s'a procurat o hartă geo-

grafică murală astfel, că la finea anului școl. present hartele geografice sunt în număr de 156 esemplare.

7. Sala de desen.

Starea recuisitelor și a aparatelor de desen în decursul anului școlar present a rămas tot ca în anul trecut. Valoarea lor este de cor. 497.40.

10. Fonduri înființate și administrate de corpul profesoral.

A) Fondurile mesei studenților.

I. Fondul general al mesei studenților 1903/904.

Iunie 1903.		Venite.	Erogaț.
		Cor. b.	Cor. b.
Saldul cassei	17,775.27		
D-lui Ioan și Euf. Avrigean pentru masa studenților pro Maiu v. a. c.			340.53
D-l M. Sceopul în amintirea regretatului său amic † Mache: Lei 10.—	9.52		—04
Spese postale cu expedarea libelelor de deposit la »Lugoșana« și »Ardeleana« pentru introducerea intereselor semestrale (à 45 bani).			—90
Interese semestrale după depositul „Albina“ Nr. 12869	57.24		
Interese semestrale după depositul „Ardeleana“ Nr. 3653.	385.—		
Interese semestrale după depositul „Lugoșana“ Nr. 1455	48.76		
Iulie 1903.			
„Steana“ inst. de econ. în Român Petre Porto postal cu exped. Dării de seamă V. despre masa stud. (14 exempl. în România, à 10 b., 128 exempl. în patrie à 5 bani.)	20.—		—04
			7.80
Transport	Cor. 18,295.79		349.31

	Venite. Cor. b	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	18,295·79	349·31
80% din venitul semestral al fondului „Bologa“ K. 52·90.	67·37	
$\frac{3}{5}$ părți din venitul semestral al fondului „El. Popovici“ K. 14·47		
Spesele de editare a Dărei de seamă V în 600 exemplare à 2 $\frac{1}{2}$ coale (reprod. din Anuar) la Ciurcu et Comp. . .		80—
80% din venitul semestral al fondului „Haral. Stănescu“ K 36·16	55·52	
80% din venitul semestral al fondului „Iord. Muntean“ K. 19·36.		
$\frac{3}{5}$ din venitul semestral al fondului „I. și El. Săbădean“	16·58	
Porto postal p. 16 exempl. Dare de seamă V. (5 à 10 b. 11 à 5 b.)		1·05
Onor. Domn Ioan Maximilian, capelan gr. or. rom. în Stupini, cotisat. anuală .	4—	
D-lui Ioan și Eufrosina Avrigeanu pentru întreținerea mesei studenților pro Iunie v. a. c.		296·74
„Casa de păstrare“ societ. pe acții în Miercurea	40—	
August 1903.		
Doamna Alexandrina Trifa, Bucium-Poeni, în memoria reposatului ei tată Do- metiu Dogariu	4—	—·04
Septembrie 1903.		
Doamna vęd. Cornelia Dav. Terfaloga întru pomenirea neuitatului ei consoț David Terfaloga protopop	20—	
N. N. la adunarea societ. teatrale în S.-Sebeș „Fortuna“, institut de credit în O.-Radna ajutor	4— 20—	—·04
Doamna vęd. Elena Craioveană Helchiu întru amintirea răposatului ei consoț	20—	
Transport . . . Cor.	18,547·26	727·18

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	18,547·26	727·18
D-1 Dimitrie Negrean, prof. universit., București	18·96	
D-1 Ioan Schiopu, preot gr.-or. cotisație anuală pe 2 ani	8—	
Dómnă Mina Vlad Alexandrescu din Brăila în memoria decedatului ei fiu Ioan Vlad A.	40—	
D-șórele Alexandrina, Geni și Mina Wagner întru amintirea de veci a iubitei lor surori † Helena Wagner contribuie 20 cor., iar Dómnă Maria Trandafilidi n. Wagner ca soră contribuie în acelaș scop 10 cor. cu totul:	30—	
Dómnă P. Darius Brașov întru amintirea de veci a reposatei Helena Wagner . .	6—	

Octomvrie 1903.

Dómnă véd. Eufrosina Mețiană din incidentul parastasului de 1/2 de an în memoria neuitatului ei conșoț protopresbit. † I. Mețianu	30—	— 04
D-1 George Popovici, locoten. colonel Brașov	10—	— 04
D-1 Ioan Stan din Feldiőră întru amintirea reposatei sale mame și soții: Carolina și Ana	20—	
D-1 Dr. Ioan Popp c. și reg. medic de stat superior și medic șef al garnizónei Brașovului și soția D-Sale Constanța cu ocașia sərbării nunții lor de argint	40—	— 04

Noemvrie 1903.

D-1 Dr. Zosim Chirtop, adv. în Cămpeni, ajutor	100—	— 04
Dómnă véd. preotésă Susana Nan n. Frateș din Rêșnov, în memoria conșoțului ei răpos Dimitrie Nan	5—	

Transport . . . Cor.	18,855·22	727·34
----------------------	-----------	--------

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	18,855·22	727·34
Am ridicat dela »Albina« cor. 1268 52 și (împreună cu 205 corône ai fondului »Coresi«) i-am trimis în epistolă de banî ca deposit cu 6% la »Lugoșana« (libel Nr. 1455); porto poștal . . .		—78
Porto postal pentru expedit. petițiunilor de ajutôre cătră băncile românesce din patrie (49 adrese à 20 banî) . .		9·80
D-l Ioan Vătășan, Sibiu și soția, în me- moria nașului lor răpos. în 6 Nov. n. a. c., asesorul consist. pens. Zah Boiu	10—	—04
D-l Ioan Popița, paroch gr. or. român în Comana infer.	10—	
D-lui și D-nei Ioan și Eufrosina Avrigeanu pentru întreținerea mesei studenților în Octomvrie v. a. c.		381·76
„Bihoreana“, institut de credit și econ. Oradea mare	20—	—04
S'au mai expedit ulterior 11 petițiuni la 11 bănci române din patrie pentru votare de ajutôre (20 b. portô) . .		2·20
D-l Dr. Victor Colceriu, medic în Magyar- Lápos ajutor	20—	—04
D-l R. Ion din Gara Sihlea România . .	35·24	—04

Decemvrie 1903.

D-l Dr. Valeriu Olariu, medic în Teregova <i>Colecta nr. 10</i> a elevului primit la masa studenților <i>Ioan Dandea</i> (cl. VI. g.) din Câmpeni: Dem. Goia, preot gr. or. Sohodol (Abrud), Nic. Onetiu, preot gr. or. Sohodol, Iuliu Poruțiu, preot Câmpeni, câte 2 cor.; Teodor Orlea 1 cor., Const. Cothișel, preot gr. or. în Certege 5 cor.; Ioan Todea, preot	10—	
--	-----	--

Transport . . Cor. 18,960·46 1,122·04

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . Cor.	18,960·46	1,122·04
Scărișoara 1 cor., Grig. Nicola, paroch gr. or. Vidra de jos, 1 cor., Aurel Gomboș 40 bani, (?) Popa 40 bani, George M. Corcheșiu din Câmpeni 1 coronă, total 15 cor. 80 b. . . .	15·80	—04
<i>Colecta nr. 15</i> a elevului primit la masa studentilor <i>Romul Mioc</i> (cl. VIII. g.) din Mărcina: D-l Petru Mioc, notar cerc. 10 cor., Victor Cipu, comerciant 2 cor., Ios. Mioc, învăț. pens. 1 cor., George Țiunea, învăț. 5 cor., Ios. Bu- zan, comerciant 2 cor., E. M. 2 cor., Nic. Nica, jude com. 2 cor., Iosefina Popovici 3 cor., Paul Mioc, preot 2 cor., I Alexandrescu, învăț. 2 cor., Pan Vuia, comerc. 1 cor., Aug. Radu, preot 1 cor., Paul Iorgovici, preot 4 cor., G. Jianu, învăț. 1 cor., Dr. Petru Corneanu, adv. 5 cor., Dr. Mih. Gropșian, adv. 4 cor., Tr. adv. 4 cor., Ioan Surlașiu, jude 1 cor., Iosif (?) notar 2 cor., Ios. Tămășel 10 cor., Dr. I. Nedelcu 4 cor., Maria Mioc, economă 1 cor., David Orza, econom 1 cor., Iosif Baica, econ. 1 cor., . . . : . . . total . . .	71—	
<i>Colecta nr. 16</i> a elevului primit la masa stud. <i>Nicolae Oprean</i> , (cl. VIII. g.) din Poiana Sibiului: I. N. Oprean 2 cor., I. N. Bija 1 cor., I. Dobrotă 2 cor., Ilie Oprean 1 cor., D. Branga 1 cor., I. Vlad 1 cor., G. Vonica 1 cor., Maria I. Do- brotă 1 cor., Romul Vraciū, învăț. 2 cor., Elena Vlad 1 cor., Ilie Dobrotă 2 cor., Nic. Șerbu 1 cor., Aron Șerb, preot 1 cor., I. Bozdog 1 cor., Adam		
Transport . . Cor.	19,047·26	1,122·08

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	19,047·26	1,122·08
Micu 2 cor., Nic. Dobrotă 1 cor., I. Sa- rachie 1 cor., I. Creangă 1 cor., G. Băr- bat 1 cor., Ilie Moga 1 cor., D Șufană 1 cor., Aron Șerb 50 bani, Nic. Banu 50 bani, N Simion 50 bani, I. Toma 50 bani, total	28—	
D-lui și Dómnnei Ioan și Eufrosina Avri- gean pentru întreținerea mesei stud. pró Noemvrie v. a. c.		359 66
D-l adv. Nicolae Garoiu din Zărnești, din incidentul morții întemplate în 16 n. a. c. a iubitei sale mame, Nedelca I. Garoiu spre pie memoriă	50—	— 04
Dómnna Maria Nicórá din Hunedóra în amin- tirea fostului ei soț Nicolae Muntean și a fiului ei Corneliu	10—	— 04
D-l Vasile Bărbat, învăț. Satulung, cotis. anuală	2—	— 04
Dómnna vęd. Maria Moise Beu din Apoldul mic întru pomenirea decedatului ei consoț Moise Beu	30—	— 04
„Unirea”, institut de credit în Vad . . .	20—	— 04
Epist. cu libelul de deposit la »Ardeleana« Orăștie		— 45
Epist. cu 4 libele de deposit la »Lugoșana« în Lugoș		— 45
D-l protop. Vas. Domșa Orăștie, donéză o pretensiune a D-sale	4—	
Dómnna Eugenia Paraschiv n. Mihályi în memoria iubiților ei răposați Ioan (soț), Gregoriu (fiu) și Ana (fică)	10—	— 04
Interese semestrale după depositul „Albina” Nr. 12869	62·29	
Interese semestrale după depositul „Arde- leana” Nr. 3653	363·50	
Transport . . . Cor.	19,627·05	1,482 88

	Venite. Cor. b	Eregat. Cor. b.
Transport . . . Cor.	19,627.05	1,482.88
Interese semestrale după depositul „Lugoșana“ Nr. 1455	62.84	
Ianuarie 1904.		
$\frac{3}{5}$ părți din venitul semestr. al fondului „I. și El. Săbădeanu“	16.64	
80 % din venitul semestr. al fondului „Val. Bologa“	54.65	
$\frac{3}{5}$ părți din venitul semestr. al fondului „Elena A. Popovici“	14.64	
80 % din venitul semestr. fond. „Haral. T. Stănescu“	37.47	
80 % din venit. semes. al fond. „Iord. Munteanu“	26.67	
80 % » » » » „Abiturienților din 1893“	2.70	
Corul plugarilor din Bod prin părintele Vas. Mereț	10.—	
Porto pentru epistole recom. la „Lugoșana“ și „Ardeleana“		—90
<i>In loc de felicitări de anul nou dela D-nii profesori din Brașov: Virgil Onițiu 3 cor., L. Nastasi 2 cor., P. Budiu 2 cor., D. Făgărășianu 2 cor., Dr. Ios. Blaga 3 cor., Ioan Petrovici 2 cor., G. Chelariu 2 cor., Aurel Ciortea 2 cor., Arseniu Vlaicu 2 cor., I. Socaciu 3 cor., Andreiu Bârsean 2 cor.</i>		
	25.—	
D-1 Ștefan Dobrean, comers. Galați, în amin-tirea răposatei sale soții † Paraschiva Olga Dobrean 40 lei	37.80	
Domnii Mihalovits & Nussbächer Brașov în loc de A. n. f.	10.—	
D-1 Nic. Fizeșan, capelan militar, Brașov în loc de A. n. f.	3.—	
» Ioan Gligore, notar cerc. Veneția de jos în loc de A. n. f.	3.—	
Transport . . . Cor.	19,931.46	1,483.78

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	19,931.46	1,483.78
D-l Savu Luca, învăț. Satulung, cotis. an.	2.—	
» Dr. I. Hosanu, medic, Brașov, <i>în loc de A. n. f.</i>	10.—	
» Emil I. Bologa, Brașov <i>în loc de A. n. f.</i>	2.—	
D-luși și D-omneșii Ioan D. Avrigeanu Loco, pentru masa studenților pro Decem-vrie v. 1903		345.26
D-l Nicolae P. Dima <i>în loc de A. n. f.</i> .	10.—	
» G. Boldea, căpit. pens. Turda, <i>A. n. f.</i>	3.—	—04
» G. Comaniciu, not. pens. Veneția, » »	3.—	—04
» Dr. A. Halic, medic Lipova, <i>A. n. f.</i>	4.—	—04
Domnii profesori (Brașov) <i>în loc de A. n. f.</i> :		
D-l Ip. Ilasievici 2 cor., G. Dima 3 cor., I. C. Panțu 2 cor., I. Pricu 2 cor. .	9.—	
<i>Colecta nr. 17 a elevului primit la masa stud. Al. Sulică, cl. VIII. g. : Alexe Sulică 2 cor., Radu M. Odor 1 cor., Alecu Vidrighinescu 1 cor., Ioan B. Munteanu 1 cor., Paraschiva Panțu 80 b., Dum. St. Mircan 1 cor. 20 b., Bucur Păisă 2 cor., Manole Manole 2 cor., Ioan Căruță 2 cor., Alexe Băncilă 2 cor., Dum. Comșa 1 cor., Alexe Pascu 2 cor., Toma Bronea 2 cor., Nic. Șeitan 1 cor., Bucur Grădin 1 cor., Valeria Gatoff 1 cor., Radu R. Moroian 2 cor., total</i>	25.—	
<i>Colecta Nr. 34 a elevului primit la masa stud. Ioan Nenciu din Bran : Simion Stoica, 1 cor. 40 b., Valeriu Ionică 1 cor. 20 b., . . . Pușcariu 2 cor., Maria Cosma 1 cor., N. Popovici 1 cor., Ilariu Reit 2 cor., Iosif Nenciu 1 cor., Iosif Voinescu 1 cor., cu totul . . .</i>	10.60	
<i>Colecta Nr. 9 a elevului primit la masa stud. Ioan Danciu, cl. VI. gim. din</i>		

Transport . . . Cor. 20,010.06 1,829.16

	Venite.	Erogaț.
	Cor. b.	Cor. b.
Transport . . Cor.	20,010-06	1,829-16
Bucium Cerb: Ioan Danciu 2 cor., Ioan Pușcariu 2 cor., Dum. Todea 2 cor., Simion Crișan 2 cor., George Danciu 2 cor., George Crișan 1 cor., Ioan Anca 2 cor., <i>cu totul</i>		13—
<i>Colecta Nr. 4</i> a elevului dela mașă stud. <i>Nicolae Sculici</i> din cl. V. g. Mărcina: Petru Ciorogariu 1 cor., Paul Lazar 1 cor., Ioan Sculici 1 cor., Iosif Tămașel 3 cor., Nic. Bălmăzu(?) 2 cor., Vranian 1 cor., Păun Atnagiu 2 cor., Florica Manea 22 b., I. Miclea 1 cor., Teod. Panciovan 1 cor., Vasile Murgu 1 cor., Traian Murgu 50 b., Pavel Miclea 1 cor., Ioan Savu 1 cor., George Jacs(?) 1 cor., George Lazar 50 b., Carol Lazăr 2 cor., Ioan Orza 1 cor., Aurel Popovici 1 cor., Petru Poenariu 1 cor., Valeriu Popovici 20 b., Victor Cipu 1 cor., George Golea 30 b., <i>total</i>		24-72
<i>Colecta Nr. 12</i> a elevului dela masa stud. <i>Victor Julia</i> cl. VI. g.: Iuliu E. Cosma 4 cor., G. Drăgan 4 cor., Dr. I. Radu 2 cor., George Moldovan 2 cor., Lazar Perian 2 cor., Romul Popp 2 cor., Artemiu Bălaș 2 cor., Petru Stanca 2 cor., G. Faur 2 cor., Petru Barna lui Mihaiu 1 cor., Dionisie Sida 1 cor., Cornel Moldovan 2 cor., Nic. Stanca 1 cor., Gabor Lazar lui Lazar 1 cor., Dionisie Mateaș 1 cor., Silviu Glava 1 cor., Aron Haneș 50 b., I. Trufaș 1 cor., Avr. Laslău 1 cor., Nic. Popp 2 cor., Petru Julia 50 b., Sim. Băcilă 1 cor., Miler János 1 cor., Ioniță Săcășianu		
Transport . . Cor.	20,047-78	1,829-16

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . Cor.	20,047.78	1,829.16
40 b., Gustav E. Kraus 1 cor., Fr. Steinbrüchner 1 cor., Ioh. Rasch 1 cor., Karl Hopp 2 cor., G. Șiclovan 1 cor., Victor Uscat 1 cor., Petru Iacob 1 cor., Nariță Ispas 1 cor., Nicolae Julia 1 cor., Ioan Julia 1 cor., G. Julia 40 b., Silviu Julia 20 b., Petru Trufaș 1 cor.	50.—	
<i>In loc de A. n. f. domnii profesori: Nic. Sulică 2 cor., Dr. St. Stinghe 2 cor. și Mih. Navrea 2 cor.,</i>	6.—	
<i>In loc de A. n. f. dela Dl T. Catull și I. Brânduș din București câte 5 Lei = 10 Lei</i>	9.48	
Diracțiunea gim. rom. Brașov transpune din colecta corpului prof. pentru Catedrala din Sibiu, un prisos rămas per cassa	6.91	
<i>Colecta Nr. 8 a elevului dela masa stud. Dum. Cazac cl. VI. g. din Satulung: Alexe Verzea paroch 1 cor., I. Jinga 40 b., Niță Butu 5 cor., Maria Banciu 1 cor., Nic. Tuțuianu 2 cor., I. Păltănea 1., I. Bodeană 2 cor., G. Golea 5 cor., I. Ciceiu din Măximeni (prin Focșani) 20 cor., Aldea Tocitu 60 b., I. Median 1 cor., I. Teraș 2 cor., I. Popa 1 cor., Rom. Verzea, preot 2 cor., I. Burtea 1 cor., Valeria Moldovan învêț. 1 cor., G. Median 1 cor., Radu Aldea 3 cor., I. Țiței, învêț. 1 cor., Ioan Jalea 1 cor., Stan Tocitu 80 b., — total . .</i>	52.80	
<i>Colecta Nr. 7 a elevului dela masa stud. Teofil Bucșa cl. VI g.: Maria Bucșa 2 cor., Zah. Manta 2 cor., Al. Manta 20 b., Ios. Cristea 1 cor., I. Mânzariu sen 1 cor., I. Mânzariu 50 b., I. Cristea</i>		
Transport . . Cor.	20,172.97	1,829.16

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	20,172·97	1,829·16
1 cor., Safta Petru 10 b., Ana Urdea 10 b., Jurca Iosif 20 b., Mih. Radu 6 b., Mih. Barb 20 b., Nic. Urdea 40 b., Zah. Fleșariu 20 b., Ilie Urdea 20 b., Zah. Cristea 20 b., Maria Urdea 30 b., Zah. Urdea 40 b., I. Mânzariu 50 b., total	10·56	
<i>Colecta Nr. 3 a elevului dela masa stud.</i> <i>Dem. Morariu</i> cl. V. g.: Dem. Morariu preot 10 cor., I. Matheiŭ preot 20 cor., Alex. Popoviciŭ preot 10 cor., I. Danciu preot 5 cor., Dr. Nic Petroviciŭ adv. 5 cor., Dr. Avramescu adv. 2 cor., Dr. G. Dobrin adv. 2 cor., Dr. C. Jurca 5 cor., Mih. Bésán 5 cor., Co- riolan Bredicean 2 cor., Dr. Caius Bredicean 2 cor., Dr. Pomp. Marcu 5 cor., Nic. Bireescu 3 cor., G. Găescu învăt. 2 cor. — <i>cu totul</i>	78—	
<i>Colecta Nr. 11 a elevului dela masa stud.</i> <i>Ioan Jiană</i> cl. VI. g.: Savu Jiană sodal Timișora.	20—	—04
<i>Colecta Nr. 28 a elevului dela masa stud.</i> <i>Ioan Mașteiŭ</i> III. com.: N. Mașteiŭ 2 cor., Alexe Mașteiŭ 50 b., Andreiŭ Boeriu 1 cor., G. Repede 2 cor., I. Ciotloș învăt. 1 cor. — <i>total</i>	6·50	
<i>Colecta Nr. 31 a elevului dela masa stud.</i> <i>Nicolae Suciŭ</i> III. com.: I. Suciŭ 10 cor., I. Brotea 2 cor., I. Bercan 2 cor., G. Taflan 4 cor., I. Blaga 1 cor., N. N. 4 cor., Ioan Bârsan 2 cor., <i>total</i>	29—	
<i>Colecta Nr. 29 a elevului dela masa stud.</i> <i>Val. Popă</i> III. com.: Dr. Pompeiŭ German 2 cor., I. Bunea 1 cor., Oct.		
Transport . . . Cor.	20,317·03	1,829·20

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	20,317-03	1,829-20
Popp 2 cor., G. Ursu 1 cor., G. Ciocan 1 cor., G. Cosma 1 cor., Ilie Măneacă 2 cor., I. Ghimbășan 1 cor., G. G. Popp 1 cor. — <i>total</i>	12—	
<i>Colecta Nr. 30 a elevului dela masa stud.</i> <i>Dum. Sêrbu</i> III. com.: I. P. Sêrbu 3 cor., Vas. Fugaciû 1 cor., G. Fugaciû 1 cor., I. Voicu 60 b., Stan Môșa 40 b., Stan Mărăroiû 40 b., Nic. Petric 40 b., Buc. Armăsar 80 b., Const. Môșa 40 b., — <i>total</i>	8—	
<i>Colecta Nr. 27 a elevului dela masa stud.</i> <i>G. Stroe</i> II. com. dela Dl Ioan G. Stroescu 50 cor.	50—	
<i>Colecta Nr. 18 a elevului dela masa stud.</i> <i>Oct. Rêcean</i> , cl. III. r.: Oct. Rêcean 1 cor., Nic. Rêcean, preot în Deșani, cotis. an. 5 cor., Sofr. Pruna, învêț. 2 cor., I. Petrișor 2 cor., Vict. Fulicea, notar 2 cor., Ios Martin, preot 1 cor., G. Boeriu, paroch gr. cat. 80 b., Bârt. Vișoli 1 cor., Elvira Rêcean 20 b. . .	15—	
D-1 Onean, inginer București, cotisație an. (prin D-na Elena Dr. A. Mureșianu) 20 Lei n.	18-90	
Reuniunea fem. rom. din Brașov, cotisație an. 200 cor. (timbru pe chitanță 64 b.)	200—	—64
Cand. Mușlea VIII. g. dela un colindat adunat	6—	
<i>Colecta Nr. 19 a elevului dela masa stud.</i> <i>G. Lincu</i> IV. r.: I. Toma, paroch 2 cor., Nic. Rădoiû, învêț. 3 cor., Ștef. Popp 40 b., I. Aldea 40 b., Mih. Pataky 40 b., G. Lincu 40 b., Ana Lincu 40 b., G. Iancu 20 b., Moise Lincu 20 b. <i>total</i>	7-40	
Transport . . . Cor.	20,634-33	1,829-84

Venite. Erogat.

Cor. b. Cor. b.

Transport . . Cor. 20,634'33 1,829'84

Colecta Nr. 2 a elevului dela masa stud.

Const. Coltofean cl. IV. g.: Susana

Coltofean 4 cor., I. G. Oltean 2 cor.,

G. G. Popovici 1 cor., Lud. Gyárfási

40 b., G. Ionel 40 b., Vas. Vas. Bitir

20 b., I. Vuia 1 cor., C. C. Ciurea 40 b.,

Oswald Martini 50 b., Const. Matei 1

cor., G. Micu 1 cor., G. Popp 1 cor.,

G. Lázár 1 cor., Const. Dimian, protop.

4 cor., I. Stanciu 4 cor., G. Teacă 1 cor.,

G. Zănescu 2 cor., Vas. Stăncic 2 cor.,

G. D. Fenechi 2 cor., I. Dimian 2 cor.,

G. C. Gociman 2 cor., Nic. Crisbășan

2 cor., St. Teculescu 1 cor., Dum. Fe-

nechi 40 b., Drăgan Cureau 20 b., Eufros.

Coltofean 40 b. *total*

36-90

Februarie 1904.

Colecta Nr. 5 a elevului dela masa stud.

Sim. Turtea cl. V. g.: Paraschiva Tur-

tea 1 cor., G. Turtea 50 b., Chirion

Turtea 50 b., Sofia Vasilie 1 cor., *total*

3—

Colecta Nr. 1 a elevului dela masa stud.

Rom. Cosma IV. g.: Vas. Mereț 2 cor.,

Aur. Nistor 2 cor., Vas. Moldovean 1 cor.,

G. Lepeduș 20 b. *total*

5'20

Colecta Nr. 20 a elevului dela masa stud.

Eug. Sibiian cl. IV. r.: Ana Sibiian 1 cor.

(an de an), I. Sidon 40 b. *total* . . .

1'40

Colecta Nr. 32 a elevului dela masa stud.

Iuliu Giurgiu cl. V. g.: Romul și Va-

leriu Demian 1 cor., Rom. Rimbaș 1 cor.,

Cantemir Boneu 30 b., N. Cleș 10 b.,

Stef. German 30 b., Traian Stefan 40 b.,

Const. M. Costin 80 b., Cornel Impărat

Transport . . Cor. 20,680'83 1,829'84

	Venite.	Erogaț.
	Cor. b.	Cor. b.
Transport . . . Cor.	20,680-83	1,829-84
1 cor., Olimpia Ometă 1 cor., Romul Giurgiu 1 cor., Nic Giurgiu 40 b., Vas. Boneu 40 b., cu totul 7 cor. 70 b. din cari s'au subtras spese de porto postal 20 bani, deci		7-50
<i>Colecta Nr. 33 a elevului dela masa stud.</i>		
<i>Iosif Caragea</i> cl. VII. g.: <i>Simion Caragea</i> 5 cor., <i>Elia Iana</i> 2 cor., <i>Ana Stoian</i> 2 cor., <i>Nic. Durga (?)</i> 2 cor., <i>Iacob Muntiu</i> 5 cor., <i>Emilian și Ecaterina Novacovică</i> 4 cor., <i>Val. Fizeșian</i> 1 cor., <i>G. Simeon</i> 80 b., <i>Toma Fisteag (?)</i> 2 cor., <i>Vas. Caragea</i> 1 cor., <i>total</i> . . .		24-80
<i>Colecta Nr. 6 a elevului dela masa stud.</i>		
<i>Ioan Bălean</i> cl. VI. g.: <i>văd. Ecaterina Tismonar</i> 10 cor., <i>Lazar Bălean</i> 10 cor., <i>Aur. Crainicescu</i> 2 cor., <i>G. Potocean</i> 3 cor., <i>Costan Frunzăverde</i> 40 b., <i>Todor Drugariu</i> 4 cor., <i>Gongea Costănoiu</i> 2 cor., <i>Sofr. Frenti</i> 1 cor., <i>total</i> . . .		32-40
<i>Colecta Nr. 21 a elevului dela masa stud.</i>		
<i>I. Dobromirescu</i> cl. I com.: <i>Sf. Biserică</i> gr. or. rom. din <i>Dubova</i> 5 cor., <i>Eman. Pirtea</i> 2 cor., <i>Petru Huniția</i> 1 cor., <i>I. Dobromirescu</i> 2 cor., <i>Iac. Milușescu</i> 1 cor., <i>Comuna bisericeii Ogradena-vechiă</i> 5 cor. <i>total</i>		16—
<i>Colecta Nr. 22 a elevului dela masa stud.</i>		
<i>I. Hernea</i> cl. I. com.: <i>Dr. Aurel Novac</i> adv. 4 cor., <i>Boboroni</i> 4 cor., <i>D. Bălănescu</i> 4 cor., <i>Tompă Endre</i> 2 cor., <i>Iul. Roșiu</i> 4 cor., <i>Dr. I. Nedelcu</i> , adv. 4 cor., <i>Dr. I. Manguica</i> 2 cor., <i>Dr. Mékes</i> 2 cor., <i>Bart. Panciovan</i> 1 cor., <i>Iac. Petruț</i> 1 cor., <i>Prachthäuser</i> 1 cor., <i>G. Hernea</i> 2 cor. <i>total</i>		31—
Transport . . . Cor.	20,792-53	1,829-84

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . Cor.	20,792.53	1,829.84
D-lui și D-nei Ioan Avrigeanu pentru întreținerea mesei stud. în luna lui Ianuarie v. a. c.		367.48
D-l Dr. N. Vecerdea, donațiune anuală pro 1903/1904	120.—	
<i>Colecta Nr. 24</i> a elevului dela masa stud. Vas. Bucur cl. II. com.: Ana Moga 1 cor., Traian Florea 1 cor., Vas. Bucur 50 b., N. N. 50 b., <i>total</i> . . .	3.—	
<i>Colecta Nr. 25</i> a elevului dela masa stud. I. Cornuț cl. II. c.: N. N. preot 2 cor., I. Popovici 1 cor., Terențiu Oprean 2 cor., Epitropia bis. din Cenadul sârbesc 2 cor. 20 b., Jung Miklós 4 cor., Mih. Boita 1 cor., I. Tîrziu 70 b., I. Soceriu 1 cor., Lena Regep 40 b., Dimitrie Bozian 1 cor., Allina Vingan 2 cor., I. Raica 1 cor., <i>total</i> . . .	18.30	
D-na Reveica Pascu și fiu D-l Ioan Peteu în memoria răposatului D-lor tată și bunic: George Constantin Pascu, fost proprietar în Brașov, ca corónă eternă	50.—	
„Cassa de păstrare“ din Sasca mont. ajutor	10.—	—04
„Lugoșana“, instit. de cred. și econ. Lugoș	50.—	—04
„Detunata“, instit. de cred. și econ., Bucium	30.—	—04
Martie 1904.		
„Olteana“, cassă de economii în Viștea de jos Traian și Elisa Stoicănescu din St. Miclăușul Mare întru amintirea răposatei lor surori † Ana	20.—	
„Oraviciana“, societ. pe acții în Oravița ajut.	100.—	—04
„Cordiana“, instit. de cred. și econ. Fofeldea	20.—	—04
D-l Simion Teodór, comerciant în Brașov, întru amintirea ficei D-sale răposate »Marióra«	20.—	
Transport . . Cor.	21,273.83	2,197.56

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	21,273·83	2,197·56
Colecta D-lui protopresbiter George Popovici din tractul Șiriei: dela D-l Vas. Po- povici, preot 2 cor., St. Antonescu 20 cor., C. Popovici, preot 4 cor., I. Bogdan, înv. 2 cor., T. Popovici 2 cor., Veturia Popovici 1 cor., Iuliana Pop Micula 1 cor., P. Muntean 40 b., <i>total</i>	32·40	—·04
„Corvineana“, instit. de credit și economii Hunedóra	20—	—·04
Dlul și Dómnai Ioan D. Avrigean pentru întrețin. mesei stud. în Febr. v. a. c.		390·44
„Bocșana“ instit. de economii în Bocșa montană	10—	—·04
„Mielul“ cassă de păstrare în Poiana Sibiiului	20—	—·04
Părintele Ioan Maximilian și soția sa Elena din Stupini în memoria fiului lor Laurențiu Maximilian	20—	
„Sebeșana“ institut de bani în Sas-Sebeș ajut.	25—	—·04
„Parsimonia“ » » credit în Bran »	50—	—·04
„Mureșanul“ » » » » M.-Radna »	15—	—·04
Porto postal p. exped. de 35 epistole des- chise cu invitare la Parastasul solemn al mesei stud. din 14 v. l. c. . . .		1·05
Cheltuelile Parastasului solemn din 14 l. c.		40—
Spese de tipar p. anunțul parastas. amintit		5—
Spese de coresp. pe cele 8 și 1/2 luni trec.		3·75
Dómnă Balașa Blebea, Brașov, cotis. anuală	20—	
Din Fundațiunea iubiților repotați dela Bi- serica Sft. Adormiri din Cetate Brașov ajutor pe anul 1903	100—	—·38
Dl. Iosif Micu paroch gr. or. Feldióra cotis. anuală	4—	
„Brădetul“ institut de credit și econ. Orlat ajutor pe anul 1903	50—	—·04
Transport . . . Cor.	21,640·23	2,638·50

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . Cor.	21,640·23	2,638·50
Dl Ioan Lengeru adv. în Brașov în me- moră regretatei sale soții † Carolina	20—	
Dómnă Paraschiva Saftu din Brașov întru amintirea de veci a fiului D-ei Iancu, răposat acum 15 ani de zile . . .	20—	
„ <i>Timișana</i> “ instit. de credit și econ. în Timișóra	20—	—04
Dómnă Maria Nicórá vėd. Muntean Hune- dóra din incidentul parastasului mesii studenților în amintirea răposatului D-ei soț Nicolae și fiu Corneliu . .	5—	—04
April 1904.		
Dl Nicolae Marin, econom în Stupinți, în memoria răposatei sale fiice † Elena	15—	
„ <i>Cassa de păstrare</i> “ în Seliște cotis. anuală	120—	—04
D-l Alexe Verzea par. Satulung » »	10—	—04
D-l și Dómnă George și Elena Stoicescu din Albești (România) pentru odihna de veci a regretatului lor bunic Di- mitrie Petcu (Brașov) † în 31/III st. n. a. c. 40 Lei	37·84	
Dl. Ioan I. Ciurcu, Brașov în memoria ră- posatilor săi frații † Nicolae și George	20—	
„ <i>Doina</i> “ inst. de credit în Câmpeni ajutor	100—	—04
„ <i>Auraria</i> “ cassă de econ. în Abrud »	50—	—04
„ <i>Albina</i> “ instit. de credit și economii Sibiiu ajutor pe anul 1903: 400 cor; Spese: timbru de K. 1·26 pe chitanță . . .	400—	1·26
„ <i>Economia</i> “ asociaț. de păst. Lugosș ajutor	10—	—04
Dela Epitropia Bisericii Sf. Nicolae din Scheiă (Brașov) din ajutorul anual de 800 coróne votat de sinodul paro- chial din Ianuar 1904 am ridicat din cuaota anului 1904 primele 2 rate trilunare în sumă de 400 cor, (am spesat p. timbru pe chitanță K. 1·26)	400—	1·26
Transport . . Cor.	22,868·07	2,641·30

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
Transport . . . Cor.	22,860.07	2,641.30
Dluî Ioan D. Avrigean p. masa stud. pro		
Martie v. a. c.		370.10
„Steaua“ inst. de econ. în Roman Petre ajut.	20.—	—04
„Lipovana“ » » » Lipova »	60.—	—04
„Porumbăcena“ » » Porumbacul de jos »	25.—	—04
Mai 1904.		
George Chelariu dirigent de studii la școala		
reală (Brașov) din incidentul dîlei		
sale onomastice	20.—	
„Venețiana“ institut de credit în Veneția		
de jos ajutor	36.62	—04
Dl. Simeon Damian și soția sa Zoe, Dl.		
Corneliu Bardosy și soția Ileana în		
memoria nepoței resp. verișoarei lor		
Livia Nowotny născ. Popu soție de		
căpitan † în Arad	30.—	
„Furnica“ cassă de economii în Făgăraș ajut.	50.—	—04
Domniî P. Stoica, Ioan Gașpar și Pavel		
Rudnean din Satu nou și Dl. Timot.		
Popovici din Deliblat în loc de cunună		
pe mormîntul decedatului lor naș		
George Roșculeț locotenent ces. și		
reg. în pensiuine	20.—	—04
Dluî Ioan și Eufrosina Avrigeanu p. masa		
stud. pro April		303.76
Societățile de lectură ale studenților dela		
gimnasiu și școala comerc. din venitul		
curat al ședinței publ.	36.34	
Epist. rec. la „Lugoșana“ cu lib. de deposit		—45
Dna Măriora Rațiu născ. Porumbescu în		
memoria regretatului ei frate † Ci-		
prian Porumbescu.	5.—	
Dômnă Eugenia Parasciv născ. Mihályi		
din S. Sebes în memoria sorei sale		
† Cecilia	10.—	—04
Transport . . . Cor.	23,181.03	3,315.89

	Venite.	Erogaț.
	Cor. b.	Cor. b.
Transport . . Cor.	23,181·03	3,315·89
D-1 Const. Ioanovici și familia, Zărnești, în memoria mamei resp. bunicei răpos. Maria I. Gogonea	10—	—·04
D-1 George Vătășan, prof. Brașov și soția în memoria Euseviei Vaida născ. Io- anovici din Sinaia	20—	
D-1 Voicu Moțoiu, proprietar în Chiorcisme (Dobrogea) cu fam. și amicii săi. L. 180	170·10	
Saldul		20,065·20
Suma Cor.	23,381·13	23,381·13

II. Fondul Ioan și Elena Săbădeanu

pentru masa studenților români din Brașov.

Anul de gestiune 1903/1904.

	Venite.	Erogaț.
	Numărar	
	Cor. b.	Cor. b.
1903		
Saldul casei p. Iunie 14	69·38	
Interese capitalisate depos. »Albina« . . .	1·72	
Cuponul scrisului fonc. 49,592	23·65	
» » » 89,251	2·36	
Prețul scrisului fonc. nrul. 89,251 tras la : sortii (prin »Albina«)	94·60	
$\frac{3}{5}$ părți din interese și cupóne s'au dat la fondul general al mesei studenților .		16·58
Provisiune și spese »Albina«		1·96
Interese capitalisate »Albina«	4·24	
1904		
Cuponul scris. fonc. Buc. 49,592	23·60	
$\frac{3}{5}$ părți din interese și cupóne s'au dat la fondul general al mesei studenților .		16·64
Saldul Numărarului		184·37
Suma Cor.	219·55	219·55

Efecte (cu donațiunea unui scris fonciar de 100 Lei făcută de fundatori și după tragerea la sortii a unui scris fonc. de 100 Lei): în scrisuri fonciare române urb. Buc.: Lei 1100.

III. Fondul Valeriu Bologa

pentru masa studenților români din Brașov.
Anul de gestiune 1903/1904.

	Venite. Numărar	Erogaț. Cor. b.
1903	Cor. b.	Cor. b.
Saldul casei p. Iunie 14 st. n.	360.45	
Interese capitalis. »Albina«	7.01	
Cupónele scrisurilor fonc. Buc.	59.12	
80% a venitului din interese și cupóne s'au dat la fondul general al mesei stud.		52.90
Interese capitalis. depos. »Albina«	9.32	
1904		
Cupónele scris. fonc. Buc. Lei 62.50	59.—	
80% a venitului din interese și cupóne s'au dat la fond. general al mesei stud. .		54.65
Di Iosif Puscariu adv. Brașov ca răscumpăr.		
a felicit. de an nou	10.—	
Lucian Bologa în amintirea lui M. Pușcariu	10.—	
In memoria Liviei Nowotny dela Dómnă		
Lucia Bologa 10 cor., dela Di Iosif și		
Dna Catinca Pușcariu 10 cor.	20.—	
Saldul		427.35
Suma	534.90	534.90
Efecte: în scrisuri fonc. rom. Buc. Lei 2500.		

IV. Fondul Haralamb T. Stănescu

pentru masa studenților români din Brașov.
Anul de gestiune 1903/1904.

	Venite. Cor. b.	Erogaț. Cor. b.
1903		
Saldul casei p. Iunie 14 st. n.	1552.79	
Interese capitalisate.	45.28	
80% a intereselor s'au dat la fondul gener. al mesei studenților		36.16
Interese capitalisate »Lugoșana«	46.84	
80% a intereselor s'au dat la fondul gener. al mesei studenților		37.47
Transport	Cor. 1,644.91	79.63

	Venite.	Erogaț
	Cor. b.	Cor. b.
Transport . . Cor.	1,644.91	73.63
1904		

În memoria lui Haralam. și a Haretiei T.
Stănescu: Tache Stănescu 10 cor., Dr.
I. Cloaje 10 cor., Dr. Eud. Popovici
10 cor., A. Beleş 10 cor., P. Banda
10 cor., Dr. Iosif Blaga 10 cor. . .

60.—

Saldul . .	1631.28
Suma . .	1704.91

V. Fondul Iordan Muntean

pentru masa studenților români din Brașov.
Anul de gestiune 1903/1904.

	Venite.	Erogaț
	Cor. b.	Cor. b.
1903		
Saldul cassei p. Iunie 14 st. n.	1086.99	
Interese capitalisate.	24.21	
80% a intereselor s'au dat la fondul gener. al mesei studenților		19.36
Dădăna v. Maria Munteană mai adăuge la fond o donațiune nouă de	200.—	
Interese capitalisate »Lugoșana«	33.34	
80% a intereselor s'au dat la fondul gener. al mesei studenților		26.67
Saldul . .	1298.51	
Suma . .	1344.54	1344.54

VI. Fondul Elena Andr. Popovici

pentru masa studenților români din Brașov.
Anul de gestiune 1903/1904.

	Venite.	Erogaț.
	Numărar	
	Cor. b.	Cor. b.
1903		
Saldul cassei p. Iunie 14 st. n.	18.97	
Interese capitalisate, depos. »Albina«	—47	
Cuponul scrisului fonciar nr. 065,631	23.65	
3% părți din interese și cupon s'au dat la fondul general al mesei studenților p. trebuințele curente		14.47
Transport . . Cor.	43.09	14.47

	Venite. Numărar	Erogaț.
	Cor. b.	Cor. b.
Transport . . . Cor.	43·09	14·47
Dómnă Elena Andr. Popoviciǎ adauge la fond	40—	
1904		
Interese capitalisate depos. »Albina« . . .	—79	
Cuponul scris fonc. L. 25	23·60	
$\frac{3}{5}$ părți din interese și cupóne s'au dat la fondul general al mesei studenților .		14·64
Saldul . .		78·37
Suma Cor. . .	107·48	107·48
Efecte: un scris fonciar rom. urb. Buc. Lei 1000.		

VII. Fondul abiturienților gimn. din 1893

pentru masa studenților români din Brașov.

	Venite.	Erogaț.
	Cor. b.	Cor. b.
1903		
Abiturienții din 1893 ai gimnasiului nostru donéză	150—	
Dl I. Ionică, inginer forestier în Zărnești și abiturient din 1893 al gimn. nostru .	5—	
Interese capitalisate	3·38	
1904		
80% din interese date la fondul general al mesei studenților		2·70
Dl Tiberiu Erenie, inginer Bucuresei în loc de A. n. f.	19—	
In loc de A. n. f. Dl. prof. Axente Banciu 3 cor. Dl. prof. Dr. Constantin Lacea 2 cor.	5—	
Const. Dure, preot Mehadia.	5—	—04
Saldul . .		184·64
Suma Cor. . .	187·38	187·38

D) T a b l o u g e n e r a l
despre situațiunea fondurilor mesei studenților.

F o n d u l	Situația per 13 Iunie n. 1904				Sporul realizat în anul din urmă după subtrage- rea tuturor cheltuelilor			
	Efecte		Numerar		Efecte		Numerar	
	Leî n.	b.	Coróne	b.	Leî n.	b.	Coróne	b.
I. Fondul general	—	—	20,065	20	—	—	2,289	93
II. Fondul Ioan și Elena Săbădeanu	1100	—	184	37	—	—	114	99
III. » Valeriu Bologa	2500	—	427	35	—	—	66	90
IV. » Haralambie T. Stănescu	—	—	1,631	28	—	—	78	49
V. » Iordan Munteanu	—	—	1,298	51	—	—	211	52
VI. » Elena Andr. Popovici	1000	—	78	37	—	—	59	40
VII. » Abiturienților din 1893	—	—	184	64	—	—	184	64
S u m a :	4600	—	23,869	72	—	—	3,005	87

B) Fondul „Coresi“

pentru tipărirea de cărți didactice și pentru ajutoare în misiuni științifice,
a profesorilor dela gimnasiu, școla reală și școla comercială.

I. Fondul general.

1903.	Venite.	Erogaț.
Saldul Cassei	Cor. 229·61	—
Interese capitalis. » Albina« depos. Nr. 8841	» 8·82	
Abonament anual la telefon	»	84—
Cumpărăm 268 timbre à 30 b. pentru testimoniile școl. dela gimnas.	»	80·40
Prețul a 96 timbre à 30 b. pentru testi- moniile de cl. ale școl. comer.	»	28·80
D-l G. Chelariu plătesce din încassările dela școl. reală: a) un rest pro 1902/903 cor. 11—; b) à conto pro 1903/904 cor. 189—	» 200—	
D-lui V. Vlaicu restul din ajutorul votat de cor. 642·94 pentru Aritmet. comer. Partea II	»	130—
Din încassările dela gimnas. pro 1903/904 Direcțiunea plătesce	» 830—	—
Din încassările pro 1903/904 dela școla comerc. suma totală	» 240—	—
15% din venitul ordin. a. an. 1903/4+5% interese conform §. 4 din Statute s'au depus la »fondul inalienabil«	»	205—
H. Zeidner, librar loco, plătesce prețul (à cor. 4·15) a 8 esemplare: Budiu »Gramatica limbei eline« din cele 10 esempl. avute în commission (rest 2 es.)	» 33·28	
D-l I. I. Ciurcu, librar Loco, plătesce prețul (à cor. 4·14) 17 esempl.: Budiu »Gra- matica limbei eline« din cele 31 es. ce a avut în commission (rest 14 es.)	» 70·72	
Interese capitalis. » Albina«	» 13·88	
Transport	Cor. 1,626·31	528·20

	Venite.	Erogaț.
Transport . . . Cor.	1,626·31	528·20
1904.		
Pentru jocuri și unelte de jocuri la maial »		30—
Timbre pe testim. de cl. VIII. g. 19 à 30 b. »		5·70
Ajutor la 20 profesori pentru escursiunea școlară la Constanța »		850—
Saldul »		<u>212·41</u>
Suma Cor.	1626·31	1626·31

II. Fondul inalienabil al fondului „Coresi”.

	Venite.
1903.	
Saldul Cassei Cor.	436·96
Interese capitalisate sem. I. »	10·08
15% din venitul ordinar al fondului »Coresi» pe an. 1903/904 + 5% interese după acest venit »	205—
Interese capitalisate »Lugoșana» sem. II. »	<u>15·18</u>
Saldul Cor.	667·22

C) Fondul pentru ajutorarea școlarilor săraci și a școlarilor bolnavi

dela gimnasiu, școla reală și școla comercială superioară.

Venite:

Saldul per 31/V. v 1903:	Cor. b.
a) Fond propriu Cor.	7167·80
b) Donațiunea Elena Munteanu »	400·00
Interese pe anul 1903	379·90
Dela »Albina» donațiune anuală	200—
» d-l Dr. Nicolae Mănoiu, avocat	100—
» » N. N.	37·60
» » N. N.	<u>3·59</u>

Suma venitelor Cor. 8288 89

Erogațiuni:

Medicamente școlarilor Cor.	223·82
Timbru pe chitanța pt. »Albina» »	<u>0·64</u>
Suma eroagațiunilor . Cor.	224·46

Saldul per 28/V. v. 1904 face Cor. 8064·43

D) Fondul „Bălaşa St. Blebea“

pentru premiarea şcolarilor distinşi în muzică.

Venite:

Sald	Cor.	785·90
Interese	»	35·76
Sald per 28/V. 1904 v.	Cor.	821·66

E) Fondul pentru procurarea unui steag nou la gimnasiu.

1903 n.

Venite

Saldul cassei	Cor.	572·53
Interese capitalisate »Albina«	»	28·99
Saldul	Cor.	601·52

F) Fondul pentru portretul lui Ioan Lăpădat.

1903 n.

Venite.

Saldul cassei	Cor.	140·26
Interese capitalisate	»	7·10
Saldul	Cor.	147·36

G) Fondul şcolarilor din cl. V. gimn.

Şcolarii din clasa a V. gimnasială au început, deja de când erau în clasa primă, a-şi aduna bani, ca să potă face mai târziu, când vor fi în cl. VIII. gimn., excursiuni ştiinţifice în Italia.

Fie-care membru al fondului plătesce o cotisaţiune lunară — în anul acesta câte 2 corone — şi mai colectează, la ocaziuni, în cercul cunoşcuţilor săi.

Fondul adunat până la 31 Mai v. 1904 a ajuns la suma de Cor. 1865.—

Fondul se administrează de o comisiune de şcolari sub conducerea şi supravegherea profesorului de clasă (Dr. Iosif Blaga). Banii sunt depuşi la filiala „Albina“ în Braşov şi libelul se păstrează în cassa de fer a direcţiunii şcolare.

H) Un fond nou.

În momentul punerii sub presă a acestor pagini au primit şcolele noastre o nouă donaţiune de 2000 Lei n. pentru

premiu dela D-l profesor *Andrei Bârseanu*. Iată actul de donațiune al D-lui A. Bârseanu în totă întregimea sa.

Onorată Conferință profesorală!

Obținând dela » Academia română « o parte din premiul »Adamachi« în sumă de 2000 Lei n. pentru scrierea mea »Istoria școalelor centrale gr. or. române din Brașov«, cred, că nu pot folosi mai bine acești bani, decât destinându-i spre binele și înaintarea aceloră, care formeză preocupățiunea noastră în viitor și în prezent: spre binele elevilor încredințați îngrijirii noastre.

În amintirea, deci a frumóselor sêrbări iubilare din vara anului 1900 și în speranță, ca institutele noastre de învățămînt vor avea parte încă de multe asemenea sêrbări înălțătoare, înființez din suma de mai sus un fond, numit „Fondul premiilor jubilare pentru elevii dela școalele medii și dela școla comercială superiôră gr. or. română din Brașov “ și pe care-l pun sub administrațiunea corpului nostru profesoral dela școalele medii și comerciale superiôre, sub controla autorităților noastre școlare, confesionale.

Din interesele acestui fond vor avea să se distribue în fie-care an din partea conferenței profesorale câte patru premii egale în următoarele 4 condițiuni:

1) Unul dintre premii se va acorda aceluî elev din clasele superiôre ale gimnasiului nostru, care va presenta cea mai bună lucrare, menită a se ceti la ședința publică a Societății de lectură a elevilor dela gimnasiu și relativă cu deosebire la următoarele materii: Un tabloû istoric saû caracterul vre-unui personagiu însemnat, mai cu sêmă din istoria noastră națională; descrierea unei regiuni cercetate, a unei comune locuite de Români, a unui obiceiû poporal; o legendă poporală necunoscută până acum, o poveste, câte-va credințe și superstițiuni poporale, o colecțiune de cântece poporale, saû o colecțiune de idiotisme poporale, relative la o anumită noțiune saû la câte-va noțiuni înrudite; analiza unei lucrări literare, de valoare saû caracteristica scrierilor cetite și studiate ale vre-unui autor de-ai noștri mai bun, dar mai puțin cunoscut; în fine o disertațiune de cuprins moral, de orî și ce natură.

2) Al doilea premiiu se va acorda acelui elev dela școla noastră comercială, care va presenta cea mai bună lucrare, merită de-a se ceti în una din ședințele Societății de lectură dela această școală, eventual și la ședința publică a Societăților întrunite și relativă la temele de mai sus, și afară de aceea și la temele: Studiarea referințelor economice a unei comune locuite de Români și indicarea mijloacelor pentru înaintarea locuitorilor ei în privința economică, sau: descrierea vre-unei ocupațiuni a poporului nostru mai puțin cunoscute, ca: bășitul, plutăritul, dogăritul (facerea vaselor de lemn), olăria, împletitul nulelor, dîrstăritul etc. și colectarea numirilor relative la aceste ocupațiuni.

Premiile de sub 1 și 2 se vor distribui de obicei la ședința publică a Societăților elevilor.

3) Al treilea premiiu se va acorda alternativ într'un an la gimnasiu, într'al doilea la școla comercială, acelui elev din clasele superioare, care se va distinge mai mult prin purtarea sa: prin viață morală, prin diligență, prin esactitate în împlinirea datorințelor de școlar, prin sinceritate (însă nu slugărnicie) față de profesori, prin iubire față de colegi, prin curățenie etc. Acest premiiu va purta numele de: „*Premiul moralității*” și se va acorda cu ocasiunea festivității dela încheierea anului școlar.

4) Al patrulea premiiu se va acorda acelui elev din clasele superioare ale gimnasiului său dela școla comercială, care va dovedi mai multă dexteritate în exercițiile gimnastice, care așa-dară pe lângă puterea trupescă va dovedi mai multă îndemănare în folosirea ei în mod estetic. Premiul acesta se va numi „*Premiul dexterității gimnastice*” și se va acorda la finea examenului de gimnastică.

Cele 4 premii amintite mai sus nu se vor acorda în bani, ci în scrieri literare sau științifice bune, alese după dorința premiantului, sau în forma unui obiect comemorativ. În bani se vor acorda premiile numai ca ajutoare pentru excursiuni școlare.

Neputându-se acorda în vre-un an vre-unul dintre premii, ceea-ce n'ași dori să se întempe nici-odată, — suma neacordată se va alătura lângă capitalul fondului.

Averea fondului se va investi în hârtii de valoare sigure și rentabile, după chibsuința conferinței profesoriale.

Onorabila conferință este rugată, să binevoiască a primi

în administrare acest fond, investit de present în 2 scrisuri fonciare urbane de București à 1000 Lei n. cu cuponul din 1 Iulie a. c. și a distribui premiile după cum s'a arătat mai sus.

Brașov, 3/16 Mai 1904.

Andrei Bârsean,
profesor.

Mulțămită publică.

Direcțiunea școlilor exprimă profundă mulțămită și recunoștință tuturor donatorilor, cari au contribuit la înavuțirea bibliotecii, a colecțiilor, precum și la sporirea fondului »Mesei studenților«, a Fondului »Coresi«, a Fondului pentru ajutorarea școlarilor săraci și a școlarilor bolnavi, precum și a celorlalte fonduri dela școlele noastre. Asemenea mulțumim îndeosebi D-lui *I. Bianu* pentru mai multe exemplare din publicațiunile academiei române donate pentru școlarii distinși, precum și *Societății Petru Maior* din Budapesta pentru 3 exemplare din *Istoria lui Petru Maior* donate ca premii.

Cu această ocaziune direcțiunea îi roagă pe toți binefăcătorii școlilor noastre să binevoiască a păstra și pentru viitor acelaș interes pentru prosperarea școlilor noastre, și în special apelază la marinimositatea domnilor autori români, a autorităților și a corporațiunilor științifice, să binevoiască a dăruî câte un exemplar din opurile D-lor pe sēma bibliotecii institutului nostru de învățămînt.

11. Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a studenților dela gimnasiu.

I. Organizația și conducerea. Societatea de lectură »Ioan Popasu« a avut în anul școlar 1903/1904 58 membri ordinari (cl. VIII și cl. VII gimn.) și 71 membri extraordinari (cl. VI și cl. V gimn.), în total 129 membri. Dintre aceștia s'au depărtat din institut în decursul anului 12 inși, astfel la finea anului școlar societatea numără 117 membri.

Activitatea societății s'a înăugat prin ședința de constituire ținută în 27 Septembrie v. 1903 sub conducerea D-lui

prof. Nicolae Sulică, presidentul societății. Comitetul s'a constituit cu această ocasiune în modul următor: vice-president: Alecse Sulică cl. VIII. gimn.; secretar prim: Adam Iancu cl. VIII gimn.; vice-secretar Ioan Brotea cl. VII gimn.; bibliotecar: Ioan Nenciu cl. VIII gimn.; vice-bibliotecar: Iosif Caragea cl. VII gimn.; cassar: Virgil Nistor cl. VII gimn.; contrôlor: Nicolae Oprian cl. VIII gimn. În comisiunea literară au fost aleși din cl. VIII gimn.: Baiu Crăciun, Victor Stanciu, Vasile Vlaicu; din cl. VII gimn.: Corneliu Albu, Ioan Broșu, Ioan Ludu, ér în comisiunea bibliografică: Alecsandru Boboia cl. VIII gimn. și Vichentie Ciorogariu cl. VII gimn. (primul cătră finea anului școlar a părăsit școla). Referent în comisiunea literară a fost ales Corneliu Albu cl. VII gimn. În decursul anului școlar s'au ținut 13 ședințe, dintre carî una de constituire, una publică, și una de încheiere. Comitetul a ținut 3 ședințe ordinare. —

II. Activitatea literară, declamatorică și muzicală a fost destul de intensivă. Corul comun cu al ștudenților dela școlele comerciale a constatat din 80 membri și a fost condus de D-l profesor G. Dima. Orchestra compusă din ștudenți gimnasiști și dela școlele comerciale a fost instruită și dirigeată de D-l I. Hahn, membru în capela orășenescă. Atât corul cât și orchestra au debutat cu mult succes cu ocasiunea ședinței festive (publice) ținută în 25 Aprilie st. v. 1904 la un loc cu societatea ștudenților dela școlele comerciale.

Programa ședinței festive a fost:

1) Cuvânt de deschidere rostit de D-l prof. Andr. Bârseanu, presidentul societății ștudenților dela școlele comerciale.

2) Marș românesc, de I. Mazalic, executat de orchestra societăților.

3) Creditul și însemnătatea lui în viața economică, disertațiune de I. Maftăiș, șt. cl. II comI.

4) C. M. de Weber: a) Rugăciune înainte de luptă; b) Spada. coruri de bărbați.

5) Hodja Murad Pașa. de V. Alecsandri, declamată de I. Broșu șt. cl. VII gimn.

6) a) Suspinul, vals de I. Ivanovici; b) Serenadă, de K. Wetoschek, executate de orchestra societăților.

7) Anton Pan, studiu literar de V. Vlaicu, șt. cl. VIII gimn.

8) G. Dima: a) Cântec de vară. b) Bălcescu murind, coruri micste.

9) Caii țiganului, anecdotă de Speranță decl. de N. Suciu, cl. III com.

10) Potpouriu românesc, de orchestra societăților.

Programul a fost precis executat, ér succesul moral și material satisfăcător.

În ședințele ordinare literare s'au cetit 25 lucrări, parte originale, parte traduceri după diferiți autori, (germani, francezi, maghiari). Lucrările au fost însoțite de 10 recenzii.

Dintre lucrările originale remarcăm următoarele:

B. Crăciun cl. VIII gimn. I. Sentimentalismul unei armonii întime. II. Spiritul satiric-sarcastic și ironic-humoristic la pop. rom.

A. Iancu cl. VIII gimn. Acasă, Ruga din Luncani, Din tainele Ipnatismului, Causele și evenimentele, cari au contribuit la formarea baladelor și doinelor haiducesci.

A. Sulică cl. VIII g. Jertfa (schită) și Eroii baladelor populare și superstițiunile poporului român.

I. Nenciu cl. VIII g. Idilă la munte.

V. Vlaicu cl. VIII g. Anton Pan.

C. Albu cl. VII g. Omul ca ființă relativ perfectă.

I. Broșu cl. VII g. Poetii populari și însemnătatea poeziei populare.

I. Ludu, cl. VII g. Primul debut (schită).

Anul acesta s'a făcut și încercarea de a introduce prelegerile libere. O astfel de prelegere a ținut d. e. I. Nenciu cl. VIII g. despre poeziile lui Ioan Roman.

Ședințele literare au fost variate parte prin declamațiuni, parte prin producțiuni musicale. Ca declamator de poezii serioase s'a distins mai ales I. Broșu cl. VII g.

Președintele societății pe lângă observările ocazionale s'a estins în special asupra următoarelor cestiuni: importanța societăților de lectură, direcțiuni critice la noi, importanța culturală a clasicismului, principii de traducere, psihologia interpretării declamatorice.

III. Biblioteca societății numără cu finea an. școlar 1398 opuri în 1581 volume. Sporul față de anul trecut a fost numai de 2 volume. Motivul: bibliotecile de clasă, cari se augmentază an de an în măsura necesară și corespundătoare. Circulația cărților, împrumutate și cetite a fost relativ multămitore.

IV. Cassa. Situațiunea casei la finea anului școlar c. se presentă ast-fel:

I. Venite.

1	1903 Iuniu 1/14. Saldul casei	Cor	2448 ⁵⁴
2.	» Iuniu 30. Interese capitalisate »Albina« »		62 ⁶⁵
3.	» Oct. 8. Taxe de membri pe an. 1903/904 »		176—
4.	» Dec. 31. Interese capitalisate »Albina« »		63 ¹⁸
5.	» Martie. Venitul nett al şedinţei publice »		134 ⁴⁸

Suma: . . Cor. 2884⁸⁵

II. Erogaţiuni.

1.	Diverse spese mărunte	Cor.	21 ⁵⁰
2.	D-lui Josef Hahn, pentru instruct. orchestrei »		71—
3.	Spesele şedinţei publice	»	9 ⁵⁰
4.	Din venitul brut al şedinţei publice s'au dat:		
	a) la fondul mesei studenţilor	»	36 ³⁴
	b) societăţii de lectură a şcolii comerciale »		20 ⁴²
5.	Saldul casei	»	2726 ⁰⁹

Suma: . . Cor. 2884⁸⁵

Deci Saldul per 1 Iunie v. 1904 este . . Cor. 2726⁰⁹

(Suma acésta este depusă la filiala »Albinei« Braşov cu libelul

Nr. 2437 din an. 1900 cu fructificare de 4¹/₂%).

Sporul averei: Cor. 277⁵⁵.

12. Şcolarii stipendişti (bursieri).

N-rul	Numele stipendiştilor	Clasa	Fundaţiunea	Suma
				Cor.
1	Nicolae Baboie . .	I. gim.	Dela biser. Sf. Nicolae	50
2	Nicolae Govna . .	I. »	» » » »	100
3	Aurel Suciuc . . .	I. »	» » » »	100
4	George Davidescu .	II. »	» » » »	100
5	Nicolae Gonţea . .	II »	» » » »	50
6	Iuliu Giurgiu . . .	V. »	Fundaţ. Iuga, Braşov	40
7	Const. Oancea . .	V. »	Dela biser. Sf. Nicolae	100
8	Ioan Ploscă . . .	V. »	» » » »	100

N-rul	Numele stipendiștilor	Clasa	Fundațiunea	Suma
				Cor.
9	Nicolae Sculicî . . .	V. gim.	F. Iuga	40
10	Victor Jula . . .	VI. »	{ F. Basiota (Asociaț. } { „ Cologea Sibiiu }	40 100
11	Ioan Lupan . . .	VI. »	Dela biser. Sf. Nicolae	100
12	Dumitru Sulică . .	VI. »	» » » »	100
13	Cornel Albu . . .	VII. »	Din Fundaț. Gozsdu	240
14	Iosif Caragea . .	VII. »	» » Iuga . .	40
15	Virgil Nistor . .	VII. »	» » Marinovici	120
16	Dumitru Orghidan	VII. »	Dela biser. Sf. Nicolae	100
17	Dumitru Frâncu .	VIII. »	Din Fundaț. Iuga . .	40
18	Romul Mioc . . .	VIII. »	» » Rudolfiană	120
19	Candid Mușlea . .	VIII. »	Dela biser. Sf. Nicolae	100
20	Romul Oltean . .	VIII »	Din Fundaț. Gozsdu	360
21	Vasilie Vlaicu . .	VIII »	Dela biser. Sf. Nicolae	100
22	Nicolae Făt . . .	I. reală	» » » »	100
23	Ioan Ghighiniță .	I. »	» » » »	50
24	Ioan Gârneț . . .	II. »	» » » »	100
25	Ioan Meșotă . . .	II. »	» » » »	100

13. Școla elementară capitală

cu patru clase ordinare și patru paralele pentru băieți,
cinci clase ordinare și două paralele pentru fete.

În clasele de copii și copile se învață următoarele obiecte :
Religiunea. — Eserciii intuitive. — Cetirea și scrierea română,
maghiară și germână. — Gramatica română. — Gramatica ger-
mână. — Gramatica maghiară. — Aritmetica. — Geografia și
istoria patriei, constituția statului. — Cunoștințe din istoria
naturală și fizică. — Caligrafia. — Desemnul. — Cântările. —
Gimnastica. — Grădinăritul. — Lucrul de mână femeesc. — Es-
tinderea materialului din diferite obiecte de învățămînt a fost
conform planului din Normativul școlar al bisericii noastre.

Personalul didactic al școlii elementare.

A) La școala de băieți.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de serviciu		Ocupațiunea
		La altă școală	La școala noastră	
1	Ioan Vătășan, învățător definitiv	8	24	Directorul substitut al școlii de băieți. Învățător de clasă în cl. III. B.
2	Candid Mușlea, învățător definitiv	24	15	Învățător ordin. în cl. I. B.; suplinesce grădinaritul în clasa III. și IV.
3	Nic. Stoievicăi, învățător definitiv	3	10	Învățător ord. în cl. IV. A. A propus cântările în cl. III. și IV. de băieți; precum și în cl. IV. și V. de fetețe.
4	Ștefan Popovici, învățător definitiv	2	10	Învățător ord. în cl. II. A.
5	Demetriu Marcea, învățător definitiv	—	5	Învățător ord. în cl. I. A.
6	Nicolaș Oancea, învățător definitiv	—	5	Învățător ord. în cl. II. B., notar al conferințelor.
7	Romul Frateș, învățător definitiv	—	5	Învățător ord. în cl. III. A.
8	Radu Prișcu, învățător provizor	—	2	Învățător ord. în cl. IV. B. A propus și în școala de repetițiune.

B) La școala de fetețe.

Nr. curent	Numele și caracterul	Anii de serviciu		Ocupațiunea
		La alte școli	La școala noastră	
1	Ioan Aron, învățător definitiv	6	31	Directorul școlii de fetețe. Învățător ordin. în cl. I. A. Președintele conferențelor. A propus în școala de repetițiune.
2	Zosim Butnar, învățător definitiv	5	29	Învățător ord. în cl. II. A.
3	Nicolae Oancea, învățător definitiv	3	29	Învățător ord. în cl. V. Suplinesce grădinaritul în cl. IV. și V. și limba ger- mană în cl. V.
4	Ioan Darius, învățător definitiv	10	19	Învățător ord. în cl. III. A.
5	Iosif Aron, învățător definitiv	10	15	Învățător ord. în cl. I. B.
6	Nicolau Bârsan, înv. definitiv în cl. IV.	6	15	Învățător ord. în cl. IV. Supli- nesce limba germ. în cl. IV.
7	Grigoriu Popescu, învățător suplent	5	2	Învățător supl. în cl. III. B.
8	Areti Rusu, învățătoare suplentă	—	2	Învățătoare de lucru de mână A propus din cl. II—V.
9	Nicolae Stoicovici, (dela școala de băieți)	—	—	Propune cântările în cl. IV. și V.

14. Acte și hotărâri principiale date de autoritățile școlare.

În timpul dela 1 Iunie v. 1903 până la 1 Iunie v. 1904.

Nr. direcț. 474—1902/903. — Consistoriul archidieceșan sub nrul 7888 școl. din 24 Iulie v. 1903 *admite* pentru clasa a III-a gimnasială și reală manualul „*Gramatica limbei române*” de Nic. Pilția, prelucrat de profesorul Nicolae Sulică.

Nr. direcț. 475—1902/903. — Consistoriul archidieceșan sub nrul 7889 școl. din 24 Iulie v. 1903 *aprobă introducerea în mod interinal* a manualului de „*Limba germână*” de Dr. Const. Lacea pentru clasa I. reală și III. gimnas., rămânând ca după apariția de sub pressă a susnumitului manual conferența să revină a se pronunța definitiv asupra lui.

Nr. direcț. 26—1903/904. — Eforia școl. sub nrîi 124 și 125 din 1 Sept. 1903 transpune spre inmanuare *decretele de profesori definitiv* ale D-lor profesori Axente Banciu la gimnasiu (magh. și rom.) și Dr. Const. Lacea la reale (franceza și germ.) — Ambele decrete sunt liberate de Ven. Consistoriul archidieceșan din ședința de 12 August v. 1803, având primul nrul 7275 școl., iar al doilea nrul 7274 școl.

Nr. direcț. 45—1903/904. — Consistoriul archidieceșan cu provocare la ordinul minist. de culte și instrucț. publ. nr. 44123 din 11 Septembrie recomandă a se da *deosebită atențiune de-semnului liber* în clasele inferioare ale gimnasiului și școlei reale, ca tinerimea să se pôtă cualifica cât de bine în acest obiect. Ordinul consistorial are nrul 9758 școl. și e dat în 18 Septembrie v. 1803.

Nr. direcț. 121—1903/904. — În urma recursului dat de directorul V. Onițiu, contra unui decis de anulare a Eforiei și a Delegațiunilor școl. adus în chestia dreptului ce 'i s'a fost acordat numitului director de Delegațiunile școlare (ședința din 9 Sept. 1897) de-a 'i se acorda *adausul direcțional* la salar între toate împrejurările, în deosebî și în cas de demisionare, — Consistoriul archidieceșan sub nrul 12767 școl. din 4 Decembrie 1903 *cassază decisul de anulare și recunoște dreptul directorului V. Onițiu la acel adaus între toate împrejurările în deplină con-*

formitate cu hotărîrea amintită a Delegaţiunilor şcolare din 9 Septemvrie v. 1897.

Nr. direcţ. 246—1903/904. — Comitetul parochial al Bisericii Sftului Nicolae din Scheiŭ (Braşov) în baza mandatului primit dela sinodul parochial împărtăşesce, că a pus în budgetul bisericii pro 1804 suma de 800 cor. ca ajutor pentru masa studenţilor, adaugînd „că acésti sumă e a se considera ca ajutor anual şi de aci înainte“.

Nr. direcţ. 273—1903/904. — Eforia şcol. sub nrul 75/904 din 7 Maiŭ 1904 a luat în chestia scutirilor de didactru următoarele dispoziţiuni normative:

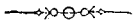
1. Tôte petiţiunile pentru scutire de didactru însoţite de atestatul de paupertate, vidimat şi de parochul locului, să se dea profesorului de clasă.

2. Tôte petiţiunile să trecă prin conferenţa profesorală.

3. Direcţiunea să le înainteze Eforiei şcol. indicînd şi clasificăţiunea generală a elevilor.

4. Dela 1 Septemvrie 1904 încolo pot fi recomandaţi spre scutire numai cei cu nota *forte bine* şi *bine*. Cu nota *suficient* pot fi recomandaţi numai acei elevi, cari sunt din Braşov şi cercetéză clasa I. şi II. gimnas. sau reală, pentru-că aceste clase se consideră ca o completare a şcolelor primare, pe cari după lege sunt siliţi să le cerceteze.

5. Cei cu nota *nesuficient* nu pot fi scutiţi.

15. Notiţe istorice din viaţa şcolară a anului 1903—1904.

1. Începerea anului şcol. — După-ce în 30 şi 31 August v. 1903 s'au ţinut examenele supletorii şi de emendare, a urmat înscrierea şcolarilor în dîile de 1—3 Septemvrie v. — Miercuri în 3 Septemvrie v. s'a deschis în sala cea mare a institutului în mod festiv anul şcolar printr'un discurs ocasional. Tot atunci s'au cetit şi legile şcolare şi s'au şi început îndată prelegerile. — Invocarea Duhului SŃint s'a săvîrşit în biserica SŃitului Nicolae în diua de 7 Sept. v. 1903.

2. **Țile memorabile.** — În 21 Septemvrie v. (4 Oct. n.) 1903, ȝiua onomastică a preagraȝiosului nostru monarch Francisc Iosif I., nu s'aũ ȝinut prelegeri la școlă.

*

În 4/17 Octomvrie s'a serbat ȝiua comemorativă a lui *Francisc Deák*, rostindu-să un discurs ocasional în faȝa tuturor elevilor de D-I profesor *Ioan Petrović*.

*

Duminecă în 5/18 Octomvrie v. 1903 s'a serbat (după serviciul divin în biserica Sf. Nicolae) ȝiua *sȝintei Sofi*, a patrônei școlêlor nôstre, cu sfinȝirea apei în sala festivă a gimnasiului. Cu acêsta ocasiune D-I profesor *Nicolae Sulică* a rostit un discurs festiv.

*

În 17/30 Octomvrie 1903 școlêle aũ participat la *înmormântarea* marei binefăcătoare a școlêlor nôstre, a Dômnêi de piă memorie: *Elena A. Buntoiă*.

*

În 6/19 Noemvrie 1903 școlarii și întregul corp profesoral aũ asistat la *parastasul solemn* pentru odihna sufletescă a preagraȝioșei nôstre Împărătese și Regine Elisabeta. În ȝiua acêsta nu s'aũ ȝinut prelegeri.

*

În 30 Noemvrie v. 1903, ȝiua *sftului Apostol Andrei*, ca ȝiua comemorativă a marelui archiereu și protector al școlêlor nôstre *Andrei baron de Șaguna*, s'a ȝinut exortaȝiune festivă de D-I catechet *Dionisie Făgărășian* asistând toȝi școlarii și întreg corpul profesoral. După exortaȝiune școlêle aũ participat la *parastasul ȝinut* pentru odihna sufletescă a metropolitului Șaguna în biserica Sftului Nicolae.

*

După obiceiul din anii trecuȝi s'a petrecut și în anul acesta școl. în sala festivă a școlêlor nôstre un *act de binefacere*, împărȝindu-să în ajunul Crăciunului în mod solemn haine între școlarii săraci din partea bisericei Sf. Nicolae și a Reuniunei femeilor române din loc.

*

În 29 Faur v. 1904, s'a oficiat *parastasul mare* întru po-
menirea și odihna de veci a *profesorilor răposați* ai școlilor
medii. Cu această ocasiune școlile au asistat în corpore la sf.
liturgiă și la parastasul oficiat în biserica sf. Nicolae.

*

Duminecă în 14 Martie v. 1904 s'a ținut *parastasul solemn*
pentru fericitei răposați, în memoria cărora s'au făcut donațiuni
(în loc de cunune trecătoare) pentru *masa studenților*. Au asistat
toți școlarii, întregul corp profesoral și un număr public.

*

În 11 Aprilie n. (29 Martie v.) 1904, ziua aniversară a
sanționării legilor din 1848, nu s'au ținut prelegeri, iar pe edi-
ficiul școlar s'a arborat steagul statului.

*

Duminecă în 27 Iunie v. 1904 s'a încheiat în mod solemn
anul școlar.

*

3. *Excursiuni școlare*. — Joi, în 4 Septembrie v. 1903 s'a
ținut obicnuita excursiune școlară la *Poiană*. În 12 Maiu n.
1904 s'a ținut *maiialul* școlilor în Ștejeriș. Cu ocasiunea acesta
s'au aranjat diferite întreceri cu școlarii claselor inferioare, îm-
părțindu-se premii între aceia, care s'au distins. Spesele împreu-
nate cu procurarea premiilor s'au acoperit din fondul „*Coresi*”.

Afară de aceste petreceri școlare, la cari au asistat toți
școlarii, s'au mai aranjat multe excursiuni în regiunile admira-
bile din jurul Brașovului, în deosebi pe muntele Postovar, apoi
la Predeal, Azuga, Timiș și Sinaia.

O excursiune în stil mai mare a aranjat școala noastră în
 zilele de 18—22 Maiu v. (la Rusalii) cu elevi din clasele V.—VIII.
gimnas. Ținta extremă a excursiunii a fost *Constanța* (România).
La întorcere am vizitat *Cernavoda* cu podul de peste Dunăre,
Bucureștii și *Sinaia*. Au participat la excursiune 77 elevi și
20 profesori, fiind întâmpinați în toate locurile cu cea mai largă
ospitalitate și făcându-ni-se toate înlesnirile pentru ajungerea
scopului instructiv al excursiunii. Mulțumim și pe calea acesta
tuturor amicilor noștri din *Constanța*, *București*, *Cernavoda* și
Sinaia pentru prevenirea, ospitalitatea și neobosela cu care ne-au
făcut neuitate zilele petrecute la D-lor.

Asemenea mulțumim aci Onoratei *Eforii școlare* și Onoratei *Diracțiunii a „Albinei”* din Sibiu pentru ajutorul de câte 200 corone votat pentru această excursiune.

Ospitalitatea tradițională, cu care am fost primiți pretutindenea în excursiunea noastră a făcut, că am realizat o economie de cor. 693³⁴ din spesele proiectate ale călătoriei. Suma acesta am destinat-o (profesorii și elevii) *pentru înființarea unei fanfare școlare.*

4. Visitațiuni școlare. — Domnul director suprem *Kuncz Elek* a vizitat în calitate de delegat ministerial gimnasiul și școala reală de două-ori în acest an școlar, și anume în zilele de 9—13 Febr. v. și în zilele de 6—8 Maiu n. 1904 asistând la prelegeri în toate clasele și cercetând de-amăruntul atât localitățile și colecțiunile școlare, cât și lucrările scripturistice ale școlarilor. Observațiunile făcute cu aceste ocaziuni d-l delegat ministerial le-a expus în conferențele ținute în 13 Febr. v. și 8 Maiu n. 1904 dând un raport favorabil asupra vieții intelectuale și disciplinare a școlilor noastre.

5. Examene de maturitate la gimnasiu. — a) În 6 Sept. v. 1903 s'a dat *examenul supletor de maturitate la gimnasiu* sub presidiul Preacuvioșiei Sale D-lui arhimandrit și vicar Dr. Ilarion Pușcariu ca comisar consistorial și în prezența Magnif. Sale Domnului consilier regesc *Kuncz Elek* ca reprezentant al Înaltului guvern. S'a prezentat la examenul oral dela acest termin 2 abiturienți, cari aveau să emendeze din câte 1 obiect. Resultatul examenului a fost, că ambii abiturienți: *Stefan Pan* și *Nicolae Constantin* s'a declarat *maturi.*

b) *Examenul scripturistic de maturitate la gimnasiu* pro 1903/904 s'a dat în zilele de 10—15 Maiu v. 1904 supunându-se 20 abiturienți, dintre cari 19 au absolvat cu succes în anul școl. curent cl. VIII. la gimnasiul nostru, iar 1 în anul precedent.

c) *Examenul oral de maturitate* pro 1903/904 s'a ținut în 11 și 12 Iunie v. 1904 sub presidiul Preacuvioșiei Sale D-lui arhimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, ca comisar consistorial și asistând ca reprezentant al Înaltului guvern Magnif. Sa D-nul *Kuncz Elek*, director suprem din Cluj. S'a admis la examen oral 19 abiturienți, iar unul a fost avizat la repetarea examenului întreg peste 1 an.

Resultatul examenului din Iunie 1904 este, că s'aŭ declarat :
a) maturi cu *förte bine*: 3 ; b) maturi cu *bine*: 9 ; c) *maturi*: 3 ;
d) *aŭ fost respinși* din câte 1 obiect pe Septemvre : 2.

Aŭ trecut deci cu succes examenul de maturitate la gimnasiu în decursul anului școl. 1903/904 (în Sept. 1903 și în Iunie 1904) cu totul 17 abiturienți, dintre cari 3 cu förte bine, 9 cu bine și 5 simplu.

Mai jos (pag. 132) urmază o tabelă specială despre examenul de maturitate ținut în Maiu—Iunie 1904.

7. Examenele publice de încheiere s'aŭ ținut la gimnasiu în ziua de 25 Iunie v., iar la reale în 26 Iunie v. 1904 după următorul program :

A) La gimnasiu:

Vineri, în 25 Iunie v.

	Óra :	Clasa :	Obiectul :	Profesorul :
Dela	7 $\frac{1}{2}$ —8	VII.	Religia	<i>D. Făgărășianu.</i>
»	8—8 $\frac{1}{2}$	»	Latina	<i>N. Sulică.</i>
»	8 $\frac{1}{2}$ —9	VI.	Româna	<i>Axente Banciu.</i>
»	9—9 $\frac{1}{2}$	»	Istoria	<i>Ioan Petrovič.</i>
»	9 $\frac{1}{2}$ —10	V.	Maghiara	<i>Dr. Ioan Bunea.</i>
»	10—10 $\frac{1}{2}$	»	Româna	<i>Dr. Ios. Blaga.</i>
»	10 $\frac{1}{2}$ —11	IV.	Istoria naturală	<i>Ipolit Ilasievici.</i>
»	11—11 $\frac{1}{2}$	»	Germâna	<i>Dr. C. Lacea.</i>
»	11 $\frac{1}{2}$ —12		Declamațiuni și coruri vocale.	
»	2 $\frac{1}{2}$ —3 p. m.	III.	Latina	<i>Ioan Petrovič.</i>
»	3—3 $\frac{1}{2}$	»	Istoria	<i>George Vălășan.</i>
»	3 $\frac{1}{2}$ —4	II.	Aritmetica	<i>Lazar Nastasi.</i>
»	4—4 $\frac{1}{2}$	»	Latina	<i>Nicolae Sulică.</i>
»	4 $\frac{1}{2}$ —5	I.	Geometria	<i>P. Percea.</i>
»	5—5 $\frac{1}{2}$	»	Geografia	<i>G. Vălășan.</i>

B) La școla reală:

Sâmbătă, în 26 Iunie v. a. m.

	Óra :	Clasa :	Obiectul :	Profesorul :
Dela	7 $\frac{1}{2}$ —8	IV. reală	Religia	<i>Dr. St. Stinghe.</i>
»	8—8 $\frac{1}{2}$	» »	Francesa	<i>Dr. C. Lacea.</i>
»	8 $\frac{1}{2}$ —9	III. »	Româna	<i>Nicolae Bógdan.</i>

	Óra :	Clasa :	Obiectul :	Profesorul :
»	9—9½	III. reală	Geometria	<i>P. Percea.</i>
»	9½—10	II. »	Germăna	<i>Dr. C. Lacea.</i>
»	10—10½	» »	Geografia	<i>Mihail Navrea.</i>
»	10½—11	I. »	Maghiara	<i>N. Bogdan.</i>
»	11—11½	» »	Aritmetica	<i>Aurel Ciorte.</i>

Duminecă, în 20 Iunie v. după amăzi la 6 ore s'a ținut examenul public din gimnastică în curtea de gimnastică.

16. Examenul de maturitate la gimnasiu în Mai—Iunie 1904.

Nr.	Admiși la examenul scripturistic	Resultatul general al examenului scripturistic	Resultatul examenului oral	Cariera alésă
1.	Tiberiu Baciú	admis la oral	avizat la examen de corigență din matematică pe Septembrie a. c.	armată
2.	Emil Baiulescu	» » »	matur cu bine	drepturi
3.	Mateiú Boeriú	» » »	matur	teologie
4.	Nicolae Boeriú	» » »	mat. cu forțe bine	technică
5.	Baiu Crăciun	» » »	matur	silvanistică
6.	Ioan Cupú	» » »	mat. cu forțe bine	drepturi
7.	Dum. Frăncu	» » »	matur cu bine	drepturi
8.	Adam Iancu	» » »	matur cu bine	drepturi
9.	Ioan Laslo	» » »	S'a retras pe Sept. din cauză de bolă	teologie
10.	Romul Mioc	» » »	matur cu bine	administrație
11.	Candid Mușlea	» » »	matur cu bine	teologie
12.	Ioan Nan	» » »	avizat la examen de corigență din fizică pe Septembrie a. c.	teologie
13.	Geor. Negoescu	avizat la repetarea exam. peste 1 an	—	drepturi
14.	Ioan Nenciu	admis la oral	matur cu bine	filosofie
15.	Romul Oltean	» » »	S'a retras pe Sept. din cauză de bolă	teologie

Nr.	Admiși la examenul scripturistic	Resultatul general al examenului scripturistic	Resultatul examenului oral	Carierea aleasă
16.	Nicolae Oprian	admis la oral	matur cu bine	administrație
17.	George Șerban	» » »	matur	teologie
18.	Victor Stanciu	» » »	matur cu bine	filosofie
19.	Alexe Sulică	» » »	matur cu bine	tecnică
20.	Vasile Vlaicu	» » »	mat. cu forțe bine	filosofie

Notă. — Abiturientul, al cărui nume s'a tipărit cu caractere mai marcate, a obținut la examenul de maturitate *din toate obiectele: foarte bine.*

Împlinirea datorințelor creștinesci.

În zilele de Duminecă și la sărbătorile împărătesci se adună în sala mare a gimnasiului la 8 ore dimineața alternativ, odată școlarii din clasele superioare, odată cei din clasele inferioare ale școlilor medii și după exortăția îndatinată merg la 9 ore însoțiți de catechet la biserică. — De două-ori pe an, în postul Crăciunului și în postul Pascilor, se mărturisesc și se cuminecă toți școlarii de confesiunea gr.-or. și gr.-cat.

17. Inscuinațare pentru anul viitor.

Anul școlar 1904—1905 se va începe în 1 Septembrie 1904 st. v., adică în 14 Septembrie st. n. Părinții cari doresc a-și da copiii la aceste școle, sunt poștiți a se presenta cu fiii sau cu fiicele lor în cancelaria direcțiunilor respective în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v., adică 14, 15 și 16 Septembrie st. n. pentru înmatriculare. — Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima-dată la școlile noastre medii, vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar

de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înmatricula, așa-dar și școlarii, cari au absolvat clasa precedentă la școlile noastre. În 30, 31 August și în 1 Sept. v. dela 8—12 ore a. m. și dela 3—5 ore p. m. se vor ține examenele suplatorii și de emendare. Ceî-ce s'ar presenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în prima gimnasială sau în I. reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ține în 31 August v., 1 și 2 Septembrie v.

Nota. — Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnasiul superior nu au învățat limba grecă, au să fie supuși unui examen de primire din limba greacă.

Didactrul în gimnasiul inferior și școla reală este de 24 corone pe an, iar în gimnasiul superior (cl. V.—VIII.) de 40 cor. pe an. — Ceî înmatriculați pentru prima-dată mai plătesc odată pentru tot-deuna o taxă de primire de 8 corone. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de pensiune dublu. Taxa pentru fondul de pensiune este în gimnasiul superior 10 corone, iar în gimnasiul inferior și școla reală de 6 cor. (ceî scutiți de didactru plătesc $\frac{1}{2}$ din această taxă); taxa de testimoniū și de anuar e de 3 cor. (ceî scutiți de didactru plătesc numai 2 cor.); iar taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani, în cele superioare 1 cor. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V. și VI. gimn. 1 cor.; pentru cl. VII. și VIII. gimn. 2 cor.)

Didactrul se poate plăti în 2 rate semestrale: $\frac{1}{2}$ la înscriere, iar $\frac{1}{2}$ la începutul semestrului II., dar celelalte taxe se plătesc de-odată și întregi cu ocasiunea înscrierilor.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactru trebuie să-și înainteze petițiunile lor la mâna D-lor profesori de clasă respectiv până în 30 Septembrie stil vechiu.

1) Indreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitate bună și nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota *suficient* pot fi scutiți numai acei elevi, cari sunt din Brașov și cercetază clasa I. și II. gimnas. sau reală.

2) La petițiune se aclude *atestatul de paupertate* al oficiului comunal, *vidimat* și de *parochul local*.

3) Ceî-ce vin dela alte școle au să acludă și testimoniul de clasă ultim.

18. Date statistice.

I. Statistica școlilor primare.

A) Școala primară de băieți.

a) Elevii înmatriculați după clasă și confesiune.

Clasa	După confesiune			Numărul total
	gr.-or.	gr.-cat.	altă confes.	
I. A	38	—	—	38
I. B	39	—	—	39
II. A	56	—	—	56
II. B	54	—	—	54
III. A	39	—	—	39
III. B	39	—	—	39
IV. A	32	2	—	34
IV. B	35	—	—	35
Total	332	2	—	334

b) După locul nașterii. c) După etate.

Locul de unde?	N-rul elevilor
Din orașul Brașov . .	311
» comit. »	2
» » Treiscaune . . .	2
» » Făgăraș	1
» » Tîrnava-mare . .	1
» » Sibiu	1
» » Tîrgu-Mureș . . .	1
» » Clujului	2
» » C.-Severin	1
» » Alba de jos . . .	2
» România	9
» Bulgaria	1
Total . .	334

Ani împliniți	N-rul elevilor
6 ani	23
7 »	56
8 »	69
9 »	67
10 »	51
11 »	36
12 »	24
13 »	6
14 »	2
Total .	334

La școala de repetițiune s'au înmatriculat : 26 elevi.

B) Școala primară de fete.

a) Elevele inmatriculate după clasă și confesiune.

Clasa	După confesiune			Numărul total
	gr.-or.	gr.-cat.	altă confes.	
I. A	39	—	—	39
I. B	34	—	—	34
II. A	71	—	—	71
II. B	49	—	—	49
III. A	41	1	—	42
III. B	40	—	—	40
IV.	36	—	—	36
V.	14	—	—	14
Total .	324	1	—	325

b) După locul nașterii. c) După etate.

Locul de unde?	N-rul elevelor
Din orașul Brașov . .	304
» comit. » . .	2
» » Clujului . .	1
» » Sibiiului . .	1
» » Tîrnavei mari	1
» » Timișului . .	2
» » Albeii de jos .	2
» » Aradului . .	1
» România	11
Total . .	325

Ani împliniți	N-rul elevelor
6 ani	30
7 »	47
8 »	78
9 »	61
10 »	65
11 »	28
12 »	12
13 »	2
14 »	2
Total . .	325

La școala de repetițiune s'a înmatriculat : 69 eleve.

II. Statistica școlărilor medii.

a) Statistica școlarilor înmatriculați la școlile medii după clase.

Clasa	Numărul școlarilor							Suma totală						
	înmatriculați	ordinari	privatiști	aș părăs. școlă	consil. abeundi	eliminați	aș murit	înmatriculați	ordinari	privatiști	aș părăs. școlă	consil. abeundi	eliminați	aș murit
VIII. gimn.	23	23	—	—	3	1	—							
VII. »	31	30	1	3	—	—	—							
VI. »	36	35	1	1	—	1	—							
V. »	38	36	2	1	1	1	—							
IV. »	36	36	—	3	—	—	1							
III. »	39	38	1	1	—	—	—							
II. »	54	52	2	—	—	—	—							
I. »	58	58	—	2	—	—	—							
La gimnasiu:								315	308	7	11	4	3	1
IV. reală	17	17	—	—	—	1	—							
III. »	18	18	—	1	—	—	—							
II. »	17	16	1	—	—	—	—							
I. »	32	32	—	—	—	—	—							
La reale:								84	83	1	1	—	1	—
La școléle medii cu totul:								399	391	8	12	4	4	1

b) Școlari (ordinari) examinați din școlile medii după confesiune și naționalitate.

Clasa	Școlari după confesiune				Școlari după naționalit.			
	gr.-or.	gr.-cat.	ev.-lut.	de leg. moz.	Români	Slovaci	Germani	Evrei
VIII. gimnas.	18	1	—	—	19	—	—	—
VII. »	24	3	—	—	27	—	—	—
VI. »	30	3	—	—	33	—	—	—
V. »	33	—	—	—	33	—	—	—
IV. »	32	—	—	—	32	—	—	—
III. »	34	2	—	1	36	—	—	1
II. »	51	1	—	—	52	—	—	—
I. »	52	4	—	—	56	—	—	—
Suma (gimn.)	274	14	—	1	288	—	—	1

C l a s a	Școlarii după confesiune				Școlarii după naționalit.			
	gr.-or.	gr.-cat.	ev.-lut.	de legă moz.	Români	Slovaci	Ger- mani	Evrei
IV. reală	15	—	—	1	15	—	—	1
III. »	15	2	—	—	17	—	—	—
II. »	13	2	—	1	15	—	—	1
I. »	30	2	—	—	32	—	—	—
Suma : (reale)	73	6	—	2	79	—	—	2

c) Școlarii (ordinari) examinați din școlile medii după etatea lor la finea anului școlar.

Clasa	A n i î m p l i n i ț i														La olaltă
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Mai mult		
I. gimnas.	2	20	18	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	56	
II. »	—	2	12	20	14	3	1	—	—	—	—	—	—	52	
III. »	—	—	2	12	8	8	7	—	—	—	—	—	—	37	
IV. »	—	—	—	—	5	11	11	5	—	—	—	—	—	32	
V. »	—	—	—	—	2	7	12	8	2	2	—	—	—	33	
VI. »	—	—	—	—	—	—	12	9	9	2	1	—	—	33	
VII. »	—	—	—	—	—	—	—	9	5	10	3	—	—	27	
VIII. »	—	—	—	—	—	—	—	1	6	7	3	2	—	19	
I. reală	1	6	12	7	4	2	—	—	—	—	—	—	—	32	
II. »	—	2	3	6	2	2	1	—	—	—	—	—	—	16	
III. »	—	—	1	5	7	2	2	—	—	—	—	—	—	17	
IV. »	—	—	—	—	3	3	6	3	—	1	—	—	—	16	

d) Școlarii (ordinari) examinați din școlile medii după
locul nașterii.

L o c u l	La gimnasiu	La școlă reală	S u m a
Brassó (Brașov) oraș . .	52	41	—
» » comitat	52	12	—
Alte comitate	175	14	—
România	7	14	—
Rusia	1	—	—
Austria	1	—	—
Grecia	1	—	—

e) Școlarii (ordinari) examinați din școlile medii
după ocupațiunea părinților.

Institutul	Proprietar și arindaș			Industriaș			Comersant			Amplouat			Soldat	medic, preot, avocat, prof., învăț., inginer, literat, artist, etc.	muncitor, țiler, servit, pensionist, privatier, rentier	S u m a
	mare	mic	aplicat	mare	mic	aplicat	mare	mic	aplicat	de stat, comun.	privat, societăți					
Gimnasiu	4	97	—	—	7	—	—	26	3	9	5	—	100	17	21	289
Reale	3	13	—	1	15	—	4	14	—	3	1	—	9	16	2	81

f) Statistica clasificărilor la finea anului școlar.

Clasa	Nota generală					Moralita- tatea					S u m a t o t a l ă									
											Nota generală					Moralitatea				
	fórt e bine	bine	suficient	cu nesuf. din 1 obiect	cu nesuf. din 2 obiecte	cu mai mulți nesufic.	bună	coresp. legilor școl.	nu de tot cor. leg. școl.	rea	fórt e bine	bine	suficient	cu nesuf. din 1 obiect	cu nesuf. din 2 obiecte	cu mai mulți nesufic.	bună	coresp. legilor școl.	nu de tot cor. leg. școl.	rea
VIII. g.	11	5	3	—	—	—	14	4	1	—										
VII. »	5	11	3	7	—	1	16	9	2	—										
VI. »	3	7	9	8	4	2	12	10	11	—										
V. »	3	12	8	5	2	3	29	3	1	—										
IV. »	8	7	5	3	5	4	25	5	2	—										
III. »	8	6	15	7	—	1	24	11	2	—										
II. »	6	13	16	5	3	9	47	5	—	—										
I. »	8	14	15	9	3	6	47	8	—	—										
La gimnasiu:											52	75	74	44	17	26	214	55	19	—
IV. real.	3	1	10	—	1	1	10	4	2	—										
III. »	1	1	7	4	1	3	16	1	—	—										
II. »	4	6	4	2	—	—	16	—	—	—										
I. »	5	5	10	2	1	9	26	6	—	—										
La școala reală:											13	13	31	8	3	13	68	11	2	—
Cu totul la școalele medii:											65	88	105	52	20	39	282	66	21	—

g) Suma totală a școlarilor înmatriculați la școlile centrale
în anul școlar 1903—904.

La care școală?	Anul 1903—904	Față cu anul școl. 1902—903	
		Crescere	Decresc.
La gimnasiu	314	11	—
» școla reală	84	—	11
» » comercială . . .	83	—	12
» » primară de băieți	334	—	19
» » primară de fete	325	13	—
» » de repetițiune (băieți)	26	—	30
» » de repetițiune (fete)	69	—	4
S u m a :	1235	24	76

Așa-dară față cu numărul de 1287 școlari din anul 1902—
1903 rezultă în anul de față o decrescere de 52 școlari.

19. Clasificarea școlarilor dela școléle medii la finea anului școl. 1903—1904.

A) Gimnasiul.

Clasa I. gimnasială.

Numele*)	Confesiunea	Nota generală
1. Baboe Nicolae,	gr. or.	förte bine
2. Băncilă Ioan,	» »	bine
3. Bărbat Octavian,	» »	nesuficient
4. Brînduș George (rep.),	» »	bine
5. Bucșa Valeriu,	» »	nesuficient (1, lat.)
6. Buta Ioan,	» »	nesuficient (1, lat.)
7. Chiroiü Ștefan,	» »	suficient
8. Bidu Aurel (rep.),	» »	suficient
9. Cojocariu Victor,	» »	nesuficient (1, lat.)
10. Comșa Traian,	» »	suficient
11. Constantinescu Nicolae,	» »	suficient
12. Crețtar Filip,	» »	bine
13. Duția Andreiü,	» »	nesuficient
14. Giuvêlcă George,	» »	nesuficient (1, lat.)
15. Govna Nicolae,	» »	suficient
16. Hosan Nicu,	» »	suficient
17. Ioanoviči Const. (rep.),	» »	bine
18. Ioanoviči Emil,	» »	nesuficient
19. Iteanu George,	» »	nesufic. (1, mat.)
20. Lemény Nicolae,	» »	suficient
21. Literat Vasile,	» »	nesuficient
22. Mănciulea Miron,	» »	förte bine
23. Manole Dumitru,	» »	bine
24. Micu Ioan,	» »	suficient
25. Moise Mihail (rep.),	» »	bine
26. Neagoe Octavian,	» »	förte bine

*) Școlarii, al căror nume s'a tipărit cu caractere mai pronunțate, au „förte bine“ din tóte obiectele ordinare.

Numele	Confesiunea	Nota generală
27. Orghidan Aurel,	gr. or.	nesuficient (2)
28. Păltineanu Grigorie,	» »	fórté bine
39. Petcu Iancu,	» »	bine
30. Petrica Ioan,	» »	nesuficient (1, lat.)
31. Popa Ioan,	» »	fórté bine
32. Popa Iuliu,	» »	nesuficient (1, lat.)
33. Popescu Ioan (rep.),	» »	suficient
34. Preda Dumitru,	» »	suficient
35. Prişcu Mircea,	» »	fórté bine
36. Prună Ioan,	gr. cat.	bine
37. Pufu Traian,	gr. or.	suficient
38. Purcherea Constantin,	» »	nesuficient
49. Puşcariu Ioan,	» »	nesuficient (2)
40. Russu Ioan I, (rep.),	» »	suficient
41. Russu Ioan II,	» »	suficient
42. Sfetea Traian,	» »	nesufic. (1, lat.)
43. Solomon Virgil,	gr. cat.	fórté bine
44. Sorescu Horaţiu,	gr. or.	bine
45. Ştefan Aurel,	» »	fórté bine
46. Suciu Aurel,	» »	bine
47. Şurar Dumitru,	» »	bine
48. Tarcea Matei,	» »	bine
59. Teslovan Grigorie,	gr. cat.	nesuficient
50. Tăposu Silviu,	gr. or.	suficient
51. Tomas Ioan,	gr. cat.	bine
52. Vigheciu Ioan,	gr. or.	nesufic. (1, geom.)
53. Vulcan Matei (rep.),	» »	bine
54. Zaviçi Nicolae,	» »	nesuficient (2)
55. Zichil Ioanichie,	» »	suficient.

Clasa II. gimnasială.

1. Albu Valeriu,	gr. or.	suficient
2. Babeş Eugen (rep.),	» »	suficient
3. Băncilă Alexandru,	» »	bine
4. Bârsan Octavian,	» »	bine
5. Bogdan Ioan,	» »	suficient
6. Boş Ioan,	» »	nesuficient
7. Broşu George,	» »	nesufic. (1, magh.)
8. Brotea Alexandru,	» »	suficient
9. Cantor George (rep.),	» »	bine

N u m e l e	Confesiunea	Nota generală
10. Ciocoiu George,	gr. or.	bine
11. Colacea George,	» »	nesuficient (2)
12. Coltofeanu Constantin,	» »	suficient
13. Coltofeanu Emil,	» »	förte bine
14. Cornea George,	» »	bine
15. Cosma Romul,	» »	suficient
16. Crețar Valeriu (rep.)	» »	bine
17. Davidescu George,	» »	förte bine
18. Dărăbanț George,	gr. cat.	bine
19. Dima George,	gr. or.	bine
20. Dimian Teofil,	» »	nesuficient
21. Dinu Nicolae,	» »	nesufic. (1, magh.)
22. Dogariu George,	» »	förte bine
23. Gavrilescu Ioan,	» »	suficient
24. Ghighiniță Andrei,	» »	nesuficient
25. Gonțea Nicolae,	» »	bine
26. Grama Ioan (rep.),	» »	suficient
27. Guiman George,	» »	suficient
28. Ilie Aurel (rep.),	» »	nesuficient
29. Maniu Ioan,	» »	nesuficient
30. Mănoiu Aurel,	» »	nesufic. (1, magh.)
31. Micu Bartolomei,	» »	nesuficient
32. Micu Ioan,	» »	nesuficient (2)
33. Navrea Nic. (rep.),	» »	suficient
34. Necșa Dumitru,	» »	suficient
35. Nistor Dionisie,	» »	förte bine
36. Ogea Nicolae,	» »	nesuficient
37. Papuc Vasile,	» »	bine
38. Pervu Ioan (rep.),	» »	nesuficient (2)
39. Pop Constantin (rep.),	» »	suficient
40. Pop Septimiu,	» »	suficient
41. Prișcu Tarquiniu,	» »	förte bine
42. Puiu Traian,	» »	suficient
43. Răucean Isidor,	» »	bine
44. Sandu Ioan,	» »	förte bine
45. Sfetea Dumitru,	» »	nesuficient
46. Sorescu Sabin (rep.),	» »	bine
47. Străvoiu Sever,	» »	suficient
48. Stroe Irimie,	» »	suficient
49. Sulică Florea,	» »	nesuficient
50. Tigoiu George (rep.),	» »	bine
51. Turcea Isidor,	» »	nesufic. (1, aritm.)
52. Zichil Aurel,	» »	nesufic. (1, magh.)

Numele	Confesiunea	Nota generală
P r i v a t i ș t ă .		
1. Bulmez Dumitru,	gr. or.	nesuficient (2)
2. Mocsonyi Ionel Zeno,	» »	förte bine
Clasa III. gimnasială.		
1. Aitean Traian,	gr. or.	bine
2. Aron Laurian,	» »	suficient
3. Băiulescu Aurel,	» »	suficient
4. Boeriu Pompeiu,	gr. cat.	förte bine
5. Borzea Simeon,	gr. or.	förte bine
6. Bucșa Emil,	» »	suficient
7. Bucur Dionisie,	» »	nesufic. (1, magh.)
8. Bucur George,	» »	suficient
9. Bude Traian,	» »	bine
10. Coman George,	» »	nesufic. (1, germ.)
11. Cotinghiu Ioan (rep.),	» »	suficient
12. Dan Ioan,	» »	suficient
13. Forgacea Ioan (rep.),	» »	nesuficient
14. Garoiu Ioan Const.,	» »	förte bine
15. Ghișa Simeon,	» »	suficient
16. Iosif Lazar,	» »	suficient
17. Mandai Nicolae,	» »	förte bine
18. Meșota Vasile,	» »	bine
19. Mușlea Traian,	» »	suficient
20. Nan Victor (rep.),	» »	bine
21. Olteanu Ioan,	» »	nesufic. (1, germ.)
22. Orghidan Mihail,	» »	suficient
23. Petric Nicolae (rep.),	» »	nesufic. (1, istorie)
24. Păpa Romul,	» »	förte bine
25. Popescu Liviu,	» »	förte bine
26. Puiu Aurel,	» »	nesufic. (1, germ.)
27. Rusu Nic. Traian,	» »	bine
28. Saftu Eugen,	» »	suficient
29. Sasu George,	gr. cat.	bine
30. Șenchea Valer,	gr. or.	nesufic. (1, magh.)
31. Șofonea Solomon,	» »	förte bine
32. Stăncic George (rep.),	» »	nesufic. (1, magh.)
33. Ștefănescu Eugen,	» »	suficient
34. Steinberg Hugo,	mozaic	förte bine

Numele	Confesiunea	Nota generală
35. Țeposu Emilian,	gr. or.	suficient
36. Ținț Vasile (rep.),	» »	suficient
37. Turcu Dionisie (rep.),	» »	suficient
-Clasa IV. gimnasială.		
1. Bucșa Romul,	gr. or.	suficient
2. Burduloiu Ioan,	» »	förte bine
3. Călborean Ioan,	» »	suficient
4. Cătoiă Andrei,	» »	nesufic (1, magh.)
5. Coltofean Const.,	» »	förte bine
6. Cosma Cornel,	» »	nesuficient (2)
7. Cosma Rom.,	» »	bine
8. Crețu Miron,	» »	förte bine
9. Drugociu George,	» »	nesuficient
10. Enescu George,	» »	suficient
11. Ermenlyiu Petru,	» »	bine
12. Furnică Vasile,	» »	nesuficient
13. Giurgiu Emilian,	» »	förte bine
14. Jura Vasile,	» »	förte bine
15. Mircan Radu,	» »	nesuficient (2)
16. Moarcăs Constantin,	» »	förte bine
17. Moșoiu Moise (rep.),	» »	bine
18. Nastea Vasile,	» »	bine
19. Oancea Aurel,	» »	suficient
20. Pană Nicolae,	» »	nesuficient
21. Pleșa Victor,	» »	nesuficient (2)
22. Popovici Nicolae,	» »	bine
23. Pușcariu Ioan,	» »	nesufic. (1, magh.)
24. Pușcariu Iosif,	» »	nesuficient (2)
25. Răuceanu Vicenție,	» »	suficient
26. Reit Ilarie,	» »	nesuficient (2)
27. Roșca Valerie,	» »	nesufic. (1, mat.)
28. Șofran Iancu,	» »	nesuficient
29. Stefanovici Ioan,	» »	bine
30. Stoica George,	» »	bine
31. Tampa Vasile,	» »	förte bine
32. Vintilă Ioan.	» »	förte bine.

Clasa V. gimnasială.

N u m e l e	Confesiunea	Nota generală
1. Bărbat Ioan,	gr. or.	suficient
2. Bârsan Aurel,	» »	bine
3. Blaga Andreiŭ,	» »	bine
4. Bucşa Miron,	» »	suficient
5. David Timoteiŭ,	» »	bine
6. Drăgoiŭ Iosif,	» »	nesufic. (1, germ.)
7. Florea Vasile,	» »	suficient
8. Giurgiu Iuliu,	» »	förte bine
9. Groza Victor,	» »	nesufic. (1, matem.)
10. Iencea Ioan,	» »	nesufic. (1, elină)
11. Iliant Ermil,	» »	förte bine
12. Judele Valeriu,	» »	suficient
13. Leuca Petru,	» »	nesufic. (1, relig.)
14. Lupea Dumitru,	» »	suficient
15. Mandai Ioan,	» »	bine
16. Maximilian Emil,	» »	bine
17. Manta Ioan,	» »	nesuficient (2)
18. Mocan Mircea,	» »	bine
19. Morariŭ Dumitru,	» »	bine
20. Nóghea Emil,	» »	nesuficient (2)
21. Nóghea Miron,	» »	nesufic. (1, magh.)
22. Oancea Const. (rep.),	» »	bine
23. Opriş Vasile,	» »	nesuficient
24. Păiş George,	» »	suficient
25. Perian Stefan,	» »	suficient
26. Ploscă Ioan,	» »	bine
27. Puşcariŭ Valeriu,	» »	nesuficient
28. Rimbaş George,	» »	nesuficient
29. Sculicŭ Nicolae,	» »	bine
30. Sécăreanu Ioan,	» »	bine
31. Stănulet Traian,	» »	suficient
32. Turtea Simion,	» »	förte bine
33. Ursu Simion,	» »	bine

P r i v a t i ş t î :

1. Mircu Ioan,	gr. or.	nesuficient (2)
----------------	---------	-----------------

Clasa VI. gimnasială.

Numele	Confesiunea	Nota generală
1. Boeriŭ Iacob (rep.),	gr. cat.	suficient
2. Boeriŭ Nicolae,	gr. or.	nesufic. (1, germ.)
3. Borzea Pavel (rep.),	» »	bine
4. Bucșa Teofil,	» »	bine
5. Cazac Dumitru,	» »	förte bine
6. Cibian Traian,	» »	suficient
7. Constantinidis Noti,	» »	suficient
8. Crăciun Emilian,	» »	nesufic. (1, mat.)
9. Danciu Ioan,	» »	suficient
10. Dandea Ioan,	» »	bine
11. Dima Ioan,	» »	nesufic. (1, magh.)
12. Dîmboiŭ Isidor,	gr. cat.	nesuficient
13. Furdui Remus,	gr. or.	suficient
14. Garoiŭ Stefan,	» »	nesufic. (1, magh.)
15. Giurca Ioan (rep.),	» »	suficient
16. Grama Constantin,	» »	bine
17. Jianu Ioan,	» »	förte bine
18. Jula Victor,	» »	förte bine
19. Lupan Ioan,	» »	bine
20. Marin Ioan,	» »	nesufic. (1, germ.)
21. Motoc Ioan,	gr. cat.	suficient
22. Oana George,	gr. or.	suficient
23. Papuc Constantin,	» »	nesufic. (1, germ.)
24. Popa Ioan,	» »	nesufic. (1, germ.)
25. Săcărean Ioan,	» »	nesuficient (2)
26. Șerban Mihai,	» »	nesuficient (2)
27. Șturza Ioan,	» »	nesuficient (2)
28. Sulică Dumitru,	» »	bine
29. Tătulea Victor,	» »	nesuficient
30. Tișca Silvius,	» »	nesufic. (1, magh.)
31. Tocanie Nicolae,	» »	nesuficient (2)
32. Trandaburu Oprea,	» »	bine
33. Voina Mircea (rep.),	» »	suficient

P r i v a t i ș t i :

1. Băleanu Ioan, gr. or. suficient

Clasa VII. gimnasială.

N u m e l e	Confesiunea	Nota generală
1. Albu Corneliu,	gr. or.	bine
2. Blaga Lionel,	» »	förte bine
3. Broșu Ioan,	» »	bine
4. Brotea Ioan,	» »	nesuficient
5. Butaș Augustin,	gr. cat.	nesufic. (1, lat.)
6. Caragia Iosif,	gr. or.	förte bine
7. Ciora Ioan,	» »	suficient
8. Ciorogariu Vicenție,	» »	bine
9. Coltofean Dumitru,	» »	förte bine
10. Crașovan Traian,	» »	förte bine
11. Debu Petru,	» »	bine
12. Ludu Ioan,	» »	nesufic. (1, lat.)
13. Măerușan Corneliu,	» »	nesufic. (1, germ.)
14. Mănoiă George,	» »	bine
15. Maxim Romul,	» »	nesufic. (1, elină)
16. Mircea Iosif,	» »	bine
17. Modroiă Ioan,	» »	bine
18. Motoc Nicolae,	gr. cat.	nesufic. (1, mat.)
19. Negrea Ioan,	» »	bine
20. Nistor Virgil,	gr. or.	bine
21. Orghidan Dumitru,	» »	förte bine
22. Popea Nicolae,	» »	bine
23. Răchițan Nicolae,	» »	suficient
24. Soiu Dumitru,	» »	suficient
25. Ștefănescu Ioan,	» »	nesufic. (1, mat.)
26. Vasu Alexandru,	» »	bine
27. Vidriginescu Alexandru	» »	nesufic. (1, germ.)

P r i v a t i ș t i.

1. Fleșeriu Petru,	gr. or.	bine.
--------------------	---------	-------

Clasa VIII. gimnasială.

1. Baci Tiberiu,	gr. or.	bine
2. Baiulescu Emil,	» »	förte bine
3. Boer Matei,	» »	bine
4. Boer Nicolae,	» »	förte bine
5. Crăciun Baiu,	» »	bine
6. Cuptă Ioan,	» »	förte bine
7. Frâncu Dumitru,	» »	förte bine
8. Iancu Adam,	» »	bine

Numele	Confesiunea	Nota generală
9. Mioc Romul,	gr. cat.	förte bine
10. Muşlea Candid,	gr. or.	bine
11. Nan Ioan,	» »	suficient
12. Negoescu George,	» »	suficient
13. Nenciü Ioan,	» »	förte bine
14. Oltean Romul,	» »	förte bine
15. Oprian Nicolae,	» »	förte bine
16. Şerban George,	» »	suficient
17. Stanciu Victor,	» »	förte bine
18. Sulica Alexe,	» »	förte bine
19. Vlaicu Vasile,	» »	förte bine

B) Şcôla reală.

Clasa I. reală.

Numele	Confesiunea	Nota generală
1. Aldea Constantin,	gr. or.	nesuficient
2. Aron Grigore (rep.),	» »	suficient
3. Băcică Alexandru,	» »	nesuficient
4. Băditiü Nicolae,	» »	suficient
5. Bărbier George,	» »	nesuficient
6. Boier Andreiü,	gr. cat.	suficient
7. Boncotă Ioan,	gr. or.	suficient
8. Caţanaş Vasile,	» »	nesuficient
9. Ciupală Manole,	» »	nesufic. (1, magh.)
10. Colacea Nicolae,	» »	nesuficient
11. Constantinescu Cornel,	» »	nesuficient (2)
12. Cristea Petru,	» »	suficient
13. Dejiu Romul (rep.),	» »	bine
14. Făt Nicolae,	» »	förte bine
15. Ghighiniţă Ioan,	» »	suficient
16. Ghimbăşan Ioan,	» »	nesuficient
17. Lupan Petru,	» »	nesuficient
18. Manu Nicolae,	» »	nesuficient

N u m e l e	Confesiunea	Nota generală
19. Median Ioan,	gr. or.	förte bine
20. Mohan Valentin (rep.),	" "	förte bine
21. Morariu Dumitru (rep.),	" "	bine
22. Negruț Vasile,	" "	suficient
23. Neguț Nicolae,	" "	nesuficient
24. Oratie Ioan,	" "	förte bine
25. Pantolion Dumitru,	" "	förte bine
26. Pascu Dumitru,	gr. cat.	nesufic. (1, aritm.)
27. Tampa Ioan,	gr. or.	suficient
28. Teodorescu Alexandru,	" "	suficient
29. Țirea Nicolae,	" "	bine
30. Țițeiū Ioan,	" "	bine
31. Voicu Ioan,	" "	suficient
32. Vlad Vasile,	" "	bine

Clasa II. reală.

1. Avrighian Ioan,	gr. or.	suficient
2. Badea Andreiū,	" "	suficient
3. Bârsan George,	" "	suficient
4. Bordaș Nicolae,	" "	suficient
5. Boroș Ștefan,	" "	bine
6. Cabaș Nicolae,	gr. cat.	bine
7. Coliban Ioan,	gr. or.	nesufic. (1, magh.)
8. Coltofean George,	" "	bine
9. Constantin George,	" "	förte bine
10. Gârnet Ioan,	" "	bine
11. Marinescu Ioan,	" "	förte bine
12. Meșotă Ioan,	" "	förte bine
13. Pop Ioan,	gr. cat.	bine
14. Sabethai Isac,	mozaică	förte bine
15. Stefanoviči Aurel,	gr. or.	bine
16. Stinghe George N.,	" "	nesufic. (1, magh.)

P r i v a t i ș t i .

1. Ghigort Carpen,	gr. or.	förte bine.
--------------------	---------	-------------

Clasa III. reală.

Numele	Confesiunea	Nota generală
1. Balea Ioan,	gr. or.	suficient
2. Bliemel Armand (rep.),	gr. cat.	suficient
3. Bucșa George,	gr. or.	bine
4. Căpățină Aurel,	" "	nesufic. (1, germ.)
5. Dogărescu Adrian,	" "	nesuficient (2)
6. Dologa Aurel,	gr. cat.	suficient
7. Grădinar Nicolae,	gr. or.	suficient
8. Hașiu Ioan,	" "	nesufic. (1, germ.)
9. Iordache Vasile,	" "	suficient
10. Mămulea Dumitru,	" "	nesuficient
11. Manole Ioan,	" "	nesufic. (1, magh.)
12. Navrea Ștefan,	" "	suficient
13. Răcean Octavian,	gr. cat.	förte bine
14. Șelariu Ștefan,	gr. or.	nesuficient
15. Stinghe Ștefan,	" "	nesuficient
16. Voina Dan,	" "	suficient
17. Zărnovean Ioan,	" "	nesufic. (1, fizică)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Clasa IV. reală.

1. Armăsariu George,	gr. or.	förte bine
2. Baboie Ioan,	" "	suficient
3. Calfoglu Const. (rep.),	" "	förte bine
4. Enciu Nicolae,	" "	suficient
5. Enea George (rep.),	" "	suficient
6. Gal Dumitru,	" "	suficient
7. Ghighiniță Nicolae,	" "	suficient
8. Govna Vasile,	" "	nesuficient
9. Gurgău Alex,	" "	nesuficient (2)
10. Iancu Beniamin,	mosaică	suficient
11. Lincu George,	gr. or.	förte bine
12. Negreț George,	" "	suficient
13. Neguț Eugen,	" "	suficient
14. Rășnovean Teodor,	" "	suficient
15. Sibiiian Eugen,	" "	bine
16. Stoian George (rep.),	" "	suficient

20. Școlarii premiați.

A) Pentru diligență.

- Cl. VII. gimn. Traian Crașovean.
 „ VI. „ Victor Jula.
 „ V. „ Șimion Turtea.
 „ IV. „ Vasile Jura, Vasile Tampa, Emilian Giurgiu,
 Constantin Moarcăs, Miron Cretu.
 „ III. „ Șimion Borzea, Ioan Garoiu, Liviu Popescu,
 Solomon Sofonea.
 „ II. „ George Davidescu.
 „ I. „ Grigore Păltinean, Ioan Popa, Mircea Prișcu.
 Cl. IV. reală George Armăsariu.
 „ II. „ Isac Sabethai.
 „ I. „ Nicolae Făt.

B) Pentru dexteritate în gimnastică.

Cornel Măierușan și Dumitru Orghidan din cl. VII. gimn.

CUPRINSUL.

I. Partea științifică-literară.

	Pag.
I. Problema școlii moderne. Școla și familia de <i>N. Sulică</i> . . .	1
II. Discurs festiv de <i>V. Onițu</i> . . .	15
III. Aparatul de proiectiune (<i>Skiophtikon</i>) în serviciul școlii de <i>A. Ciortea</i> . . .	20
IV. 1893—1903. Amintiri jubilar, de <i>ab.</i> . . .	28

II. Date școlare.

1. Personalul didactic . . .	39
2. Schimbări în corpul didactic . . .	45
3. Materialul de învățământ propus . . .	45
4. Lucrările scripturistice de peste an din limba română . . .	71
5. Temele lucrate de examenul scripturistic de maturitate . . .	72
6. Reforme, ajustări și inovațiuni . . .	73
7. Masa studenților . . .	77
8. Alte instituțiuni filantropice, igienice și de ajutorare . . .	81
A. Ingrijirea de școlari bolnavi (săraci) . . .	81
B. Ajutorarea profesorilor în misiuni de studii și la editarea de cărți școlare . . .	82
C. Internatele noastre . . .	82
D. Ajutorarea școlarilor săraci cu manuale de școală . . .	83
E. Locul de patinat . . .	84
F. Baia gratuită pentru școlari săraci . . .	85
9. Mijloce de învățământ . . .	85
I. Biblioteca . . .	85
II. Reviste și diare . . .	88
III. Musee și colecțiuni . . .	89
10. Fonduri înființate și administrate de corpul profesoral . . .	91
A. Fondurile mesei studenților . . .	91
B. Fondul „Coresi” . . .	114
C. Fondul pentru ajutorarea școlarilor săraci și bolnavi . . .	115
D. E. F. G. H. Alte fonduri . . .	116
11. Societatea de lectură „Ioan Popasu” a studenților . . .	119
12. Școlari stipendiști (bursieri) . . .	122
13. Școla elementară capitală . . .	123
14. Acte și decizii de natură principială . . .	126
15. Notițe istorice din viața școlară a anului 1903/1904 . . .	127
16. Examenul de maturitate . . .	132
17. Inscuținare pentru anul viitor . . .	133
18. Date statistice . . .	135
19. Clasificațiunea școlarilor . . .	142
20. Lista premiatilor . . .	153

ERRATA.

La pagina 117 în textul actului fundațional al D-lui A. Bârsean s'aû str curat 2 erori.

1) În r ndul penultim al alinee  prime în loc de „viitor  i în present“, trebuie să fi : „**present  i speran a nóstră în viitor**“.

2) La sf r itul alinee  a 3-a cifra „4“ trebuie eliminată, r m n nd textul ast-fel: „** n următórele condi iuni.**“

